

ประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

เมตตา จงวรรณศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา

กุมภาพันธ์ 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

เมตตา จอจวรรณศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา

กุมภาพันธ์ 2549

h 283564

เมตตา จอจวรรณศิริ. (2549). ประสิทธิภาพของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์สพ.ญ. นภาพร มัธยมามกูร , อาจารย์บุญปภา ปลื้มสำราญ.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยใช้แผนการทดลองชนิด Pre-test , Post-test control group design มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นกลุ่ม (Cluster) ด้วยวิธีการจับฉลากมา 2 ห้องเรียน เลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยการให้ทำแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และคัดนักเรียนที่มีผลคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับสูงมาห้องละ 30 คน กำหนดให้เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยเก็บข้อมูลก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t (Paired t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA)

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มทดลอง ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มทดลอง ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE EFFECTIVENESS OF PEER EDUCATION ACTIVITIES FOR SEXUAL RISK BEHAVIORS
OF MATHAYOMSUKSA III STUDENTS OF NAWAMINTRACHINUTHIT SATRIWITHAYA
PHUTTHAMONTHON SCHOOL IN BANGKOK METROPOLITAN

AN ABSTRACT
BY
METTA JONGWANASIRI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Science degree in Health Education
at Srinakharinwirot University
February 2006

Metta Jongwanasiri. (2006). *The Effectiveness of Peer education activities for sexual risk behaviors of Mathayomsuksa III students of Nawamintrachinuthit Satriwithaya Phutthamonthon School in Bangkok Metropolitan*. Master thesis, M.Sc. (Health Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Napaporn Madhyamankura , Mrs.Bubpha Pluemsamran.

This research was a quasi-experimental research using an experimentation plan of the pre-test, post-test control group design, having the objective of studying the Effectiveness of Peer education activities for sexual risk behaviors of Mathayomsuksa III students of Nawamintrachinuthit Satriwithaya Phutthamonthon School in Bangkok Metropolitan.

The subjects used in this study were Mathayomsuksa III students in second term of academic year 2005, who were obtained by mean of cluster random sampling a number of two classrooms. Selected students were those having sexual risk behaviors by testing sexual risk behaviors questionnaires. Thirty students who had high score of sexual risk behaviors of each room were randomly selected into two groups, an experimental group and a control group. The experimental group participated in the Peer education activities for sexual risk behaviors while the control group did not expose to any activities.

The tool used was a sexual risk behaviors questionnaire collected before and after participated in the Peer education activities. The data were analyzed by use of a package computer program for determining frequency, percentage, standard deviation, t-test (Paired t-test) and analysis of covariance.

The results of the study were follows :

1. In the experimental group, after participating in the Peer education activities, students had less of sexual risk behaviors than before the experiment with statistical significance at the level of .05

2. In the experimental group, after participating in the Peer education activities, students had less of sexual risk behaviors than those of the control group with statistical significance at the level of .05

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตวิทย์วิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร

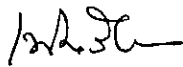
ของ

นางสาวเมตตา จอจวรรณศิริ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาสตมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

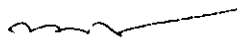

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

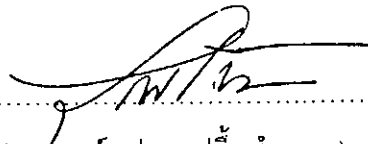
วันที่ 18 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

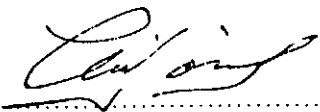
.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ สพ.ญ. นภาพร มัธยมามกุล)

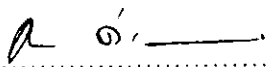
.....กรรมการ

(อาจารย์บุปผา ปลื้มสำราญ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพฑูรย์ อ่อนมั่ง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์
สพ.ญ. นภาพร มัชฌมางกูร ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์บุปผา ปลื้มสำราญ
กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. ไพบุลย์ อ่อนมั่ง
รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน ศาสตราภักดิ์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม และอาจารย์ในภาควิชา
สุขศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด และข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ
จนงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ เทพชัยศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
กฤตกรณ์ ประทุมวงศ์ อาจารย์ทรงพล ต่อนี้ อาจารย์สุวิมล จันทร์เปรมปรง และอาจารย์นฤกุล
ศิริบรรณากุล ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สุธน เรืองเดช ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ
สตรีวิทยา พุทธมณฑล ที่ให้ความกรุณาและอนุญาตในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
นักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือและเสียสละเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมในการวิจัยครั้งนี้

ขอโน้มระลึกถึงพระคุณบิดามารดาที่ได้อบรมสั่งสอนและเป็นแรงผลักดันในการศึกษามา
ตลอดและขอขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัว ตลอดจนพี่ เพื่อน และน้องห้องผ่าตัด โรงพยาบาล
กลางทุกคนที่คอยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านแก่ผู้วิจัยจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้
สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เมตตา จงวรรณศิริ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	5
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	7
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	9
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา	9
ความหมายของเพศศึกษา	9
จุดมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษา	10
ลักษณะของความรู้เรื่องเพศศึกษา	10
แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น	11
ความหมายของวัยรุ่น	11
ลักษณะสำคัญของวัยรุ่น	12
การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น	13
พัฒนาการของวัยรุ่น	13
ปัญหาของวัยรุ่น	15
พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น	16
ความหมายของพฤติกรรมทางเพศ	16
ลักษณะพฤติกรรมทางเพศ	17
สาเหตุของพฤติกรรมทางเพศ	17
ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น	19
	พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น	19
	ปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น	25
	แนวคิดเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน	28
	ความหมายของการคล้อยตาม	28
	ประเภทของการคล้อยตาม	29
	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคล้อยตาม	29
	กลุ่มเพื่อนและอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	31
	ชนิดของกลุ่มเพื่อน	32
	ความสำคัญของกลุ่มเพื่อนสำหรับนักเรียนวัยรุ่น	32
	แนวคิดเกี่ยวกับเพื่อนสอนเพื่อน	34
	แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	36
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
	งานวิจัยในต่างประเทศ	38
	งานวิจัยในประเทศ	39
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	43
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	43
	รูปแบบการวิจัย	44
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	47
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	53
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58
	การวิเคราะห์ข้อมูล	58
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	65
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	65
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	65
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	65
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	67
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	81
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญ หนังสือขอความอนุเคราะห์	82
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คุณภาพเครื่องมือ	87
ภาคผนวก ค แผนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (อบรมนักเรียนแกนนำ)	112
ประวัติย่อผู้วิจัย	167

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	รูปแบบการทดลอง	44
2	แผนการอบรมนักเรียนแกนนำเพื่อนช่วยเพื่อน	45
3	แผนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนแกนนำ	46
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	59
5	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มตัวอย่างและเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศก่อนและหลังทดลอง ของกลุ่มตัวอย่าง	63
6	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศก่อนการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง	64
7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	64
8	ค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้านความรู้ เจตคติ ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการเตือนและพฤติกรรมเสี่ยง ทางเพศ	110

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	7

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศทางตะวันตก ก่อให้เกิดความเจริญทั้งทางด้านวัตถุ เทคโนโลยี และการสื่อสารต่างๆ ส่งผลให้คนไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงทางระบบความคิด ทศนคติ ค่านิยม ซึ่งเป็นระบบที่คล้อยตามอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น ได้แก่ ค่านิยมในการแต่งกาย ค่านิยมในการเที่ยวเตร่ ค่านิยมในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ (กองสุขศึกษา. 2541 : 8) ในขณะเดียวกัน การพัฒนาดังกล่าวก็ทำให้เกิดความเจริญทางด้านศีลธรรม จริยธรรมในสังคมเริ่มเสื่อมลง โดยเฉพาะค่านิยมดั้งเดิมของคนไทยในเรื่องเพศจากเดิมที่สอนว่า อย่าชิงสุกก่อนห่าม รักนวลสงวนตัว ซึ่งเคยเป็นบรรทัดฐานที่ดีสำหรับเยาวชนและคนหนุ่มสาว กลายเป็นเรื่องล้าสมัย ค่านิยมใหม่ๆ ที่เผยแพร่มากับสื่อต่างๆ ก็มีกลั่นกรองแนวคิดที่ว่า การแสวงหาความสุขทางเพศเป็นเรื่องที่สามารถทำได้ ถ้าไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น และถ้าเป็นการยินยอมพร้อมใจทั้งสองฝ่าย อีกทั้งมีการป้องกัน การตั้งครรภ์และการติดโรคก็ยังเป็นเรื่องที่ยอมรับมากขึ้น ค่านิยมที่เปลี่ยนไปนี้เป็นผลมาจากปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น พ่อแม่ต้องทำงานเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว จึงไม่มีเวลาใกล้ชิดให้คำแนะนำแก่ลูกอีกทั้งสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย เช่น อัตราการเพิ่มของสถานเริงรมย์ และสื่อต่างๆ ที่จูงใจให้มีโอกาสมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากขึ้น ซึ่งในที่นี้หมายถึงพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์กันที่สุดในที่สุด ได้แก่ การเที่ยวสถานเริงรมย์ การดื่มสุราหรือของมึนเมา การใช้สารเสพติด การดูภาพยนตร์หรือหนังสือที่กระตุ้นและยั่วยุคมารมณ การอยู่ตามลำพังสองต่อสองกับเพศตรงข้าม การจะต้องสัมผัสกับเพศตรงข้ามในเชิงชั่วสาว และการแต่งกายที่ล่อแหลม (เลิศลักษณ์ บุญรอด. 2543 : 5) จากการศึกษาวิชาเพศศึกษากับสังคม คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับสิ่งยั่วยุให้เกิดความต้องการทางเพศพบว่า เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติร้อยละ 61 เกิดจากภาพยั่วยุคมารมณร้อยละ 30 ซึ่งทางออกส่วนมากจะมีการกระทำที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ เช่น มีเพศสัมพันธ์ สำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง มีเพียงร้อยละ 8 ที่หันเหความสนใจไปทางอื่น จากข้อมูลของแพทย์หญิงจันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ มุลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ พบว่าวัยรุ่นชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 15 ปี ส่วนวัยรุ่นหญิงในเมืองร้อยละ 50 มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และร้อยละ 66 มีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนชาย จากการวิจัยของ สวนดุสิตโพล พบว่า ร้อยละ 50 วัยรุ่นยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานได้ ร้อยละ 20 ยอมรับ

การมีเพศสัมพันธ์กับกิ๊กในบางวันที่เหงา และร้อยละ 15 ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เพิ่งเจอกันในผับหรือเอด ("ผลการวิจัยเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น". 2547 : 33) จากการศึกษาของอังสนา บุญธรรม (อ้างอิงในอนงค์ ชีระพันธุ์. 2544 : 5) พบว่าวัยรุ่นเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 11-12 ปีเท่านั้น ซึ่งนับวันจะเห็นได้ว่าอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นจะน้อยลงเรื่อยๆ และจากการทำวิจัยหลายเรื่องเกี่ยวกับปัญหาเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เช่น งานวิจัย "เด็กเล่นไลน์" ซึ่งเป็นบริการทางโทรศัพท์แบบ 1900 เป็นลักษณะธุรกิจคลายเหงาของวัยรุ่น พบว่า เด็กไม่สามารถอยู่คนเดียวได้เกิน 10 นาที จึงต้องพึ่งเทคโนโลยีโดยเฉพาะมือถือ มีการส่ง SMS และโหลดรูปโป๊ลงในมือถือ โดยผู้ชายนิยมเล่นไลน์เพื่อหาคู่นอน ส่วนผู้หญิงเพื่อหาเพื่อนคุย นอกจากนี้การวิจัยยังพบปัญหาแปลกๆ ในโรงเรียน เช่น มีนักเรียนหญิงชั้น ม.2-ม.3 นิยมละสมเสื้อพละของนักเรียนชาย บางคนละสมได้ 30-40 ตัว โดยใช้วิธียอมมีเพศสัมพันธ์ด้วยและจะขยับเป็นการขายบริการทางเพศต่อไป และล่าสุดจากการสำรวจค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นไทยในวันวาเลนไทน์ ในกลุ่มเยาวชนอายุ 15-24 ปี จำนวน 1513 คน ในกรุงเทพฯ โดยสำนักวิจัยเอแบคโพลปี 2548 พบว่าวัยรุ่นไทยให้ความสำคัญกับวันวาเลนไทน์ร้อยละ 39.5 เมื่อเทียบจำนวนประชากรวัยรุ่นในกรุงเทพฯ ที่มีประมาณ 1.2 ล้านคน พบว่า วัยรุ่นจำนวน 1 แสนคน ตั้งใจว่าจะมีเพศสัมพันธ์กับแฟนในวันวาเลนไทน์ และจากการสอบถามว่า หากแฟนขอมีเพศสัมพันธ์วันวาเลนไทน์วัยรุ่นหญิงร้อยละ 83.7 ไม่ยอม ร้อยละ 12.4 ไม่แน่ใจ และร้อยละ 3.9 ยอม ขณะที่วัยรุ่นชายร้อยละ 21.9 ไม่ยอม ร้อยละ 30.3 ไม่แน่ใจ และร้อยละ 47.8 ยอม ("วัยรุ่นกับวันวาเลนไทน์". 2548 : 2)

จากการแสดงออกทางพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่นก่อให้เกิดปัญหามากมาย เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การตั้งครรภ์ในวัยเรียนและมักจะมีการทำแท้งในที่สุด ปัจจุบันสถิติของเด็กวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และทำแท้งมีจำนวนมาก จากข้อมูลของโรงพยาบาลราชวิถีปี 2546 มีคนคลอด 9,000 ราย อายุต่ำกว่า 20 ปี 900 ราย อายุต่ำกว่า 12 ปี 5 ราย นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องยาเสพติด การขายบริการทางเพศ และที่สำคัญปัญหาการแพร่กระจายของโรคเอดส์ ภัยอันตรายเหล่านี้เป็นสัญญาณเตือนว่า ควรที่จะต้องร่วมแรงร่วมใจเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีวิธีการหลายอย่างที่กำลังใช้กันอยู่ เช่น การป้องกันการตั้งครรภ์โดยใช้ยา หรือถุงยางอนามัย การป้องกันการแพร่กระจายของโรคด้วยการสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ หรือแม้กระทั่งการลดพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดโรค แต่วิธีการเหล่านี้เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ วิธีการต่างๆ ที่ใช้อยู่ยังไม่มียุทธวิธีไหนที่สามารถป้องกันความเสียหายได้ (ทั้งของตนเองและพ่อแม่) ไม่มีวิธีไหนที่จะไปแก้ปัญหาคาใจที่ต้นเหตุ เด็กวัยรุ่นก็ยังตกอยู่ในความเสี่ยงต่อไป อาจไม่เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์หรือการติดโรคแต่อาจเสี่ยงกับการสูญเสียความบริสุทธิ์ทางเพศ เสี่ยงกับความอับอายขายหน้าและที่

สำคัญเสี่ยงกับอนาคตของตนเอง และหลายคนจบลงด้วยความตาย ดังนั้นจึงควรที่จะแก้ปัญหาที่ต้นเหตุโดยให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศแก่วัยรุ่นเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น พบว่ามีผู้วิจัยหลายท่านได้ประยุกต์สร้างโปรแกรมสุขศึกษาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและนำมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น การประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคของโรเจอร์ พบว่ากลุ่มทดลองภายหลังได้รับโปรแกรมสุขศึกษามีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมป้องกันการเสี่ยงทางเพศสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุม (ศศิภาณูจน์ เที่ยงทอง. 2543 : บทคัดย่อ) การประยุกต์ใช้ทักษะชีวิตในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่า การใช้ทักษะชีวิตสร้างโปรแกรมสุขศึกษาโดยเน้นในเรื่องทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการปฏิเสธ และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีประสิทธิผลดีต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศ (ณิชา พรหมน้อย. 2544 : บทคัดย่อ ; นรลักษณ์ เอื้อกิจ. 2541 : 167) และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่า ภายหลังได้รับโปรแกรมสุขศึกษากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่าก่อนการทดลอง (สุชาติ ตริสิงห์วงศ์. 2547 : บทคัดย่อ) แต่จากการที่วัยรุ่นเป็นวัยที่รักและต้องการเพื่อนมากมักจะเชื่อเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ หรือครู จะเลียนแบบซึ่งกันและกันทั้งทางด้านร่างกาย การพูดจา และแสดงพฤติกรรมต่างๆ ทั้งในด้านดีและไม่ดี เนื่องจากต้องการให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับตนเอง ดังจะเห็นได้จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ พบว่า การคล้อยตามกลุ่มเพื่อนสามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ได้ร้อยละ 54 (ณัฐนันท์ วิชัยรัมย์. 2545 : บทคัดย่อ) เช่นเดียวกับการศึกษาของจรรยา ดวงแก้ว (อ้างอิงในณัฐนันท์ วิชัยรัมย์. 2545 : 4) ถึงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงต่อทางเพศมาจากถูกเพื่อนชักชวนเป็นส่วนใหญ่ โดยกลุ่มตัวอย่างมีการดื่มสุรา หรือของมีเมาร้อยละ 53.5 การเที่ยวสถานเริงรมย์ร้อยละ 37.4 การอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศร้อยละ 66.0 การดูภาพยนตร์ร้อยละ 59.5 และการจับมือถือแขนกับเพศตรงข้ามโดยสาเหตุการอยู่ตามลำพังร้อยละ 42.85 จากการศึกษาของสหภาพ พูลเกษร (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนร้อยละ 58.86 ตอบว่าเพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ และการรับรู้เรื่องเพศศึกษา ส่วนใหญ่ได้รับรู้จากสื่อภาพยนตร์ วีดิโอ ร้อยละ 20.38 และร้อยละ 19.37 ตามลำดับและการศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนต่อ

พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่หรือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ภายหลังจากทดลอง นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติการป้องกันการสูบบุหรี่ดีกว่าก่อนการทดลอง (นิตยา สูงสถิตานนท์. 2542 : บทคัดย่อ) จะเห็นได้ว่าอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมีผลต่อวัยรุ่นทั้งในด้านดีและไม่ดี ถ้าพ่อแม่ หรือครูช่วยหาภักลยามิตรให้เด็ก (Buddy) เป็นเพื่อนที่สามารถแก้จุดอ่อนให้เด็กได้ เช่น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน หรือกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เด็กก็จะได้รับอิทธิพลด้านบวกจากเพื่อนแทนที่จะได้รับอิทธิพลด้านลบจากเพื่อน

จากแนวคิดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนซึ่งเป็นกิจกรรมที่บุคคลผู้ให้การช่วยเหลือนั้นผ่านการฝึกอบรมมาก่อน และนำมาถ่ายทอดหรือแนะนำให้เพื่อนที่อยู่ในรุ่นราวคราวเดียวกับตน หรืออยู่ในวัยใกล้เคียงกันได้รับความรู้ ค่านิยม เจตคติ และประสบการณ์ที่ถูกต้อง เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาอย่างหนึ่งซึ่งสามารถสร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้กันและกันอย่างเสรีในระหว่างเด็กด้วยกัน จากความสำคัญและแนวคิดข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมาประยุกต์ใช้ในการจัดโปรแกรมสุขศึกษา เพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ มีพฤติกรรมอยากรู้อยากเห็นและเป็นช่วงที่เด็กมีความสนิทสนมกันมากที่สุด ซึ่งก็จะมีอาการคล้อยตามกันในด้านความคิดและการกระทำ เพื่อให้ให้นักเรียนมองเห็นความสำคัญในการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอีกทั้งเป็นแนวทางให้มีพัฒนาการทางเพศที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นข้อมูลในการดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้อย่างเหมาะสม
2. เป็นแนวทางในการศึกษาการใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนในการสอนเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมเสี่ยงด้านอื่นๆ
3. นำผลที่ได้จากการศึกษาเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร จำนวน 384 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ได้มาโดยการสุ่มแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นกลุ่ม (cluster) ด้วยการจับฉลากมา 2 ห้องเรียน กำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน นำเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน ไม่ต้องเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลของการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในทางที่ดีขึ้น นั่นคือภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนแล้ว นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่าก่อนการทดลองและน้อยกว่ากลุ่มควบคุม
2. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง กิจกรรมที่ประกอบด้วยกิจกรรมอบรมนักเรียนแกนนำและกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นแกนนำและผ่านการอบรม เรื่อง พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยทำกิจกรรมช่วยเพื่อน รุ่นราวคราวเดียวกับตน หรือใกล้เคียงกันให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
3. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การปฏิบัติที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่จะทำให้เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร โดยผู้วิจัยศึกษาในขอบข่ายของ

พฤติกรรม 6 ด้าน คือ

3.1 การใช้สารเคมีกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ หมายถึง การรับประทานยาที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ ได้แก่ ยาอี ยาเลิฟ รวมไปถึงการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสม ได้แก่ สุรา เบียร์ ไวน์

3.2 การเที่ยวสถานบันเทิงหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ หมายถึง การไปในสถานที่ที่เปิดโอกาสให้แสดงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ คอฟฟี่ช็อป บาร์ ผับ ไนท์คลับ คาราโอเกะ โรงภาพยนตร์ สวนสาธารณะ สถานบริการทางเพศ

3.3 การรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสาธารณะในลักษณะกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ หมายถึง การอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การอ่านหนังสือที่มีรูปเปลือย รูปโป๊ การดูวิดีโอ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต ที่แสดงถึงการกอดจูบ การร่วมเพศ

3.4 การตะตอมสัมผัสเชิงขู่สาว หมายถึง การปฏิบัติต่อกันกับเพศตรงข้ามในเชิงขู่สาว ได้แก่

3.4.1 การจับมือถือนิ้ว หมายถึง การใช้วิธีตั้งแต่ต้นแขนไปถึงมือจับต้องแขน มือ หรือคล้องแขนคู่รัก หรือเพศตรงข้าม

3.4.2 การกอดจูบ หมายถึง การเล้าโลมฝ่ายตรงข้ามโดยใช้วิธีขู่สาว ได้แก่ มือ แขน ปาก สัมผัสส่วนต่างๆ ของร่างกายอีกฝ่ายหนึ่ง

3.5 การอยู่กับเพศตรงข้ามตามลำพัง หมายถึง เพศหญิงหรือเพศชาย อาจเป็นเพื่อนหรือคนรัก อยู่ในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง ได้แก่ ในห้อง บริเวณที่แสงสว่างน้อย บริเวณที่ไกลตาผู้คน ที่สาธารณะ โรงภาพยนตร์ ที่พัก สถานบันเทิง

3.6 การแต่งกายที่ล่อแหลม หมายถึง การสวมเสื้อผ้าที่เผยให้เห็นส่วนต่างๆ ของร่างกายมากเกินไป ได้แก่ นักเรียนหญิงใส่เสื้อสายเดี่ยว เสื้อเกาะอก ใส่กระโปรงสั้น เอวลอย เสื้อผ้าบาง เสื้อรัดรูปจนเห็นสัดส่วน นักเรียนชายสวมกางเกงรัดรูป

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล

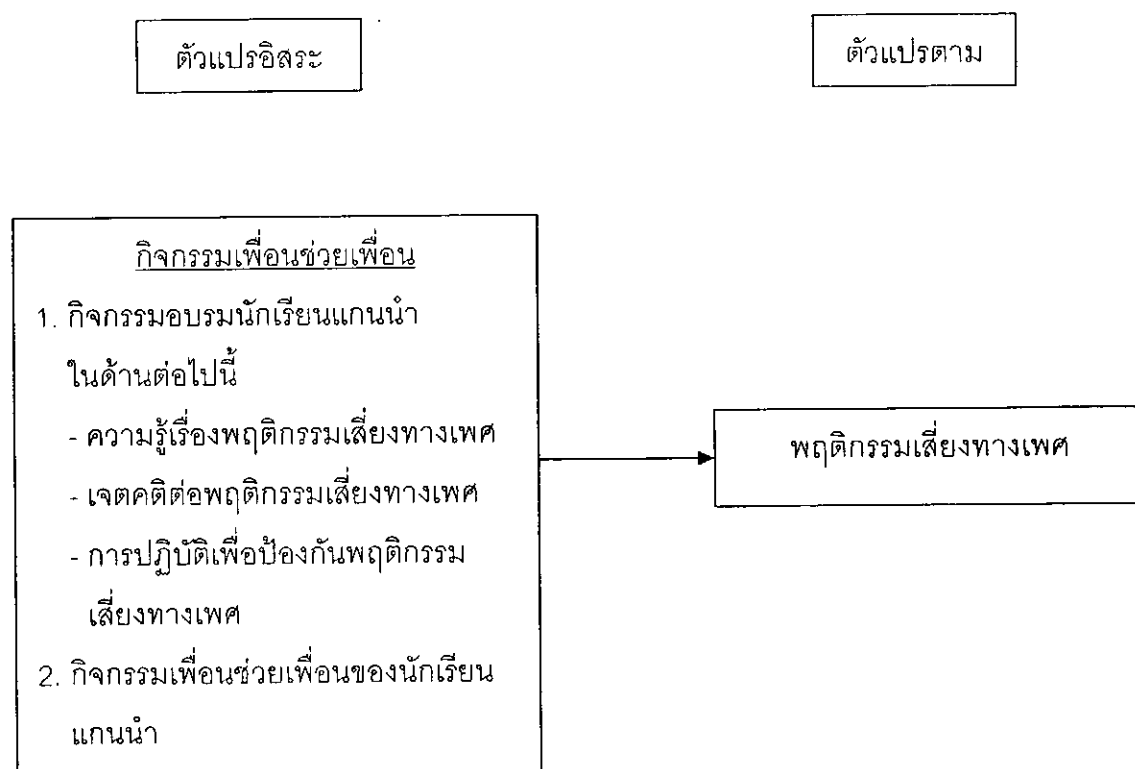
5. นักเรียนแกนนำ หมายถึง นักเรียนกลุ่มผู้นำที่ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นแกนนำและได้รับการคัดเลือกเข้ารับการอบรมด้านความรู้ เจตคติ ทักษะการปฏิเสธ และทักษะการเตือนต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และดำเนินกิจกรรมตามกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร

6. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

7. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แนวคิดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้มีแนวคิดที่จะศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลอง ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลอง ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่ากลุ่มควบคุม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อดังนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน
5. แนวคิดเกี่ยวกับเพื่อนล่อนเพื่อน
6. แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 1 งานวิจัยในต่างประเทศ
- 2 งานวิจัยในประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา

ความหมายของเพศศึกษา

สุชาติ โสมประยูรและวรรณิ โสมประยูร (2541 : 157) ได้กล่าวถึงเพศศึกษาว่า เป็นการศึกษาที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ หรือความรู้สึกนึกคิดที่ดีในเรื่องธรรมชาติของเพศ และพฤติกรรมทางเพศ เพื่อสามารถปฏิบัติตนให้มีความสุขและสวัสดิภาพที่สมบูรณ์ รวมทั้งสามารถประพฤติตัวให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพศเดียวกันและระหว่างเพศตรงข้าม ทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม

จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์ (2543 : 10) ได้กล่าวว่าเพศศึกษา หมายถึง กระบวนการทางการศึกษาที่จะช่วยให้บุคคลมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่การเจริญเติบโต

โครงสร้าง และหน้าที่ของระบบสืบพันธุ์ พัฒนาการที่เกี่ยวกับเรื่องเพศทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม บุคลิกภาพ พฤติกรรมระหว่างเพศ และมนุษยสัมพันธ์อันดีงาม

สรุปได้ว่า เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการทางการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยาของร่างกาย สุขภาพจิต พัฒนาการต่างๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม บุคลิกภาพ เจตคติ และการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทของตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ตลอดจนประพฤติตนตามเกณฑ์และ ขนบธรรมเนียมอันดีงาม สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต

จุดมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษา

สุชาติ โสมประยูร และวรรณ โสมประยูร (2541 : 170) ได้สรุปจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อให้เกิดความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการเกี่ยวกับ เรื่องเพศทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

2. เพื่อเป็นการสร้างเจตคติ ค่านิยม และแนวความคิดที่ดีงามต่อเรื่องเพศเพื่อเป็น รากฐานทางความคิดที่สำคัญในการตัดสินใจปฏิบัติพฤติกรรมทางเพศได้อย่างเหมาะสม

3. เพื่อแก้ไขความเชื่อ และความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ รวมทั้งแนวความคิดหรือ อิทธิพลอื่นๆ ที่มีผลให้เกิดความวิตกกังวล และปมด้อยต่างๆ ให้ลดน้อยหรือหมดไป

4. เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาสุขภาพอนามัยทางเพศของแต่ละบุคคล ความวิตกกังวลเกี่ยวกับ เรื่องการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางเพศ รวมถึงการปรับตัวและการวางตัวให้เหมาะสมกับบทบาท ทางเพศ

5. เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องปัญหาของการเพิ่มประชากรและการวางแผนครอบครัว

6. เพื่อเรียนรู้ถึงผลกระทบจากการปฏิบัติพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เช่น การมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง

7. เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมถึงการป้องกันและการรักษา

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษา เป็นการสอนในเรื่องเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ การเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเพศทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อสร้าง เจตคติที่ดีในเรื่องเพศ ให้มีความตระหนักและการแสดงออกเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้อง

ลักษณะของความรู้เรื่องเพศศึกษา

สุชาติ โสมประยูร และวรรณ โสมประยูร (2541 : 175) ได้แบ่งเพศศึกษาซึ่งมีลักษณะ เนื้อหาที่ประกอบกันเป็นความรู้ไว้ 4 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะทางชีววิทยา (Biological Aspect) ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับกายวิภาค และสรีรวิทยาของร่างกายมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ เช่น โครงสร้างและหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ ในระบบสืบพันธุ์ของเพศชายและเพศหญิง ลักษณะทางพันธุกรรมที่เกี่ยวกับเพศ ความเจริญเติบโตทางเพศ ในด้านร่างกาย

2. ลักษณะทางสุขวิทยา (Hygienic Aspect) ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ การระวังรักษาร่างกายให้ปราศจากโรคภัย หรือความผิดปกติทางเพศ เช่น ข้อควรระวัง และสุขปฏิบัติเกี่ยวกับอวัยวะเพศ ข้อควรปฏิบัติขณะมีประจำเดือน

3. ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological Aspect) ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับจิตใจ และอารมณ์ เช่น ความเจริญเติบโตทางเพศในด้านจิตใจ (Psycho- Development) การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและอารมณ์เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น แรงขับทางเพศ การระบายอารมณ์ทางเพศ ทักษะติดต่อเพศตรงข้าม

4. ลักษณะทางสังคมวิทยา (Sociological Aspect) ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและมาตรฐาน ความประพฤติหรือกฎเกณฑ์ทางสังคม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์ การเลือกคู่ครอง การแต่งงาน การวางแผนครอบครัว

จะเห็นได้ว่าความรู้เรื่องเพศศึกษาที่เกี่ยวกับลักษณะชีววิทยา สุขวิทยา จิตวิทยา และทางสังคมวิทยา มีความสำคัญและมีประโยชน์ไม่ให้อายุรุ่นในสังคมมีพฤติกรรมทางเพศที่เป็นอันตรายต่อผู้อื่น สามารถปรับตัวตามขั้นตอนของชีวิต มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรมที่ดีในเรื่องเพศ และเป็นการสร้างคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นให้ดีขึ้น

ดังนั้นการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเพศศึกษานั้นมีประโยชน์ในการป้องกันไม่ให้นุคคลในสังคมมีพฤติกรรมทางเพศที่เป็นอันตรายต่อผู้อื่น และแม้ว่าจะไม่ได้เป็นการป้องกันอย่างสมบูรณ์ แต่ก็เชื่อว่าเป็นส่วนหนึ่งในการลดปัญหาที่เกี่ยวกับการมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรมทางเพศที่ผิดๆ ลงได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

โรเจอร์ (Roger. 1972 : 9) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่น โดยพิจารณาจากเกณฑ์ทางด้านร่างกาย จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ 2 อย่าง คือ เสียงเปลี่ยน โดยเด็กชายจะมีเสียงแตกห้าว เด็กหญิงจะมีเสียงแหลมขึ้น มีสัดส่วนของร่างกายเปลี่ยนแปลงไป เด็กหญิงเริ่มมีประจำเดือน เด็กชายมีการหลั่งน้ำกามครั้งแรก

สโตน และเชอท (พิชัย ไทยอุดม. 2540 : 12 ; อ้างอิงจาก Stone and Church. 1968 : 5) ได้กล่าวถึงวัยรุ่นไว้ว่า เป็นช่วงของเด็กที่จะพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

คำว่า วัยรุ่น ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ระบุว่า เป็นวัยที่ย่างเข้าสู่ วัยหนุ่มสาวซึ่งมีอายุระหว่าง 13-19 ปี (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546 : 1062) ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Adolescence มาจากภาษาละตินว่า Adolescere ซึ่งแปลว่า เจริญไปสู่วุฒิภาวะ นั่นคือ วัยรุ่น จะเป็นกระบวนการในการพัฒนาจากความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ (ศรีพัทธา จาริวงษ์. 2539 : 15)

สุชา จันทน์เอม (2539 : 2-3) กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยเชื่อมต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ชีวิตในวัยนี้ปลายจะราบรื่นหรือไม่เพียงใดย่อมขึ้นกับการดำเนินชีวิตในวัยนี้ เพราะวัยนี้ต้องประสบความยุ่งยาก มีปัญหาต่างๆ มากมาย และมีความลำบากในการปรับตัว จึงมีผู้กล่าวว่า เป็น "วัยวิกฤต" หรือ "วัยพายุบูเคียม" ซึ่งในวัยนี้ร่างกายมีการเจริญเติบโตของระบบอวัยวะเพศ และสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ ในเพศหญิงจะมีประจำเดือนมาครั้งแรก ส่วนเพศชายจะมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ได้

จากการทบทวนความหมายของวัยรุ่นข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า วัยรุ่น หมายถึง วัยแห่งการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเป็นการเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศโดยสมบูรณ์ จึงเป็นวัยแห่งการปรับตัวและก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาได้ง่าย

ลักษณะสำคัญของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยวิกฤตแห่งชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงต่อของวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะต้นของวัยจะมีการเปลี่ยนแปลงมากทั้งทางร่างกายและอารมณ์ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาได้โดยเฉพาะในเรื่องการปรับตัวเข้ากับสังคม ดังนั้นในการศึกษาพฤติกรรมของวัยรุ่นจึงจำเป็นต้องทราบลักษณะสำคัญของวัยรุ่น ดังนี้

1. เป็นวัยแห่งการเสริมสร้าง (Period of Reconstruction) ในวัยนี้ความเจริญเติบโตทางร่างกายจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและค่อนข้างช้าลงในตอนปลาย
2. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง (Period of Transformation) ในวัยนี้เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับชีวิตของวัยรุ่นมาก ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และความรู้สึกนึกคิด

3. เป็นวัยที่มีความคิดอยากเป็นอิสระ (period of Independence) โดยเริ่มคิดพึ่งพาตนเอง อยากเรียนรู้ความผิดพลาดด้วยตนเองมากกว่าจะเรียนรู้จากคำสั่งสอน

4. เป็นวัยที่ต้องเผชิญปัญหา (Period of Problem) เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตซึ่งเรียกว่า วัยวิกฤต ปัญหาต่างๆ ในการปรับตัวมักเกิดขึ้นเสมอ มีการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว วุฒิภาพแสดงออกด้านอารมณ์อย่างรุนแรงและรวดเร็ว อาจเรียกอีกอย่างว่า เป็นวัยพายุฝนและ ความเครียด (สุชา จันทรโณม. 2539 : 2-3)

การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น

สุชา จันทรโณม (2539 : 47) ได้แบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) เด็กหญิงจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กชาย โดยจะเข้าสู่ช่วงอายุวัยรุ่นตอนต้น 13-15 ปี และเด็กชายจะอยู่ในช่วงระหว่าง 15-17 ปี เป็นช่วงที่ร่างกายของทั้งเด็กหญิงและเด็กชายมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่สมบูรณ์ขึ้นมา
2. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 15-18 ปี และเด็กชายจะมีอายุระหว่าง 17-19 ปี มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายลดลง แต่จะเพิ่มทางด้านเจตคติและความรู้สึกนึกคิดในลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไป มีลักษณะบุคลิกภาพภายนอกที่ดึงดูดความสนใจเพศตรงข้ามมากขึ้น
3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 18-20 ปี และเด็กชายจะมีอายุระหว่าง 19-21 ปี เป็นระยะที่พัฒนาการด้านต่างๆ เข้าสู่ภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ พัฒนาการด้านอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และสติปัญญาจะเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ เด็กวัยนี้มีความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคม พยายามคิดและตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้นที่จะแสดงให้เห็นว่าตนไม่ใช่เด็กอีกต่อไป

พัฒนาการของวัยรุ่น

พัฒนาการของวัยรุ่นเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะถ้าพัฒนาการในแต่ละด้านของวัยรุ่นเป็นไปอย่างมีแบบแผนเหมาะสมกับวัยแล้ว วัยรุ่นผู้นั้นย่อมมีสุขภาพที่ดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งพัฒนาการของวัยรุ่นแบ่งออกได้เป็น 5 ด้าน คือ

1. พัฒนาการด้านร่างกาย สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายนั้น พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุญ (2538 : 105-106) ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายนั้น เกิดจากต่อมพิทูอิทารี (Pituitary Gland) ที่อยู่ใต้สมองส่วนที่เรียกว่า ไฮโปธาลามัส (Hypothalamus) ได้สร้างฮอร์โมน 2 ชนิดที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกาย คือ ฮอร์โมนสำหรับการเจริญเติบโต (Growth

Hormone) และฮอร์โมนสำหรับการกระตุ้นการทำงานของต่อมไคนาด (Gonads or Sex Gland) คือ โภนาโดโทรปีค ฮอร์โมน (Gonadotropic Hormone) ฮอร์โมนทั้ง 2 ชนิดนี้ มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการของวัยรุ่น ดังนี้

1.1 ฮอร์โมนสำหรับการเจริญเติบโต จะไปกระตุ้นการเจริญเติบโตของร่างกาย ทำให้ร่างกายของวัยรุ่นมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

1.2 ฮอร์โมนกระตุ้นการทำงานของต่อมเพศ จะเสริมสร้างลักษณะทางเพศเบื้องต้น นั่นคือ กระตุ้นให้รังไข่ผลิตไข่ หรือกระตุ้นให้อัณฑะผลิตอสุจิ นอกจากนี้ยังเสริมสร้างลักษณะทางเพศภายนอก คือ การขึ้นหนวดเคราของเพศชาย การขยายสะโพกและหน้าอกของเพศหญิง หรือการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่น

2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ (ดาร์ณี ภูษณสุวรรณศรี. 2540 : 17 ; อ้างอิงจากRoger. 1972 : 15) ได้กล่าวถึง ลักษณะอารมณ์ของวัยรุ่นว่า เป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง เต็มไปด้วยความเชื่อมั่น ชอบความสนุกสนาน มีความต้องการเป็นอิสระ ต้องการพึ่งตนเองจึงมักขัดแย้งกับผู้ใหญ่ นอกจากนี้วัยรุ่นยังต้องการการตัดสินใจด้วยตนเอง การยอมรับจากผู้ใหญ่และเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปร่างหน้าตาของตนเอง เริ่มมีความรักและความต้องการทางเพศ

3. พัฒนาการทางด้านสังคม สุชา จันทน์เอม (2539 : 31-32) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่น ดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว วัยรุ่นมักชอบแยกตัวเองอยู่ตามลำพัง บางครั้งมีความต้องการที่จะเป็นอิสระจากครอบครัว มีความต้องการรวมกลุ่มกับเพื่อนมากขึ้น

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเพศเดียวกัน วัยรุ่นมักจะชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนอายุรุ่นราวคราวเดียว เพศเดียวกัน รสนิยมเหมือนกัน เพื่อนในกลุ่มมีอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็กมาก ไม่ว่าจะเป็นลักษณะคำพูด กิริยาท่าทาง และการแต่งกาย

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นตอนต้นๆ แม้ว่าจะเริ่มคบเพศตรงข้าม แต่ส่วนใหญ่ก็จะสมาคมกับเพื่อนเพศเดียวกัน แต่พอเข้าระยะวัยรุ่นตอนปลายความสนใจในเพศตรงข้ามจะค่อยๆ มากขึ้น ทำให้วัยรุ่นคบเพื่อนเพศเดียวกันน้อยลง โดยจะเลือกคบเพื่อนที่สนิทเพียงไม่กี่คนเท่านั้น

4. พัฒนาการทางสติปัญญา วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาอย่างรวดเร็วมาก เป็นวัยแห่งการแสวงหาประสบการณ์และความรู้ อยากรู้ อยากเห็น อยากลองในทุกสิ่ง ดังนั้นโอกาสที่จะแสดงออกในทางที่ไม่ถูกต้องจึงมีมาก หากไม่ได้รับการแนะแนวทางที่เหมาะสมที่ควร

5. พัฒนาการทางเพศ พัฒนาการด้านนี้มีบทบาทความสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพ

ของวัยรุ่นและเป็นสิ่งที่มีผลผลักดันให้วัยรุ่นเกิดปัญหาได้มาก เนื่องจากเป็นช่วงที่ฮอร์โมนเพศทำงานมากขึ้น มีแรงขับทางเพศ จะเห็นได้จากวัยรุ่นสนใจกิจกรรม หรือปฏิกิริยาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของตนเองมากขึ้น อาจลงมือทดลองทำพฤติกรรมทางเพศด้วยความรู้สึกลอยล่อง อยากรู้ อยากเห็น เช่น แอบอ่านหนังสือโป๊ การแต่งตัวให้เพศตรงข้ามสนใจ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง การเที่ยวหญิงบริการ ตลอดจนการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนด้วยกัน ในช่วงระยะนี้ กลุ่มเพื่อนจะมีความสำคัญในการให้ความรู้เรื่องเพศ แต่โดยทั่วไปมักจะเป็นการให้ความรู้ในทางที่ไม่ถูกต้อง พฤติกรรมในการคบเพื่อนต่างเพศในเด็กชายอาจคิดไปถึงเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ ส่วนเด็กหญิงมักจะไม่ได้คิดถึงเรื่องนี้เพียงแต่มีความพึงพอใจที่จะได้มีเพื่อนต่างเพศ พึงพอใจในรูปร่างหน้าตา

ปัญหาของวัยรุ่น

เด็กวัยรุ่นทุกคนมีธรรมชาติที่ต้องการพึ่งพาผู้ใหญ่ในเรื่องการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานที่เด็กช่วยตนเองไม่ได้ พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกจึงเป็นไปเพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ใหญ่ และจะแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาก็คือเมื่อไม่ได้รับความสนใจหรือความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ พฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นที่เป็นปัญหามักจะใหญ่โตมักจะใช้วิธีการต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งผู้ใหญ่มักจะไม่เห็นด้วย และวัยรุ่นมักจะไม่นำสิ่งถึงผลที่จะตามมา ทำไปด้วยความดื้อคั่งและท้าทาย ปัญหาที่เกี่ยวกับวัยรุ่นจะมีลักษณะปัญหาแยกตามสาเหตุได้ 3 ประการ ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากตัววัยรุ่นเอง (Self-originated Aspect) เป็นปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และอารมณ์ของวัยรุ่นเป็นสาเหตุของความวุ่นวายใจกังวลใจ ซึ่งวัยรุ่นถือว่าเป็นภาวะวิกฤติ แต่ถ้าเด็กได้รับความรู้ที่ถูกต้องก็จะเกิดความเข้าใจทำให้หายกังวลใจได้

2. ปัญหาที่เกิดจากสังคมของเด็กวัยรุ่น (Social Response Aspect) เป็นปัญหาที่เกิดจากสังคมแวดล้อมตัววัยรุ่น เช่น พ่อแม่ ผู้ใหญ่ในครอบครัวไม่เข้าใจความรู้สึกและพัฒนาการของวัยรุ่น ซึ่งมักเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งและช่องว่างระหว่างวัย ปัญหาการคบเพื่อน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันของวัยรุ่น เป็นต้น

3. ปัญหาจากปฏิกิริยาต่อต้านของวัยรุ่นที่มีต่อสังคม (Reaction Aspect) ปัญหานี้เป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากปัญหาในข้อ 2 ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขที่ถูกต้องก็จะทำให้ปัญหารุนแรงขึ้น ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วมักเป็นเรื่องยากที่จะแก้ไขและมักเป็นสาเหตุของปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ปัญหายาเสพติด

จากแนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่เพิ่งจะพ้นจากวัยเด็ก ไปสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จะมีอายุอยู่ระหว่าง 13-19 ปี ช่วงวัยรุ่นนี้จัดเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยเฉพาะพัฒนาการทางเพศจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด จึงทำให้วัยรุ่นนี้ให้ความสนใจเรื่องเพศ มีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการแสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ให้กับชีวิต โดยเฉพาะประสบการณ์ทางเพศซึ่งก่อให้เกิดปัญหามากมาย

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

เรื่องเพศเป็นสิ่งที่มนุษย์ควรเรียนรู้ เช่นเดียวกับการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ เพราะเรื่องเพศเป็นเรื่องที่มีบทบาทสำคัญมากพร้อมๆ กับการเกิดของมนุษย์ และมีผลกระทบต่อมนุษย์ทุกคน เพศจึงเป็นส่วนสำคัญของบุคลิกภาพของมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ทั้งยังเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ซึ่งนักจิตวิเคราะห์ เช่น Sigmund Freud กล่าวว่า มนุษย์เรามีสัญชาตญาณทางเพศมาตั้งแต่เกิด เพราะทางชีววิทยานั้นถือว่า มนุษย์มีสัญชาตญาณตามธรรมชาติอยู่ 2 อย่าง คือ สัญชาตญาณของการอยู่รอด และสัญชาตญาณการสืบพันธุ์ สัญชาตญาณทั้ง 2 อย่างนั้นจะปรากฏในพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ จนกระทั่งวัยชรา แต่จะอย่างไรให้สัญชาตญาณตามธรรมชาติแสดงพฤติกรรมทางเพศออกมาเมื่อถึงเวลาอันควร มีความพร้อม ความรับผิดชอบ และไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของมนุษย์กับสัตว์อื่นๆ แต่เนื่องจากมีความเชื่อกันมานานว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องต้องปกปิด เป็นของต่ำทำให้มนุษย์เราเรียนรู้เรื่องเพศได้น้อยมาก และที่รู้มาก็ถูกบิดเบือนหรือนำเรื่องเพศไปในทางเสียหาย ดังนั้นเราจึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศให้ถูกต้อง ซึ่งได้มีนักวิชาการกล่าวถึงเรื่องเพศ ดังนี้

ความหมายของพฤติกรรมทางเพศ

พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ (2536 : 78) ได้ให้คำจำกัดความ พฤติกรรมทางเพศ หมายถึง การคบหาสมาคมติดต่อใกล้ชิดแบบรักต่างเพศ การนัดพบตามลำพังสองต่อสอง การถูกเนื้อต้องตัว จนถึงการร่วมประเวณี การคุมกำเนิด รวมทั้งผลสืบเนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์ เช่น การตั้งครรภ์ การทำแท้ง และการคลอด

วิฑูร โสธานนท์ และสมพล พงษ์ไทย (2529 : 5) กล่าวว่า พฤติกรรมทางเพศ เป็นการแสดงออกเพื่อสนองตอบความต้องการทางเพศ ซึ่งแรงขับตามธรรมชาติของมนุษย์ เพื่อให้เกิดความพอใจทางเพศ ประกอบด้วย การมีกิจกรรมทางเพศ ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การสำเร็จความใคร่ด้วย

ตนเอง การผันทางเพศ การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศตรงข้าม แบ่งเป็น การกอดจูบลูบคลำ การร่วมเพศ และการมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศเดียวกัน

✓ ลักษณะพฤติกรรมทางเพศ

1. ลักษณะพฤติกรรมทางเพศทั่วไป เรื่องเพศเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งในชีวิตคนเรา เกี่ยวข้องกับคน ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ทารกถูกกำหนดเพศตามอวัยวะภายนอกที่ปรากฏ สังคมปฏิบัติและตอบสนองต่อบุคคลนั้นตามค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ที่สังคมกำหนดไว้สำหรับเพศหญิงหรือเพศชาย ซึ่งบุคคลนั้นก็จะมีปฏิกิริยาตอบสนองเช่นกัน

2. ลักษณะพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มวัยรุ่น วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะเรื่องพัฒนาการทางเพศ จะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งภายใน และภายนอกร่างกาย ซึ่งถือว่าได้เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ จึงทำให้วัยรุ่นให้ความสนใจเรื่องเพศมาก ซึ่งเป็นลักษณะตามธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์

3. ในสภาพสังคมไทยปัจจุบันนี้เต็มไปด้วยสิ่งกระตุ้นยั่วยุอารมณ์ทางเพศโดยเฉพาะวัยรุ่นในเขตเมือง ทำให้ค่านิยมทางเพศเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศซึ่งแต่เดิมสังคมไทยมีค่านิยมว่าผู้หญิงไม่ควรคบเพื่อนชาย และต้องรักษาวลสงวนตัว ปัจจุบันค่านิยมการคบเพื่อนต่างเพศมีความเป็นอิสระและเปิดเผยมากขึ้นกลายเป็นแฟชั่นของวัยรุ่นในปัจจุบัน เช่น การมีแฟนหรือคู่รัก การมีนัดระหว่างชายหญิง ทำให้วัยรุ่นไทยในปัจจุบันมีโอกาสคบหากันได้อย่างใกล้ชิด และมีความสนิทสนมกันมาก ไปไหนมาไหนด้วยกันสะดวกมากขึ้น การคบหาเป็นแฟนกับเพศตรงข้ามนับเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำวัยรุ่นไปสู่ความรักและอาจจะมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามในอนาคตได้ และวัยรุ่นมีความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมากที่สุด ต้องการให้สังคมยอมรับตนเข้าเป็นพวกโดยเฉพาะในกลุ่มเพื่อน ในระยะวัยรุ่นนี้จึงให้ความสำคัญกับเพื่อนมากเพราะการคบเพื่อนเป็นความต้องการตามธรรมชาติของพัฒนาการตามวัย โดยเฉพาะความต้องการในการคบเพื่อนต่างเพศ ดังนั้นอิทธิพลกลุ่มเพื่อนจึงมีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นสำคัญ ประกอบกับความก้าวหน้าเกี่ยวกับระบบการสื่อสารในยุคการสื่อสารที่ไร้พรมแดน มีความทันสมัยมากขึ้นจึงทำให้การติดต่อสื่อสารสะดวกรวดเร็วมากขึ้น ทำให้หนุ่มสาวไทยในปัจจุบันมีโอกาสคบหากันใกล้ชิดและมีความสนิทสนมกันมากกว่าแต่ก่อน

สาเหตุของพฤติกรรมทางเพศ

การเกิดพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์นั้น เป็นกระบวนการที่มนุษย์แสดงออกเพื่อตอบโต้สิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้นทั้งภายในและภายนอกร่างกาย มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

ตัวกระตุ้นภายนอก คือ สภาพแวดล้อมที่เป็นรูป รส กลิ่น เสียง และสัมผัส อวัยวะรับรู้ความรู้สึก ได้แก่ ตา ลิ้น จมูก หู และประสาทสัมผัส จากนั้นเข้าสู่กระบวนการทางสมอง ได้แก่ สภาพสติปัญญาและอารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนความสมบูรณ์ของร่างกาย ฮอโมนเพศซึ่งเป็นตัวกระตุ้นอยู่ภายในร่างกายทำให้เกิดพฤติกรรมทางเพศขึ้น (วิฑูร โอสถานนท์ และสมพล พงษ์ไทย. 2529 : 7-23)

จากการทบทวนแนวคิดการเกิดพฤติกรรมทางเพศ ผู้วิจัยได้สรุปสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมทางเพศ 3 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยทางชีววิทยา ซึ่งถือเป็นตัวกระตุ้นอยู่ภายในร่างกาย ทำให้เกิดพฤติกรรมทางเพศขึ้น ประกอบด้วยอิทธิพลของฮอโมนเพศซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจของวัยรุ่น เกิดแรงขับทางเพศโดยธรรมชาติทำให้อยากกรู้อยากเห็นเรื่องเพศมากขึ้น

2. ปัจจัยทางจิตวิทยา ซึ่งเปรียบเสมือนความสามารถทางสติปัญญาและอารมณ์ความรู้สึก เป็นกระบวนการทางสมอง ประกอบด้วย ความรู้เรื่องเพศ ทักษะคิดที่มีต่อเรื่องเพศ และการตระหนักรู้ตนเองในเรื่องเพศ ซึ่งถ้าวัยรุ่นขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเรื่องเพศ หรือขาดการตระหนักรู้ตนเองในเรื่องเพศแล้วก็อาจจะมีโอกาสที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศได้

3. ปัจจัยทางสังคม ซึ่งเปรียบเสมือนตัวกระตุ้นภายนอก คือ สภาพแวดล้อมที่เป็นรูป รส กลิ่น เสียงและสัมผัส ได้แก่ รูปแบบการเลี้ยงดูในครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศในครอบครัว ลักษณะเพื่อนสนิทที่คบ การทำกิจกรรมของกลุ่มเพื่อนที่คบ แหล่งข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศที่ได้รับ และเนื้อหาข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศที่ได้รับ ซึ่งองค์ประกอบต่างๆ ถ้าไม่มีความเหมาะสมก็จะเป็นตัวกระตุ้นหรือสิ่งเร้าให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมทางเพศตามมาได้

ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

วัยรุ่นแม้ว่าจะอยู่ในภาวะของวัยเจริญพันธุ์ มีความพร้อมที่จะมีเพศสัมพันธ์ หรือทำการสืบพันธุ์ได้ตามธรรมชาติก็จริง แต่สังคมไทยส่วนใหญ่ยังไม่ยอมให้วัยรุ่นชาย หญิงมีเพศสัมพันธ์กันเช่นนั้นได้ จนกว่าจะทำการแต่งงานและอยู่กินให้ถูกต้องเป็นกิจจะลักษณะ แต่ในสภาพปัจจุบันจะพบว่า วัยรุ่นมีการแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เปิดเผยและชัดเจนมากขึ้น ในสังคมไทยยังมองว่า การไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศตามลำพังสองต่อสองเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงและขัดกับวัฒนธรรมอันดีงามของไทย ประกอบกับสถานภาพและบทบาทของการเป็นนักเรียนของวัยรุ่นยังไม่มี ความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่เพราะยังอยู่ในระหว่างการศึกษาเล่าเรียน จึงไม่เหมาะสมหากนักเรียนจะมีการคบหาสมาคมกันในเชิงชู้สาวเกินเลยความสัมพันธ์แบบเพื่อน เนื่องจากในบางครั้งวัยรุ่นมีการตัดสินใจที่ผิด

เพราะมีอารมณ์มาเบียดบังทำให้เคลิ้มกับบรรยากาศที่เร้าเร้าก่อให้เกิดความรู้สึกทางเพศ ประกอบกับวัยรุ่นเป็นช่วงที่กำลังมีแรงขับทางเพศมากตามธรรมชาติทำให้นำไปสู่การมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ได้

จากการประมวณงานวิจัยในช่วงที่ผ่านมา พบว่า การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นเริ่มมีอายุน้อยลง การสำรวจสุขภาพเยาวชนไทยในปี พ.ศ. 2538 พบว่า เยาวชนชายในชนบทร้อยละ 23 ในเมืองร้อยละ 28 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกก่อนอายุ 15 ปี กว่าร้อยละ 90 ของเยาวชนชายมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และส่วนใหญ่เกินครึ่งที่มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ป้องกัน ประมาณครึ่งหนึ่งของเยาวชนชายที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพื่อนหรือคู่รักตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่นมีมากขึ้น จากการประมาณการของกองการประกอบโรคศิลปะ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข คาดว่ามีผู้ทำแท้งในคลินิกแต่ละแห่งวันละ 50 ราย หรือประมาณ 70,000-300,000 รายต่อปี และมักจะเป็นเพศสัมพันธ์ที่ขาดการป้องกัน และขาดความรับผิดชอบจนกลายเป็นปัญหาต่างๆ ตามมา ดังนี้

1. การเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะ โรคเอดส์
2. การทำแท้งที่ผิดต่อกฎหมาย
3. การมีภาวะเป็นบิดามารดานอกสมรส หรือการมีลูกนอกสมรส
4. การสูญเสียอนาคตทางการศึกษา
5. ปัญหาสุขภาพจิต ก่อให้เกิดความเครียด ซึ่งอาจนำมาสู่การทำร้ายตนเองและผู้อื่นตามมา
6. การติดเชื้จากการทำแท้ง
7. ปัญหาเด็กกำพร้า หรือเด็กถูกทอดทิ้ง
8. การบริการทางสังคมจากภาครัฐไม่เพียงพอที่จะรองรับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น หมายถึง การปฏิบัติที่ทำให้เสี่ยงต่อการเสียชีวิต พิการทุพพลภาพ เกิดผลเสียต่อสุขภาพอนามัยทั้งทางตรงและทางอ้อม (อรอุษา จันทวิรุจ. 2544 : 23 ; อ้างอิงจาก Mc Cary, et al. 1993 : 191) เนื่องจากนักเรียนยังขาดประสบการณ์ชีวิต รวมทั้งการพัฒนาความคิดและสติปัญญายังไม่ดีพอที่จะเข้าใจถึงผลเสียที่จะตามมาทั้งในระยะสั้น และระยะยาวจากพฤติกรรมนั้นๆ โดยพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาการติดยาเสพติด ปัญหาการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ ปัญหาการฆ่าตัวตาย และปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เป็นต้น จาก

พฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ที่กล่าวมา ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อชีวิตของวัยรุ่นปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะมีผลกระทบต่อตนเองและสังคม และเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นในปัจจุบัน

สรุปได้ว่าพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การปฏิบัติที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่จะทำให้เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งในการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้รวบรวมพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ศึกษาในขอบข่าย 6 ด้าน (ณัฐนันท์ วิชัยรัมย์. 2545 : 20-29) คือ

1. การใช้สารเคมีกระตุ้นอารมณ์ทางเพศและการดื่มของมึนเมา

เนื่องจากสังคมไทยในปัจจุบันพฤติกรรมการดื่มสุราเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เราพบเห็นโดยทั่วไปในสังคม การศึกษาของ อาภา ศิริวงศ์ ณ ออยุธยา เมื่อปี 2544 ศึกษาเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า มีคนไทยที่ดื่มสุราจนเป็นนิสัย 1.6 ล้านคน และดื่มนับผู้ดื่มสุราในปริมาณและสัดส่วนต่างๆ รวมไปถึงสุราเถื่อนมีมากถึง 26 ล้านคน ซึ่งในจำนวนนี้มีจำนวนเด็กวัยรุ่นรวมอยู่ด้วย (สมประสงค์ พระสุจันทรทิพย์. 2545 : 10) เพราะวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่กำลังเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง มีความขัดแย้งและมีความเครียดอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสรีระ อารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ เป็นวัยที่ต้องการการดูแลเอาใจใส่ ต้องการแบบอย่างที่ดีในการเลียนแบบ ชอบอยู่กับเพื่อนเป็นกลุ่ม และต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ในวัยนี้ถ้ามีเหตุการณ์หรือสภาวะแวดล้อมที่ทำให้จิตใจไม่สบายหรือถูกเพื่อนชวน อาจเป็นการผลักดันให้วัยรุ่นหันเข้าหาสุรา นอกจากนี้ยังพบว่า มีพฤติกรรมการดื่มสุราและของมึนเมาในช่วงเทศกาล งานสังสรรค์ของกลุ่ม และนิยมไปเที่ยวตามสถานบันเทิงต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ หลังจากดื่มแล้วส่วนใหญ่จะจบลงด้วยการมีเพศสัมพันธ์ (สมประสงค์ พระสุจันทรทิพย์. 2544 : 5)ฤทธิ์ของแอลกอฮอล์เมื่อปริมาณในร่างกายมากขึ้นทำให้ความจำความสามารถในการเรียนรู้ สมาธิ และการรับรู้สิ่งต่างๆ ลดลง ขาดการยับยั้งชั่งใจ ความรู้สึกกลัวลดลง กล้าแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่างๆ มากขึ้นจนบางครั้งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว กล้าแสดงความรู้สึกทางเพศหรือกล้าแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เคยเก็บกดไว้ ดังนั้นการดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์เข้าไปจึงทำให้มีโอกาสเกิดเพศสัมพันธ์ขึ้นระหว่างนักเที่ยวกลางคืนด้วยกัน

ส่วนพฤติกรรมการเสพยาประเภท ยาอี และยาเลิฟ ก็เป็นที่นิยมเช่นกัน วัยรุ่นมีความเชื่อว่า มีสรรพคุณกินแล้วกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ แต่ความจริงทำให้ผู้เสพมีอาการหลอนประสาทเพราะยาไปกระตุ้นเซลล์ประสาทซึ่งทำหน้าที่ในการผลิตสารเซโรโตนินออกมาเพิ่มขึ้นกว่าปกติ เมื่อ

เสพเข้าไปจะมีอาการเคลิบเคลิ้ม กระตุ้นการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นติดยาประเภทนี้ อาจจะอาศัยในชุมชนที่มีการใช้ยา มีการเที่ยวเตร่กลางคืน หรือถูกหลอกลวงให้เสพ หรือมีการหลงเชื่อผิดๆ เพราะความอยากรู้อยากเห็นของวัยรุ่น ทั้งที่รู้ว่าโทษเป็นอย่างไรคิดว่าตนเองเข้มแข็งพอที่จะไม่ติด ตลอดจนความโก้เก๋ แสดงถึงการยอมรับของกลุ่มเพื่อน นอกจากนี้วัยรุ่นที่ใช้ยาส่วนใหญ่ขาดการควบคุมตนเอง ไม่มีความละเอียดรอบคอบตรงข้ามจึงกล้าแสดงพฤติกรรมทางเพศออกมา พบว่าร้อยละ 90 ที่เมายาจะมีเพศสัมพันธ์หลังการเที่ยวกลางคืน (สมประสงค์ พระสุจันทร์ทิพย์, 2544 : 5) ฉะนั้นการดื่มเครื่องดื่มที่มีผสมแอลกอฮอล์และมีการเสพยาเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ จากการศึกษาของสร้อยวลัย สุขดา (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า นักศึกษาร้อยละ 74.5 มีการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ พบในเพศชาย ร้อยละ 83.5 เพศหญิงร้อยละ 69.7 การดื่มสุราเป็นสาเหตุทำให้ไปเที่ยวหญิงขายบริการ และจากการศึกษาของ ประพิมพร อันพาพรหม (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า นักเรียนเคยดื่มก่อนมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 79.5 ประเภทเครื่องดื่ม คือ ไวน์ร้อยละ 35.77 เบียร์ร้อยละ 33.18 และสุราร้อยละ 29.98 สาเหตุของการดื่มคือ อยากรอง ร้อยละ 48.97 เพื่อนชวนร้อยละ 37.93 นอกจากนี้พบว่า มีนักเรียนเคยใช้สารเสพติดร้อยละ 8.2 ซึ่งสาเหตุมาจากอยากรองร้อยละ 50 และเพื่อนชวนร้อยละ 39.58

ดังนั้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา การดื่มสุราและการใช้สารเคมีกระตุ้นอารมณ์ทางเพศของวัยรุ่นส่งผลต่อระบบประสาท จะออกฤทธิ์กดการทำงานของระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไป ขาดความยับยั้งชั่งใจ จะมีพฤติกรรมการแสดงออกในลักษณะต่างๆ ที่ผิดแปลกกว่าปกติ กล้าแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เก็บกด การกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกทางเพศอาจนำไปสู่พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ได้ ฉะนั้นการใช้สารเคมีกระตุ้นอารมณ์ทางเพศและการดื่มของมึนเมาจึงเป็นพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

2. การเที่ยวสถานบันเทิงหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

แหล่งสถานบันเทิงและสถานบริการทั้งหลาย เช่น คอฟฟี่ช็อป บาร์ ไนท์คลับ คาราโอเกะ เป็นสถานที่ที่บุคคลทั่วไปรวมทั้งวัยรุ่นใช้เป็นแหล่งบริการในช่วงเวลาว่างกลางคืน ในช่วงว่างจากการทำงานและเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่นทั้งที่อยู่ในระบบการศึกษา และนอกระบบขอพบประพฤติ การที่วัยรุ่นไปเที่ยวเตร่ในสถานที่เช่นนี้ เป็นปัจจัยเสี่ยงทำให้วัยรุ่นมีโอกาสใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม และเป็นพฤติกรรมเสี่ยงนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์แบบไม่

ตั้งใจได้ ดังงานวิจัยต่อไปนี้ คือ จากการศึกษาของสร้อยวลัย สุขตา (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษา ค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้านการเที่ยวสถานเริงรมย์ ร้อยละ 78.5 โดยเพศชายมีการเที่ยว สถานเริงรมย์ร้อยละ 85.4 เพศหญิงร้อยละ 74.8 และจากการศึกษาของประพิมพร อันพาพรหม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพ พบว่า นักเรียนเคยเที่ยวสถานเริงรมย์ ร้อยละ 52.7 สถานเริงรมย์ที่ไปเที่ยวมากที่สุด คือ เทรร้อยละ 39.64 ผับร้อยละ 38.62 สาเหตุของการเที่ยวสถานเริงรมย์ส่วนใหญ่มาจากเพื่อนชักชวนร้อยละ 48.56 อียากลองร้อยละ 34.5

ดังนั้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การเที่ยวสถาน บันเทิงหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเป็นสิ่งที่วัยรุ่นนอยากลอง และการเที่ยวในเวลากลางคืนทำให้มี โอกาสใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม รวมทั้งบรรยากาศของสถานที่ก่อให้เกิดอารมณ์เคลิบเคลิ้มเป็นการ กระตุ้นอารมณ์ทางเพศจึงนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ฉะนั้นการเที่ยวสถานบันเทิงและสถานพักผ่อน หย่อนใจเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

3. การรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสาธารณะในลักษณะกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ

โลกในยุคปัจจุบัน อาจเรียกได้ว่าเป็น ยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งเป็นยุคที่มีวิวัฒนาการของ ข้อมูลข่าวสารด้วยเทคโนโลยีทันสมัย ทำให้สามารถถ่ายทอดข่าวสารต่างๆ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับ เรื่องเพศผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ตได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะใน สังคมเมือง วัยรุ่นจึงมีโอกาสสัมผัสกับสื่อมวลชนหลายแขนง ซึ่งสื่อต่างๆ นั้นมีอิทธิพลต่อความคิด และพฤติกรรมของวัยรุ่นทั้งในทางบวกและลบ แต่สิ่งที่น่าห่วงใย คือ มีสื่อมวลชนไม่น้อยที่จัดทำโดย หวังเพียงผลทางธุรกิจโดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดแก่วัยรุ่น สิ่งที่ปรากฏ คือ วัยรุ่นได้สัมผัสสื่อที่ให้ ข้อมูลข่าวสารที่ไม่เหมาะสม เช่น ภาพเปลือย โป๊ อาจนำไปสู่พฤติกรรมทางเพศก่อนเวลาอันสมควร ได้โดยง่าย หนังสือและวิดีโอประเภทยั่วต่อความรู้สึกทางเพศของวัยรุ่นปรากฏอยู่ในท้องตลาด จำนวนมากมาย จากการศึกษาของสร้อยวลัย สุขตา (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาค่านิยมทางเพศและ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาได้รับ อิทธิพลจากสื่อด้านต่างๆ คือ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตที่ปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ ทำให้ อียากรู้สึกอยากลองหาประสบการณ์แปลกใหม่ และจากการศึกษาของประพิมพร อันพาพรหม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ พบว่า นักเรียนเคยใช้สื่อที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ

มากถึงร้อยละ 78.8 ประเภทสื่อที่ใช้มากที่สุด คือ หนังสือร้อยละ 24.54 วิดีทัศน์ร้อยละ 23.96 ภาพยนตร์ร้อยละ 19.79 โทรศัพท์ร้อยละ 16.66 และอินเทอร์เน็ตร้อยละ 14.24 แหล่งของสื่อที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศของนักเรียนได้มาโดยการยืมเพื่อนหรือคนรู้จักร้อยละ 54.52 การซื้อร้อยละ 21.93 สาเหตุของการใช้สื่อที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศของนักเรียนมาจาก อยากรองร้อยละ 49.76 เพื่อนชักชวนร้อยละ 41.02

ดังนั้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ตามพัฒนาการตามวัยของวัยรุ่นนั้น นิสัยอยากรองทำให้วัยรุ่นเกิดการเรียนรู้เรื่องเพศอย่างรวดเร็ว การที่เด็กวัยรุ่นได้เรียนรู้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ เช่น การอ่านหนังสือลามก การดูภาพยนตร์การร่วมเพศ การดูวิดีโอ สื่ออินเทอร์เน็ตที่เร้าอารมณ์ทางเพศ จึงนำไปสู่พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ได้ง่าย ฉะนั้นการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสาธารณะลักษณะกระตุ้นอารมณ์ทางเพศจึงเป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น

4. การแต่งงานสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงในเชิงคู่สาว

ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นมักเริ่มต้นกับการเที่ยวกับเพื่อนทั้งสองเพศเป็นกลุ่ม จากนั้นจะเป็นการนัดเที่ยวกับคู่รักพร้อมกันหลายๆ คู่ และสุดท้ายจะเป็นการนัดพบกับคู่รักตามลำพัง เพื่อที่จะมีโอกาสได้ใกล้ชิดสนิทสนมและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยพฤติกรรมจะเริ่มต้นจากการจับมือถือแขน การจูบ การโอบกอด และวัยรุ่นชายอาจมีพฤติกรรมที่เกินเลยขอบเขต โดยการแต่งงานสัมพันธ์สวาท ซึ่งการที่วัยรุ่นหญิงเปิดโอกาสให้เพศตรงข้ามแต่งงานสัมพันธ์สวาทและมีการเสกโลมได้จะเป็นขั้นแรกที่จะนำไปสู่การได้เสกกันในที่สุด ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของประพิมพร อัมพารพรม (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพฯ พบว่า นักเรียนเคยจับมือถือแขนกับคู่รักหรือเพศตรงข้ามร้อยละ 66.8 โดยมีสาเหตุมาจากความรักความสนใจร้อยละ 29.3 นักเรียนเคยกอดจูบกับคู่รักหรือเพศตรงข้ามร้อยละ 40.8 ส่วนมากเกิดจากรักความสนใจร้อยละ 25.9 สถานที่ที่นักเรียนกอดจูบกับคู่รักหรือเพศตรงข้ามคือ ที่พักร้อยละ 58.90 โรงภาพยนตร์ร้อยละ 21.46 ที่สาธารณะร้อยละ 11.87 ที่อื่นๆ ร้อยละ 5.02 และสถานศึกษาร้อยละ 2.74 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอรอุษา จันทรวิจ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีการแต่งงานสัมพันธ์สวาทชายหญิงในเชิงคู่สาวมีเพศสัมพันธ์ถึงร้อยละ 25.3 ในขณะที่นักเรียนที่ไม่มีการแต่งงานระหว่างชายหญิงในเชิงคู่สาวมีเพศสัมพันธ์เพียงร้อยละ 1.7

ดังนั้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่า การแต่งงาน สัมผัสระหว่างชายหญิงในเชิงชู้สาว โดยมีสาเหตุมาจากความรักความสนใจทำให้พัฒนาไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้ง่าย ฉะนั้นการแต่งงานสัมผัสระหว่างชายหญิงในเชิงชู้สาวจึงเป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น

5. การอยู่กับเพศตรงข้ามตามลำพัง

ปัจจุบันสังคมไทยยอมรับอิทธิพลในเรื่องต่างๆ จากประเทศตะวันตกมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการมีนัยระหว่างชายหญิง ทำให้วัยรุ่นไทยในปัจจุบันมีโอกาสดคบหากัน ใกล้ชิดและสนิทสนมกันมากขึ้น แต่การไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศตามลำพังก่อซึ่งปัญหาได้โดยเฉพาะปัญหาทางเพศ เพราะเกิดการเคลิบเคลิ้มกับบรรยากาศ ประกอบกับวัยรุ่นเป็นช่วงที่กำลังมีแรงขับทางเพศมาก จะเริ่มสนใจเพศตรงข้าม และจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้วัยรุ่นและเยาวชนชายหญิง มีโอกาสพบปะพูดคุย มีอิสระในการคบเพื่อนต่างเพศ มีกิจกรรมต่างๆ ที่จะต้องทำร่วมกันมากขึ้น ทำให้เกิดความใกล้ชิดและก่อให้เกิดการคบหาในลักษณะที่เรียกว่าคู่รัก ซึ่งการมีคู่นั้นเป็นค่านิยมหนึ่งทำให้นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้

การอยู่กับเพศตรงข้ามตามลำพังเป็นพฤติกรรมที่นับว่าเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประพิมพ์พร อ้นพาพรหม (2543 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพฯ พบว่า นักเรียนเคยจับมือถือแขนกับคู่อริหรือเพศตรงข้ามร้อยละ 66.8 โดยมีสาเหตุมาจากความรักความสนใจร้อยละ 29.3 อยู่ตามลำพัง 2 คนร้อยละ 21.87 สำหรับสถานที่ที่นักเรียนอยู่กับเพศตรงข้ามหรือคู่อริ คือ ที่สาธารณะร้อยละ 35.37 โรงภาพยนตร์ร้อยละ 33.05 ที่พักร้อยละ 20.21 สถานศึกษาร้อยละ 9.9 ฉะนั้นวัยรุ่นที่มีคู่อริและอยู่กับเพศตรงข้ามอาจมีการเสี่ยงต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้ เพราะชายหญิงเมื่อมีความรักและอยู่ใกล้ชิดกัน มีการนัดเที่ยวตามลำพังสองต่อสองโอกาสที่จะถูกเนื้อต้องตัวกันมีมาก ประกอบกับวัยรุ่นมีแรงขับทางเพศมาก และถ้าขาดการยับยั้งชั่งใจจะนำมาซึ่งการร่วมเพศ เมื่อมีเพศสัมพันธ์เกิดขึ้นแล้วก็จะเกิดปัญหาต่างๆ ตามมา

ดังนั้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การอยู่กับเพศตรงข้ามตามลำพังในสถานที่ต่างๆ เช่น ที่สาธารณะ โรงภาพยนตร์ สถานบันเทิง ทำให้มีโอกาสใกล้ชิดกันเกิดการถูกเนื้อต้องตัวกัน เกิดอารมณ์ทางเพศและนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ฉะนั้นพฤติกรรม

อยู่กับเพศตรงข้ามตามลำพังเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่อยู่ในระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น

6. การแต่งกายล่อแหลม

การแต่งกายของวัยรุ่นมักมีรูปแบบการแต่งกายที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแต่งกาย หรือแฟชั่นของวัฒนธรรมตะวันตกแพร่เข้ามาอย่างรวดเร็ว วัยรุ่นชอบลองและอยากเรียนรู้ จึงยอมรับสิ่งใหม่ๆ อย่างง่ายดาย จากรายงานการวิจัยของบริษัทศูนย์วิจัยไทยพาณิชย์ ปี 2542 ได้รายงานว่ วัยรุ่นมักแต่งกายตามแฟชั่น แต่บ่งบอกถึงความเป็นตัวของตัวเอง นอกจากนี้มักพบว่าวัยรุ่นหญิงจะมีการแต่งกายตามแฟชั่นด้วยเสื้อผ้าที่เปิดเผยเนื้อตัวมากขึ้น ซึ่งการแต่งกายของวัยรุ่นในปัจจุบันนั้นมักจะใส่เสื้อผ้าเล็กรัดรูป เหวลอย เสื้อสายเดี่ยว เสื้อเกาะอก และกระโปรงสั้น เป็นการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับโอกาส อาจนำไปสู่ปัญหาสังคมและปัญหาอาชญากรรม รวมไปถึงเป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งผลให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นได้ง่าย ดังตัวอย่างงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการแต่งกายของเด็กวัยรุ่นในปัจจุบัน คือ จากการศึกษาของ สร้อยวลัย สุขดา (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาเคยมีพฤติกรรมแต่งกายล่อแหลม เช่น การสวมเสื้อเกาะอก เสื้อสายเดี่ยว กระโปรงสั้น การสวมกางเกงรัดรูปของเพศชาย ซึ่งลักษณะการแต่งกายนั้นเป็นเพศชายร้อยละ 22.6 และเพศหญิงร้อยละ 31.5 ซึ่งการแต่งกายที่ล่อแหลมจะก่อให้เกิดคดีล่วงละเมิดทางเพศและเป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น

ดังนั้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหนึ่งงานวิจัยสรุปว่า การแต่งกายที่ล่อแหลมจะก่อให้เกิดคดีล่วงละเมิดทางเพศและเป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นได้

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นนั้นมีแนวคิดในรูปแบบองค์รวมที่พิจารณาองค์ประกอบทางด้านชีวจิตสังคม โดยแนวคิดนี้เชื่อว่า บุคคลประกอบด้วยองค์ประกอบทางกาย จิตใจ และสังคม ทำความเข้าใจในวิถีของบุคคลหรือพฤติกรรมจะต้องพิจารณาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น แนวคิดนี้จึงถูกนำมาประยุกต์ในการศึกษาถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น รายละเอียดของแต่ละปัจจัย (ปวีณา สายสูง. 2541 : 16-23) ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านชีววิทยา (biological factor) เป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเป็นอย่างมาก ตามแนวคิดชีวจิตสังคมได้แบ่งปัจจัยทางชีววิทยาได้ดังนี้ คือ

1.1 อายุ เป็นที่ทราบกันว่า อัตราการเจริญเติบโตของวัยรุ่นจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงย่อมเป็นไปตามระยะหรือกระบวนการตามวัย กล่าวคือ เมื่อวัยรุ่นมีอายุมากขึ้นพัฒนาการต่างๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงไป เช่น พัฒนาการทางด้านสังคมจะมีความต้องการเป็นอิสระและต้องการเป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคมมากขึ้น พัฒนาการด้านร่างกายจะมีขนาดรูปร่างและสัดส่วนเปลี่ยนแปลงไป ที่สำคัญเมื่อวัยรุ่นอายุมากขึ้นจะมีแรงขับทางเพศ ซึ่งเป็นส่วนผลักดันให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมหรือความสัมพันธ์ระหว่างเพศขึ้น

1.2 เพศ เมื่ออยู่ในวัยเด็กจะพบว่า เด็กชายและเด็กหญิงจะมีความแตกต่างกันทางด้านร่างกาย เมื่อแรกเกิดเด็กชายจะโตกว่าเด็กหญิงเล็กน้อย แต่ในระยะต่อมาเด็กหญิงจะเจริญเติบโตเร็วกว่าเด็กชาย เมื่อคิดโดยเฉลี่ยแล้วเด็กหญิงจะเจริญทางเพศไปสู่วุฒิภาวะและโตกว่าเด็กชายประมาณ 1-2 ปี และเมื่อเข้าสู่ระยะวัยรุ่นเพศหญิงและเพศชายจะมีลักษณะความแตกต่างกันทางเพศอย่างเห็นได้ชัดเจน เรียกพัฒนาการทางเพศระยะนี้ว่า ลักษณะทางเพศขั้นที่ 2 ในระยะนี้วัยรุ่นจำนวนมากมักมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว ซึ่งถ้าการปรับตัวของวัยรุ่นมีปัญหาจะเกี่ยวโยงกับการเริ่มมีพฤติกรรมเสี่ยง จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพของวัยรุ่น พบว่าเพศเป็นตัวทำนายพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพได้ดีที่สุด โดยเฉพาะเพศชายมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพสูงกว่าเพศหญิง

1.3 วุฒิภาวะ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญทางชีววิทยาเช่นกัน ก็เซล (Gesell) นักจิตวิทยาพัฒนาการอธิบายว่า วุฒิภาวะสำคัญที่สุดในการพัฒนาทุกด้านของมนุษย์ โดยวุฒิภาวะ หมายถึง ภาวะเจริญเติบโตเต็มที่ถึงขีดสุดในด้านต่างๆ เช่น วุฒิภาวะทางกาย วุฒิภาวะทางอารมณ์ วุฒิภาวะทางเพศ และวุฒิภาวะทางสังคม ซึ่งวุฒิภาวะในด้านต่างๆ เหล่านี้จะไม่เท่ากัน พัฒนาการบางอย่างจะถึงระดับวุฒิภาวะเร็วกว่าพัฒนาการด้านอื่น เช่น พัฒนาการทางเพศจะถึงระดับวุฒิภาวะในระยะวัยรุ่นตอนต้น ส่วนพัฒนาการร่างกายจะถึงระดับวุฒิภาวะเมื่ออายุประมาณ 17-21 ปี ในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กเป็นวัยผู้ใหญ่ นั้น วัยรุ่นจะต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางวุฒิภาวะที่เกิดขึ้น ถ้าวุฒิภาวะเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยรุ่นเร็วหรือช้าเกินไปอาจเกิดปัญหาในการปรับตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งวุฒิภาวะทางเพศซึ่งเป็นตัวเร่งให้วัยรุ่นเกิดความสนใจในเพศตรงข้าม วัยรุ่นที่ย่างเข้าสู่การมีวุฒิภาวะทางเพศเร็วกว่าย่อมต้องการมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศก่อนผู้ที่ย่างเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศช้า อย่างไรก็ตามการที่วัยรุ่นจะเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ได้นั้นจำเป็นต้องมีหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยที่ครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของวัยรุ่น ซึ่งปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ ปัจจัยทางด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

2. ปัจจัยทางด้านจิตสังคม (psychosocial factor) โดยธรรมชาติของมนุษย์แล้วจะมีความต้องการทางจิตสังคมที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมในสังคมมีอิทธิพลเหนือจิตใจและอารมณ์ของวัยรุ่น เนื่องจากโดยธรรมชาติของวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ทั้งจากสิ่งแวดล้อมและการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลในสังคม ดังนั้นการที่จะศึกษาเพื่อทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นจึง จำเป็นต้องพิจารณาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยเฉพาะอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัววัยรุ่น ตามทฤษฎีชีวจิตสังคมจึงแยกศึกษาปัจจัยทางด้านจิตสังคมออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านสังคม ประกอบด้วย

2.1.1 สถานที่พักอาศัย การที่คนเราจะมีพฤติกรรมเช่นใด เป็นอิทธิพลของสภาพแวดล้อมนั้นๆ โดยถ้าอาศัยอยู่ในสถานที่ที่มีสิ่งยั่วยุใจต่างๆ อาจส่งผลให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเรียนรู้ นารูปแบบที่พบไปปฏิบัติได้

2.1.2 แหล่งบันเทิงเริงรมย์ เนื่องจากในปัจจุบันสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวมีอิทธิพลเหนือจิตใจและอารมณ์ของวัยรุ่น โดยเฉพาะแหล่งบันเทิงที่มีแนวโน้มมากขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลให้วัยรุ่นซึ่งโดยธรรมชาติแล้วมีความอยากรู้อยากเห็น และอยากรทดลองในสิ่งใหม่ๆ ตัดสินใจเข้าไปในแหล่งบันเทิง และอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ถูกต้อง

2.1.3 สิ่งพิมพ์และสื่อที่กระตุ้นความรู้สึกทางเพศ ในปัจจุบันถือว่าเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร สื่อมวลชนมีอิทธิพลและบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น จะเห็นได้จากสื่อที่ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นเรื่องเพศของวัยรุ่นในปัจจุบัน มักเป็นสื่อที่มีลักษณะยั่วยุและกระตุ้นความต้องการทางเพศของวัยรุ่น เช่น วีดิโอ หนังสือภาพเปลือย หรือนิตยสารประเภทปลุกใจ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า สิ่งพิมพ์และสื่อที่มีส่วนกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ มีส่วนกระตุ้นให้วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ทดลองทำตามสื่อที่ได้ดู อันอาจนำมาซึ่งพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้

2.2 ด้านครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการส่งเสริมพัฒนาการของวัยรุ่น โดยเป็นส่วนสำคัญที่จะกำหนดลักษณะนิสัยและพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพของวัยรุ่น ตามแนวคิดด้านจิตสังคมได้แยกปัจจัยด้านครอบครัวออกเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นที่ทราบกันว่าถ้าภายในครอบครัวบิดามารดาให้ความสนใจในความต้องการของวัยรุ่นและปรับตัวให้อยู่ในภาวะที่

เหมาะสมเพื่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยให้บุคคลในครอบครัวมีกำลังใจในการดำรงชีวิต สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมั่นคง ในทางตรงข้ามครอบครัวที่มีการทะเลาะเบาะแว้งระหว่างกันจะทำให้วัยรุ่นเรียนรู้และเลียนแบบความสัมพันธ์เหล่านั้นไปปฏิบัติ นอกจากนี้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวก็เป็นส่วนหนึ่งที่ไม่อาจมองข้ามไป เนื่องจากการมีรายได้มากเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นมีความสามารถในการใช้จ่ายในการเที่ยวสถานบันเทิงต่างๆ อันนำไปสู่การมีโอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้เช่นกัน

2.3 ด้านกลุ่มที่มีอิทธิพล โดยธรรมชาติของวัยรุ่นจะมีลักษณะที่ต้องการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนรุ่นเดียวกันมากกว่าบุคคลในวัยอื่น กลุ่มเพื่อนจะมีบทบาทช่วยให้วัยรุ่นมีมโนภาพเกี่ยวกับตน การรวมกลุ่มในวัยรุ่นมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นที่อยู่ในกลุ่มที่ดีจะช่วยให้มีโอกาสได้พัฒนาทักษะทางสังคม ในทางตรงข้ามเมื่อวัยรุ่นอยู่ในกลุ่มที่ไม่ดีจะส่งผลให้วัยรุ่นมีปัญหาในด้านการปรับตัว เป็นที่ยอมรับว่าอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนหรือคู่รักเป็นปัจจัยทางสังคมที่นำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนาของวัยรุ่น อิทธิพลนี้จะมีผลไม่เฉพาะต่อค่านิยมของวัยรุ่นเท่านั้น หากแต่ยังมีผลต่อการโน้มน้าวชักจูงให้เกิดพฤติกรรมบางอย่างเช่น การสูบบุหรี่ การมีเพศสัมพันธ์ รวมทั้งการตั้งครรภ์ ดังนั้นจึงทำให้วัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะมีเพศสัมพันธ์ถ้าได้รับการชักจูงจากกลุ่มเพื่อนหรือคู่รัก

4. แนวคิดเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน

ความหมายของการคล้อยตาม

การคล้อยตาม (Conformity) เป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งทางจิตวิทยา เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับมาตรฐานหรือความเชื่อที่ยอมรับกันโดยทั่วไป หรืออาจกล่าวได้ว่าให้เข้ากับปทัสสถานทางสังคม อันเกิดจากอิทธิพลของกลุ่มทำให้พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาเหมือนหรือคล้ายกับคนอื่นในกลุ่ม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน โดยยึดกลุ่มเพื่อนเป็นแรงสนับสนุน เป็นแรงผลักดันทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนหรือคล้ายกับเพื่อน จนเกิดการปฏิบัติตามกันในทิศทางเดียวกัน โดยพฤติกรรม การคล้อยตามจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ ในลักษณะพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งลักษณะพฤติกรรมการคล้อยตามของบุคคลแต่ละคน มีรูปแบบแตกต่างกันไป

ประเภทของการคล้อยตาม

การคล้อยตามตามแนวคิดของคิกดีไทย สุรกิจบรร (2545 : 116-117) กล่าวไว้ว่า

1. การคล้อยตามแบบยอมตาม (Compliance) เป็นการกระทำตามกลุ่มโดยไม่เชื่อตามกลุ่ม บุคคลที่คล้อยตามแบบยอมตามจะแสดงความคิดเห็นหรือกระทำตรงข้ามกับกลุ่มทันทีที่ไม่ได้เผชิญหน้ากับกลุ่ม หรือไม่มีการกดดันของกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้อง การที่บุคคลไม่เห็นด้วยกับกลุ่มแต่แสดงถึงการคล้อยตามกลุ่มแบบยอมตามนั้น เนื่องจากบุคคลต้องการให้สมาชิกในกลุ่มยอมรับเพื่อความสัมพันธที่ดีในกลุ่ม และเพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย

2. การคล้อยตามแบบยอมรับ (Acceptance) เป็นการกระทำตามกลุ่มและมีความเชื่อตามกลุ่มด้วย บุคคลที่คล้อยตามแบบยอมรับจะไม่เพียงทำตามการคาดหวังของสมาชิกในกลุ่มเท่านั้น แต่จะเปลี่ยนความคิดเห็นและเหตุผลโดยส่วนตัวของกลุ่มด้วย

นอกจากนี้ ครอสบี้ (คิกดีไทย สุรกิจบรร. 2545 : 117 ; อ้างอิงจาก Crosbie. 1975 : 431-435) ได้แบ่งประเภทของการคล้อยตามออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การคล้อยตามเนื่องจากข้อมูลต่างๆ (Information Conformity) หมายถึงการยอมรับหรือคล้อยตามมาตรฐานต่างๆ หรือความเชื่อต่างๆ ของคนอื่น เมื่อมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น มาตรฐานหรือความเชื่อต่างๆ ที่ยึดถือไม่จำเป็นต้องถูกต้องเสมอไปขึ้นอยู่กับกลุ่ม การคล้อยตามประเภทนี้เป็นได้ทั้งการยอมรับและการจำยอม

2. การคล้อยตามปทัสฐาน (Normative Conformity) เป็นการยอมรับหรือการคล้อยตามมาตรฐานความเชื่อต่างๆ ของคนอื่น เพื่อให้เป็นไปตามคนอื่นหรือกลุ่มคิดหรือคาดหวัง เป็นการคล้อยตามเนื่องจากความกดดันทางสังคม (Social pressures) การคล้อยตามปทัสฐานเป็นการคล้อยตามเพื่อให้กลุ่มยอมรับ มักเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบการจำยอม

3. การคล้อยตามด้วยการเชื่อฟัง (Obedience) เป็นการคล้อยตามหรือยอมรับหรือปฏิบัติตามผู้ใหญ่ ผู้บังคับบัญชา คล้ายประเภทที่ 2 แต่เป็นอิทธิพลของหัวหน้าต่อเราโดยตรง ดังนั้นการคล้อยตามประเภทนี้เป็นการจำยอม

ดังนั้นพฤติกรรมของการคล้อยตามของบุคคลจึงมีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของกลุ่มนั้นๆ เช่น บางคนมีการคล้อยตามแบบยอมตาม การคล้อยตามแบบยอมรับ คล้อยตามเพราะได้รับข้อมูลต่างๆ จากในกลุ่ม คล้อยตามตามความกดดันทางสังคม เป็นต้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคล้อยตาม

นักจิตวิทยาสังคมได้กำหนดปัจจัยที่มีผลต่อการคล้อยตาม (อิทธิโชค วรานุสันติกุล. ม.ป.ป. : 186) ดังนี้

1. กลุ่มอ้างอิง (Reference group) คนเราทุกคนใช้ว่าจะคล้ายตามคนอื่นไปหมด คนเราจะคล้ายตามกลุ่มอ้างอิงของเราเท่านั้น "กลุ่มอ้างอิง" หมายถึง กลุ่มที่เราคิดว่าเราเหมือนกับเขา หรือเราอยากเหมือนเขาเหล่านั้น

2. ขนาดของกลุ่ม (Group size) เรามักจะคาดการณ์ล่วงหน้าว่า คนเราจะคล้ายตามกลุ่มที่มีขนาดใหญ่มากกว่ากลุ่มที่มีขนาดเล็ก และยังกลุ่มมีขนาดใหญ่มากขึ้นเท่าไรก็ควรจะมีอิทธิพลทำให้คนเราต้องคล้ายตามมากขึ้นเท่านั้น แต่สำหรับงานวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีขนาด 3-5 คน จะเป็นขนาดที่ทำให้กลุ่มเกิดการคล้ายตามสูงที่สุด เกินกว่านี้แล้วการคล้ายตามจะลดลง

3. พันธมิตร ในขณะที่คนเราตัดสินใจว่าจะคล้ายตามดีหรือไม่ และถ้าเขาได้รู้ว่ามีคนอื่นอีกอย่างน้อย 1 คน ซึ่งคิดเหมือนเขาคือไม่เหมือนกับคนในกลุ่ม เหตุการณ์ดังกล่าวจากการทดลองทางจิตวิทยา พบว่า ลดลง

4. การแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social exchange) การที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์ คนเราจะคิดถึงการลงทุนและผลตอบแทนจากการปฏิสัมพันธ์นั้นด้วย สำหรับพฤติกรรมของมนุษย์ก็คือ การได้รับการยอมรับจากผู้อื่นในสังคมหรือในกลุ่ม

จากที่กล่าวมาพฤติกรรมการคล้ายตามจะเกิดขึ้นได้แสดงว่า บุคคลนั้นต้องทำตัวให้เหมือนกับผู้อื่น บุคคลต้องการที่จะให้กลุ่มชอบ ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเนื่องจากตามพัฒนาการตามวัยของวัยรุ่น พบว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตัวของวัยรุ่นมากกว่ากลุ่มอื่นและวัยรุ่นนี้ต้องการให้เพื่อนยอมรับและเห็นพ้องกับพฤติกรรมที่ตนเองปฏิบัติ

จากแนวคิดของกลุ่มในวัยรุ่นนั้นกลุ่มเพื่อนสนิทมีความสำคัญ ซึ่งมีผู้ได้เสนอความคิดเห็นต่อเรื่องนี้ไว้หลายลักษณะด้วยกันคือ

มิลเลอร์ (วิชาญ รุ่งอุทัย. 2533 : 49 ; อ้างอิงจาก Miller. n.d.) ได้กล่าวว่า พ่อแม่จะเป็นกลุ่มอ้างอิงเบื้องต้น (primary reference group) ของบุคคลตั้งแต่แรกเกิด แต่เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นกลุ่มเพื่อนจะเพิ่มพูนความสำคัญขึ้นตามลำดับ และในที่สุดจะมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น

สุพัทธา สุภาพ (2540 : 36) กล่าวว่ากลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันบุคคลมักยึดเอาเพื่อนเป็นแนวทางในการยึดหรือปฏิบัติตามกลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพล ดังนี้

1. กลุ่มเพื่อนจะสอนให้วัยรุ่นรู้จักอำนาจที่ไม่ใช่เป็นแบบส่วนตัว
2. กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้วัยรุ่นได้ทดลองข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ

3. กลุ่มเพื่อนอาจจะถ่ายทอดระเบียบวิธีและคุณค่าที่ผู้ใหญ่ต้องการ หรืออาจจะเป็นไปได้ ในรูปตรงข้ามก็ได้

ดังนั้นจึงพอสรุปแนวคิดได้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้บุคคลทราบถึงปทัสถานของสังคม อาจรวมถึงปทัสถานทางเพศด้วย ในการเรียนรู้จากเพื่อนๆ บางครั้งอาจสอดคล้องหรือตรงข้ามกับ ค่านิยมสังคมได้ ถ้าตรงข้ามแล้วกลุ่มเพื่อนนี้เองจะมีส่วนสนับสนุนให้บุคคลมีความกล้าที่จะฝ่าฝืน ปทัสถานของสังคม ซึ่งในความจริงพฤติกรรมทางเพศก็เช่นเดียวกัน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีเจตคติเห็นด้วย กับการมีเสรีภาพทางเพศเพิ่มขึ้น บุคคลก็จะมีแนวโน้มคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ทำให้เกิดพฤติกรรม เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์และเสรีภาพทางเพศจะปรากฏในสังคมเพิ่มมากขึ้น

กลุ่มเพื่อนและอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนเป็นการรวมกลุ่มที่ไม่เป็นพิธีการ จะมีสมาชิกมากกว่ากลุ่มเพื่อนสนิท แต่ไม่เกิน 9 คน รวมกลุ่มจัดกิจกรรมอย่างไม่เป็นระเบียบพิธี สมาชิกที่มารวมกันจะมีสนิยมตรงกัน คล้อยตาม กันทั้งทางความคิดและการกระทำ มีความสนิทสนมหรือมีผลประโยชน์บางอย่างร่วมกัน ประโยชน์ ของกลุ่มเพื่อนมีดังนี้ (ประสาธ อิศรปริดา. 2523 : 96)

1. ทำให้สมาชิกของกลุ่มมีความรู้สึกอบอุ่นมั่นคง รู้สึกว่าตนมีความสำคัญและมีเกียรติใน สายตาของผู้อื่น
2. วัยรุ่นสามารถที่จะระบายสิ่งกลัดกลุ้มในใจออกมาในกลุ่มเพื่อน ฟัง พูด หรือกระทำการ ได้ตอบต่อบุคคลซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อเขา ระบายสิ่งที่กลัว กังวลใจ หรือสิ่งที่ก่อให้เกิดความระคายเคือง ต่างๆ ออกมา
3. กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้สมาชิกได้มีโอกาสพัฒนาทักษะทางสังคมและปรับตัวด้านสังคม ให้ดีขึ้น
4. แต่ละกลุ่มจะกำหนดรูปแบบและมาตรฐานของพฤติกรรม ซึ่งจะจูงใจให้วัยรุ่นทำสิ่ง ต่างๆ ในแนวทางที่สังคมยอมรับ
5. ความรู้สึกอบอุ่นมั่นคง อันเกิดจากการยอมรับของกลุ่มเพื่อน จะจูงใจให้วัยรุ่นมี ลักษณะเป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักพึ่งตนเอง เป็นอิสระจากพ่อแม่และครู
6. กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนระดับหนึ่ง ไปสู่อีกระดับหนึ่งได้

นอกจากนี้การปฏิบัติตามกลุ่มเพื่อนในวัยรุ่นจะมีมากขึ้นและเห็นได้ชัดเจนกว่าวัยเด็ก แต่ จะปฏิบัติตามเฉพาะสมาชิกบางคนที่มีอำนาจหรือหัวหน้ากลุ่มเท่านั้น การปฏิบัติตามกันนี้จะมีมาก

ที่สุดในระยะวัยรุ่นตอนต้นเท่านั้น เมื่ออายุมากขึ้นพฤติกรรมเช่นนี้จะค่อยๆ ลดลง ส่วนใหญ่จะเน้นทางพฤติกรรมภายนอกมากกว่าพฤติกรรมภายใน และเป็นไปในลักษณะที่ยินยอมและเต็มใจ

กันยา สุวรรณแสง (2533 : 378) กล่าวถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในวัยรุ่นว่า เพื่อนมีความหมายถึงชีวิตของเขาเอง เพราะฉะนั้นจะทำอย่างไรจึงจะเข้ากับเพื่อนได้ วัยรุ่นมีความไวต่อความรู้สึกในเรื่องเพื่อน ถ้ารู้สึกว่ามีเพื่อน มีคนนิยมชมชอบ พุดคุย เล่น เรียกหาเสมอ เขาจะรู้สึกมีปมเด่น เป็นผู้ที่มีท่าทางดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง

สุพัตรา สุภาพ (2540 : 60) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันบุคคลมักจะยึดเอาเพื่อนเป็นแนวทางในการปฏิบัติ กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลดังนี้

1. กลุ่มเพื่อนจะสอนให้วัยรุ่นรู้จักอำนาจที่ไม่ใช่แบบส่วนตัว ในกลุ่มเพื่อนเล่นวัยรุ่นจะเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่างๆ จากการมีส่วนร่วมเล่น
2. กลุ่มเพื่อนช่วยให้วัยรุ่นได้ทดลองข้อกำหนด หรือกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่ว่าเขาจริงเพียงใด ปกติวัยรุ่นเมื่ออยู่ในกลุ่มมักกล้าทำอะไรที่ขัดแย้ง หรือลองดีกับผู้ใหญ่มากกว่าอยู่คนเดียว และขณะเดียวกันก็อยากทดลองว่ากลุ่มพอจะต่อต้านขัดแย้งกับผู้ใหญ่แค่ไหน เชื่อได้เพียงใด
3. กลุ่มเพื่อนอาจถ่ายทอดระเบียบวิธี และคุณค่าที่ผู้ใหญ่ต้องการ หรืออาจจะเป็นไปในทางตรงข้าม

ชนิดของกลุ่มเพื่อน

ระวีวรรณ คำสม (2542 : 43-44) ได้จัดประเภทเพื่อนของเด็กวัยรุ่นออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. เพื่อนสนิทที่สุด เป็นเพื่อนที่คบหากันอย่างสนิทสนม ไว้วางใจและไม่มีความลับต่อกัน
2. เพื่อนสนิทที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกัน เป็นเพื่อนที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 3-4 คน บางกลุ่มจะประกอบไปด้วยเพื่อนสนิทที่สุด 2 กลุ่มขึ้นไป
3. เพื่อนที่มีความสนใจคล้ายคลึงกัน เป็นเพื่อนที่มีอุดมคติทางสังคมเหมือนกัน เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดของกลุ่มวัยรุ่น ความสัมพันธ์ทางสังคมต่างจากสองกลุ่มแรก และไม่จำเป็นต้องอยู่ในชั้นเดียวกัน โดยทั่วไปเพื่อนกลุ่มนี้อาจจะประกอบด้วยเพื่อนที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกัน เป็นกลุ่มเล็กๆ หลายๆ กลุ่ม และในกลุ่มเล็กนั้นอาจจะประกอบด้วยกลุ่มเพื่อนที่สนิทที่สุดด้วย

ความสำคัญของกลุ่มเพื่อนสำหรับนักเรียนวัยรุ่น

นักเรียนวัยรุ่นให้ความสำคัญกับการคบเพื่อนและกลุ่มเพื่อนของเขามาก ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มเพื่อนสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนวัยรุ่นได้หลายด้าน พอสรุปที่สำคัญได้ 6 ประการ (ปรีชา วิหคโตและคณะ. 2534 : 229-231)

1. ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง กลุ่มเพื่อนสนองความต้องการเป็นตัวของตัวเองของวัยรุ่นได้ เพราะเพื่อนร่วมวัยต่างมีสภาพคล้ายคลึงกัน จึงไม่ทำให้เกิดความรู้สึกต่ำต้อยกว่ากัน เนื่องจากมีโอกาเป็นตัวของตัวเองได้อย่างเต็มที่ มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และความสามารถอย่างอิสระ มีความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยและมีความรู้สึกสบายใจมากกว่าอยู่กับผู้ใหญ่

2. ความต้องการความเชื่อมั่น กลุ่มเพื่อนสามารถช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นของเพื่อนด้วยกันได้ดี เพราะเพื่อนในกลุ่มบางคนเคยผ่านสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันและแก้ไขปัญหาคู่สรคที่คล้ายๆ กันให้ผ่านพ้นไปได้ได้อย่างเป็นผลสำเร็จมาแล้ว

3. ความต้องการเป็นที่ยอมรับและยกย่อง วัยรุ่นจะแสวงหากลุ่มเพื่อนที่ให้การยอมรับและยกย่องเขา และเปิดโอกาสให้เขามีฐานะหรือตำแหน่งในกลุ่ม ซึ่งเป็นการส่งเสริมความมั่นใจทางจิตใจมากขึ้น

4. ความต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน วัยรุ่นโดยทั่วไปต้องการแสวงหาความสนุกสนานเพลิดเพลินเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดหลายด้านที่เขาเผชิญอยู่ ความสนุกสนานที่วัยรุ่นชื่นชอบ มักเกิดจากการเข้าร่วมทำกิจกรรมที่สนุกสนานกับกลุ่มเพื่อนร่วมวัยที่คุ้นเคยกัน

5. ความต้องการพัฒนาทักษะทางสังคม กลุ่มเพื่อนสามารถให้โอกาสแก่วัยรุ่นในการพัฒนาทักษะทางสังคมได้เป็นอย่างดี เพราะการเรียนรู้ฝึกฝนอย่างเป็นกันเองในระหว่างกลุ่มเพื่อนที่ไว้วางใจได้จะช่วยลดความรู้สึกอับอาย ขัดเขิน และการไม่กล้าแสดงออกลงได้

6. ความต้องการมีสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ การเข้ากลุ่มซึ่งมีสมาชิกต่างเพศปะปนอยู่ด้วย วัยรุ่นหญิงจะให้ความสนใจในเรื่องการแต่งกายมากเป็นพิเศษ เพื่อดึงดูดความสนใจในวัยรุ่นชาย และวัยรุ่นชายก็ให้ความสนใจแก่วัยรุ่นหญิงในเวลาต่อมา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมของกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคล้อยตามในทุกเรื่อง เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มต้องการให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย จึงมีการทำกิจกรรมต่างๆ คล้ายคลึงกันเพื่อคงความสัมพันธที่ดีของสมาชิกในกลุ่มไว้ ฉะนั้นกลุ่มเพื่อนจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะเป็นผู้ชักชวนให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับทุกเรื่อง รวมไปถึงเรื่องเพศด้วย เพราะวัยรุ่นจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนๆ มากกว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครอง น่าจะเชื่อได้ว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคล้อยตามของวัยรุ่น โดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศ

5. แนวคิดเกี่ยวกับเพื่อนสอนเพื่อน

แนวคิดเกี่ยวกับเพื่อนสอนเพื่อน ในที่นี้หมายถึง การใช้นักเรียนสอนกันเอง หรือการศึกษาจากเพื่อน (Peer Education) จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่ผ่านมา ได้มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการใช้นักเรียนสอนกันเองมาใช้สอนวิชาสุขศึกษา ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

การใช้นักเรียนสอนกันเอง หรือศึกษาจากเพื่อนนี้เป็นการแบ่งปันความรู้ ทักษะ หรือพฤติกรรมอื่นๆ ซึ่งกันและกัน อันเป็นการกระทำโดยคนที่ไม่ได้เรียนมาทางอาชีพของการเป็นครู แต่จุดมุ่งหมายเพื่อการให้การศึกษา นักเรียนที่ทำหน้าที่ผู้สอนเพื่อน หรือนักเรียนคนอื่นๆ อาจเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษในบางวิชา หรืออาจเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเป็นผู้นำกลุ่มเพื่อนๆ ด้วยกันมาแล้วก็ได้

การใช้นักเรียนแนะนำเพื่อน (Peer Counseling) มีลักษณะแตกต่างจากการใช้นักเรียนสอนเสริม หรือสอนตัวกันเอง โดยการใช้นักเรียนสอนกันเองจะแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

ประเภทแรก เป็นประเภทธรรมชาติที่พบกันบ่อย เช่น ครูจัดให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความรู้ซึ่งกันและกัน โดยไม่ต้องอาศัยครูมากนัก อย่างไรก็ตามครูผู้สอนอาจช่วยให้นักเรียนระหว่างกลุ่มของเด็กเป็นไปได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น

ประเภทที่สอง คือ การแต่งตั้งให้นักเรียนทำหน้าที่สอน และบางครั้งอาจมีการฝึกหัดอบรมคนใดคนหนึ่งในกลุ่มให้เป็นผู้นำกลุ่ม ซึ่งจะต้องทำหน้าที่ให้เพื่อนๆ ได้เกิดการศึกษาเล่าเรียน

ประเภทที่สาม ได้แก่ การที่นักเรียนตั้งแต่ 2-3 คนขึ้นไป มานั่งแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างไม่มีการจัดระเบียบอะไร แต่ก็ทำให้เกิดความรู้สึกรู้ได้

เพาลิทโต้ (อุทัย เพชรช่วย. 2528 : 24 ; อ้างอิงจาก Paolitto. 1976) ได้กล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนหรือการให้นักเรียนสอนกันเองว่า การให้นักเรียนสอนกันเองได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในยุคของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในประเทศอังกฤษ จากบันทึกของ Quintilian ในหนังสือ Institutio Oratoria ได้กล่าวถึงการให้เด็กอ่อนกว่าเรียนบทเรียนจากรุ่นพี่ ต่อมาในปี ค.ศ. 1530 Trotzendorf ครูชาวเยอรมันได้นำวิธีการให้นักเรียนสอนกันเองไปใช้ โดยให้นักเรียนที่มีอายุมากช่วยสอนรุ่นน้อง การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวครั้งสำคัญต่อวิธีการให้นักเรียนสอนกันเอง และในปี ค.ศ. 1820 วิธีการให้นักเรียนสอนกันเองเป็นที่ยอมรับในประเทศอเมริกา โดย William Bentley Fowle ได้มองเห็นคุณค่าของการให้นักเรียนสอนกันเอง เขาได้เสนอให้จัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบขึ้น และให้ทัศนะว่าแม้ครูมีเวลาเพียงพอใน

การสอนก็ควรจะนำวิธีการนักเรียนสอนกันเองมาใช้ เพราะการสอนกันเองจะช่วยให้เด็กได้รับประโยชน์ทางด้านวิชาการทั้งสองฝ่าย และถือเป็นลักษณะหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

การใช้วิธีเพื่อนสอนเพื่อน หรือนักเรียนสอนกันเองนี้ ได้ถูกนำมาใช้แก้ปัญหาสุขภาพเป็นครั้งแรกขณะที่เกิดวิกฤติการณ์เกี่ยวกับสิ่งเสพติด เมื่อปลายปี ค.ศ.1960 นี้เอง วิธีเพื่อนสอนเพื่อนแตกต่างกัน บางวิธีเป็นการประชุมกลุ่มนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาตนเอง แต่บางวิธีก็ให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้วทำการช่วยเหลือแนะนำเพื่อนๆ แม้แต่ลักษณะของการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อสอนเพื่อนนี้ก็ยังคงแตกต่างกันไปอีกมาก สำหรับผลการใช้วิธีเพื่อนสอนกันเองนี้ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาอันมีทั้งความสำเร็จและล้มเหลว อย่างไรก็ตาม ประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้แสดงอย่างแน่ชัดว่า วิธีใช้เพื่อนสอนเพื่อนที่ประสบผลสำเร็จนั้น เพื่อนที่ทำหน้าที่สอนจะต้องได้รับการฝึกหัดและอบรมมาก่อน เช่นเดียวกับครูที่ต้องผ่านสถาบันผลิตครูมานั่นเอง ข้อได้เปรียบของการใช้วิธีเพื่อนสอนเพื่อนนี้คือ บางครั้งนักเรียนที่สอนมีความสามารถเป็นพิเศษในการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนๆ ได้ แต่จากการพิจารณาอย่างใกล้ชิด อาจกล่าวได้ว่า วิธีใช้เพื่อนสอนเพื่อนเป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถจะสร้างเสริมบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้แก่กันและกันได้อย่างเสรีในระหว่างนักเรียนนั่นเอง

อัลเลน (ชวนพิศ วงศ์ศษ. 2530 : 28 ; อ้างอิงจาก Allen. 1976) กล่าวว่า การปล่อยให้เด็กถ่ายทอดความรู้ให้กันก่อให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น เพราะการพูดคุยกับเพื่อนวัยเดียวกันช่วยในการสื่อความหมายได้ง่ายและรวดเร็ว

เดวิดสัน (วิไล พิพัฒน์มิ่งมลพร. 2535 : 31 ; อ้างอิงจาก Davidson. 1974) กล่าวว่า ถ้านักเรียนสามารถถ่ายทอดสิ่งที่เขาได้เรียนรู้มา给朋友ด้วยภาษาของตนเองแล้ว นักเรียนจะเข้าใจความรู้นั้นๆ ได้อย่างแจ่มแจ้ง เพราะการพูดหรืออธิบายถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะทำให้ผู้พูดเข้าใจและเห็นมโนทัศน์ของเรื่องนั้นๆ อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของยัง (วิไล พิพัฒน์มิ่งมลพร. 2535 : 31 ; อ้างอิงจาก Young. 1972) ที่เสนอไว้ว่า นักเรียนจะเรียนรู้อะไรต่างๆ ได้จากกันและกันมาก การเรียนรู้จากกันและกันของนักเรียนจะทำให้เกิดความเข้าใจได้ดีกว่าการเรียนรู้จากครู เพราะภาษาที่นักเรียนใช้พูดจาสื่อสาร สื่อความเข้าใจได้ดีและเหมาะสมกว่าครู

ตามปกติพบว่า วัยรุ่นมักจะชมชอบในบุคคลที่ตนต้องการเลียนแบบ เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง โค้ชนักกีฬา ดาราภาพยนตร์ และดารานักกีฬาต่างๆ ซึ่งในแนวความคิดตรงข้ามบุคคลเหล่านี้ย่อมมีความสำคัญมากที่สุดในการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นด้วย และกลุ่มเพื่อนก็เป็นแรงผลักดัน ดังนั้นการใช้เพื่อนสอนเพื่อน หรือนักเรียนสอนกันเอง

เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และผลของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร จึงน่าจะให้ผลดี ซึ่งควรจะได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อจะนำมาใช้ในการเรียนการสอนต่อไป

6. แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

เบ็ดเวิร์ค (Bedworth) ได้ศึกษาพบว่า การใช้เพื่อนสอนเพื่อน หรือนักเรียนสอนกันเอง เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปลายปี ค.ศ. 1960 ในการแก้ปัญหายาเสพติด วิธีการใช้เพื่อนสอนมีทั้งการประชุมกลุ่มของนักเรียนเพื่อแก้ปัญหากันเอง และให้นักเรียนที่ผ่านการฝึกหัดอบรมมาแล้วทำการช่วยเหลือ แนะนำ หรือช่วยเพื่อน ต่อมา มีการดัดแปลงเป็นแบบพี่สอนน้องโดยให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมาสอนนักเรียนในระดับประถมศึกษา สำหรับผลของการใช้เพื่อนสอนเพื่อนที่ผ่านมานั้นพบว่ามีทั้งประสพผลสำเร็จและล้มเหลว อย่างไรก็ตามการใช้เพื่อนสอนเพื่อนที่ประสพผลสำเร็จนั้น ผู้ทำหน้าที่สอนจะต้องได้รับการฝึกอบรมมาก่อน และพบว่าข้อได้เปรียบของการใช้วิธีเพื่อนสอนเพื่อน คือ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนๆ จึงเห็นว่าการใช้เพื่อนสอนเพื่อนเป็นการจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถจะเสริมสร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้กันและกันได้ได้อย่างเสรีในระหว่างนักเรียนนั่นเอง (รุ่งกานต์ ศรีลัมพ์, 2530 : 28 ; อ้างอิงจาก Bedworth and others, 1978)

กิจกรรมการช่วยเพื่อน เป็นพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือประเภทหนึ่งที่บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือนั้น เป็นอาสาสมัครที่รับบทบาทเป็นผู้ช่วยเพื่อน ซึ่งยังอยู่ในรุ่นราวคราวเดียวกัน เพื่อนหมายถึง บุคคลที่สามารถแลกเปลี่ยนค่านิยม ประสบการณ์ ความรู้ เจตคติ วิถีชีวิตของกันและกันได้ และอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน แนวทางในการดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนแกนนำของกลุ่มเพื่อนในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล ที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติที่ดี รวมทั้งสามารถแนะนำช่วยเหลือเพื่อนในการป้องกันอันตรายจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

2. แนวทางดำเนินงาน

2.1 จัดให้มีการอบรมนักเรียนแกนนำ

2.2 นักเรียนแกนนำทำหน้าที่ช่วยเพื่อนในกลุ่มของตน

3. บทบาทของครูแกนนำ

3.1 เป็นที่ปรึกษาของนักเรียนแกนนำ

- 3.2 สนับสนุนการปฏิบัติภาระหน้าที่ของนักเรียนแกนนำ เช่น การจัดกิจกรรม การจัดหาสื่อ
- 3.3 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนกิจกรรม
- 3.4 จัดประชุมนักเรียนแกนนำอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง
- 3.5 ติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมของนักเรียนแกนนำ
4. คุณสมบัติของครูแกนนำ
  - 4.1 เป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรมนักเรียน
  - 4.2 มีลักษณะผู้นำ เป็นที่ยอมรับของเพื่อนครู
  - 4.3 มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
  - 4.4 มีความเข้าใจในพฤติกรรมวัยรุ่น
  - 4.5 สามารถเข้ากันได้ดีกับนักเรียน นักเรียนให้ความไว้วางใจ
5. บทบาทของนักเรียนแกนนำ
  - 5.1 ทำแผนการปฏิบัติงานตามกิจกรรม
  - 5.2 ปฏิบัติงานตามปฏิทินปฏิบัติงาน
  - 5.3 บันทึกกิจกรรมการเตือนทุกครั้ง
  - 5.4 รายงานผลของการปฏิบัติกิจกรรม
6. คุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ
  - 6.1 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
  - 6.2 พร้อมที่จะปฏิบัติกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
  - 6.3 เสียสละเพื่อส่วนรวม
  - 6.4 มีสุขภาพดี
  - 6.5 สนุกสนานที่จะทำงานในฐานะแกนนำ
  - 6.6 ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
7. สาระสำคัญที่นักเรียนแกนนำต้องรู้เพื่อดำเนินกิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน
  - 7.1 ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
  - 7.2 การปลูกฝังเจตคติเรื่องการไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
  - 7.3 ทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือนเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
  - 7.4 การใช้สื่อตามกิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน
8. การติดตามและประเมินผล ประเมินจาก
  - 8.1 แบบสรุปผลการดำเนินงานตามกิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน

8.2 แบบบันทึกการเตือนของแกนนำ

8.3 แบบสอบถามการปฏิบัติตนเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในสมาชิกเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนแกนนำก่อนและหลังทำกิจกรรม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า วิธีการที่จะให้นักเรียนไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นนั้น ควรใช้วิธีการกิจกรรมกลุ่มเพื่อนมาใช้ในการดำเนินกิจกรรม จึงได้จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่น่าจะประสบผลสำเร็จในการป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับโรงเรียนต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

แมค เคตัน (อรอนงค์ นูรีเลิศ. 2531 : 34 ; อ้างอิงจาก Mc Kethan. 1982) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยลินคอล์น ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนจากเพื่อนกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการสอนจากเพื่อน ในกลุ่มตัวอย่าง 25 คน ในกลุ่มทดลอง และ 28 คนในกลุ่มเปรียบเทียบ ใช้เวลาศึกษา 14 สัปดาห์ และนักเรียนที่เป็นผู้ช่วยสอนได้รับการฝึกสอนเป็นเวลา 2 สัปดาห์ และให้สอนครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ในกลุ่มทดลองสูงกว่า กลุ่มเปรียบเทียบ แต่ทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และมีทิศทางในทางบวก

ซาลลิส และคณะ (Sallis, et al. 1990 : 489-503) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกทักษะในการปฏิเสธบุหรี่แก่นักเรียนเกรด 4-7 จำนวน 78 คน ซึ่งมีอายุเฉลี่ย 12.5 ปี โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง คือ กลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะในการปฏิเสธบุหรี่จำนวน 39 คน และกลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 39 คน ประเมินโดยใช้แบบทดลอง การโต้ตอบของนักเรียนต่อการชักชวนให้สูบบุหรี่ ผลการทดลองพบว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรمدังกล่าว จะได้คะแนนในระดับดีมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ นอกจากนี้นักเรียนในกลุ่มทดลองจะสามารถปฏิเสธบุหรี่จากการชักชวนของเพื่อนได้มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

ชูลคิน และคณะ (Shulkin, et al. 1991 : 75-79) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโครงการเพื่อนช่วยเพื่อนในพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง การศึกษาเป็นแบบกึ่งทดลองโดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 142 คน ในจำนวนนี้ ร้อยละ 65 เป็นหญิง ร้อยละ 82 เป็นคนผิวขาว และร้อยละ 86 เคยมีเพศสัมพันธ์ ได้แบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง

ได้รับโครงการเพื่อนสอนเพื่อน และอีกกลุ่มเป็นกลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้รับโครงการใดๆ โดยเพื่อนได้ให้ข้อมูลความรู้เรื่องโรคเอดส์ ภาวะอนามัย และให้คำปรึกษาถึงวิธีการใช้ถุงยางอนามัย พบว่ากลุ่มทดลองมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโรค และความตั้งใจในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคเอดส์แตกต่างจากกลุ่มเปรียบเทียบ

ดิคลิเมนต์ (Diclemente, 1991 : 385-390) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มวัยรุ่น 112 คน จากแบบบันทึกด้วยตนเองที่พัฒนามาจากศูนย์ควบคุมโรคเอดส์ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มวัยรุ่นมี 2 ปัจจัย คือ การที่ได้สนทนาเรื่องเอดส์กับคู่นอนประจำ และการยอมรับแบบฉบับพฤติกรรมของเพื่อนผู้แนะนำให้ใช้ถุงยางอนามัย

ริคเคิร์ต และคณะ (Rickert, et al. 1991 : 38-43) ได้ศึกษาประสิทธิผลของการให้คำปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ในกลุ่มวัยรุ่นระหว่างผู้ให้คำปรึกษา คือ เพื่อนกับผู้ใหญ่ การศึกษาเป็นแบบกึ่งทดลอง มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 82 คน อายุ 12-18 ปี แบ่งเป็น กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 27 คน ได้รับคำปรึกษาจากเพื่อน และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับคำปรึกษาจากผู้ใหญ่ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และกลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้รับโครงการใดๆ การประเมินผลจากแบบสอบถามพบว่า ค่าเฉลี่ยของความรู้ ทักษะ เรื่องโรคเอดส์ และความพึงพอใจของผู้รับคำปรึกษาในกลุ่มทดลองที่ 1 และ 2 สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ และกลุ่มทดลองที่ 1 ไม่แตกต่างจากกลุ่มทดลองที่ 2 ดังนั้นการให้คำปรึกษาโดยเพื่อนและผู้ใหญ่มีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในประเทศ

เอมอัชมา รัตนริมจ (2527 : 49-50) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง "สิ่งแวดล้อม" โดยใช้เทคนิคการสอนแบบนักเรียนสอนกันเอง ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 คน ทำหน้าที่สอนกลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 ห้องเรียน จำนวน 287 คน ซึ่งเป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง ใช้เวลา 12 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และผลความคงทนของการทดลองเรียนในด้านความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อสิ่งแวดล้อมภายหลังการทดลองดีกว่าก่อนการทดลอง

รุ่งกานต์ ศรีลัมพ์ (2530 : 108-110) ได้ศึกษาประสิทธิผลของการสอนสุขศึกษาเรื่อง ภาวะโรคแก่หญิงอาชีพพิเศษ แบบเพื่อนสอนเพื่อนในสถานบริการอำเภอลัดทิบ จังหวัดชลบุรี โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการสอนสุขศึกษาจากอาสาสมัครที่เป็นหญิงในสำนักเดียวกันเป็นเวลา 16 สัปดาห์

หลังการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีการรับรู้ในความรู้ความรุนแรงของโรค โอกาสเสี่ยงของการเป็นกามโรค และผลดีจากการปฏิบัติในการป้องกันโรคดีกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

จุฑามาศ นุชนารถ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิดของนักเรียนวัยรุ่นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการที่เพื่อนสนิทมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อังคินันท์ บุนผาสุวรรณ (2536 : ก-ข) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโครงการเพื่อนช่วยเพื่อน ร่วมกับการให้แรงเสริมจากผู้บังคับบัญชาระดับสูง ในพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของพลทหารชายแดนอรัญประเทศ พบว่า มีประสิทธิผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้

เฉลิมพล ต้นสกุล (2537 : 102-107) ได้ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการดำเนินงาน สุขศึกษาโดยการอบรมกลุ่มเพื่อน เพื่อใช้เป็นผู้ถ่ายทอดแนะนำส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ป้องกันโรคเอดส์ของกลุ่มแรงงานเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใช้แรงงานโรงงาน ฟอกหนังจำนวน 120 คน ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์และสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มทดลองมีจำนวน 60 คน ได้รับการให้ข้อมูลข่าวสารและคำปรึกษาเกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยผ่านทางเพื่อนที่ได้รับการอบรม ซึ่งเพื่อนที่ผ่านการอบรมจะสอนโดยใช้ภาพพลิกเรื่องการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง การปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเอดส์ วิธีใช้ถุงยางอนามัยให้ถูกวิธี แหล่งและสถานบริการของรัฐและเอกชนที่ควรไปปรึกษาและรักษาเมื่อมีปัญหาเรื่องโรคเอดส์ ใช้ตัวแบบจากวีดิทัศน์เพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ กลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 60 คน จะไม่ได้รับกิจกรรมดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ การรับรู้ ความคาดหวัง และการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเอดส์ถูกต้องมากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภัทรกร กาญจนโนภาส (2538 : ก-ข) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโครงการเพื่อนช่วยเพื่อนใน พฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิค จังหวัดชัยภูมิ พบว่า สามารถทำให้นักเรียน เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ความคาดหวัง และการปฏิบัติตัวในการเลิกสูบบุหรี่ไปในทางที่ ถูกต้องมากขึ้น

ไพรวลัย ศรีเทพ (2541 : 158) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโครงการเพื่อนที่ปรึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโปรแกรมการกีฬาและสุขภาพ และโปรแกรมพาณิชยการ ชั้นปีที่ 1

จำนวน 150 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 75 คน และกลุ่มควบคุม 75 คน ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ภายหลังจากทดลองในกลุ่มทดลองสูงกว่าควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิตยา สูงสถิตานนท์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม พบว่า ภายหลังจากทดลองคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติการป้องกันการสูบบุหรี่ของกลุ่มทดลองดีกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนทั้ง 3 ด้านของกลุ่มทดลองดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สทภาพ พูลเกษร (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน เป็นชาย 168 คน และเป็นหญิง 199 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีอิทธิพลในการปรึกษาเรื่องเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่สนิทสนมใหญ่ คือ กลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกัน

สุชาติดา ตรีสึงหวงศ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผลโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า ภายหลังจากได้รับโปรแกรมสุขศึกษา กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่าก่อนการทดลอง และน้อยกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนสุขศึกษาตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุฑารัตน์ สอทิพย์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม พบว่า หลังจากนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันการเสพยาเสพติดเพิ่มขึ้น และสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า วัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงหลายด้าน และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นในการตัดสินใจทำพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ก็คือ เพื่อน ดังนั้น การที่จะจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ จึงควรใช้เพื่อนเป็นแบบอย่าง และเป็นตัวต้นแบบเพื่อชักนำให้วัยรุ่นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของหลายท่าน ซึ่งพบว่ากิจกรรมจากเพื่อนสามารถช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ของวัยรุ่นให้ดีขึ้นได้ โดยเฉพาะพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศซึ่งเป็นเรื่องที่วัยรุ่นมักจะปรึกษากับเพื่อนมากกว่าบุคคลอื่น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจและนำกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางในการศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. รูปแบบการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
  - 3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
  - 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร จำนวน 384 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ได้มาโดยการสุ่มแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นกลุ่ม (cluster) ตามขั้นตอนดังนี้

1. จับฉลากคัดเลือกห้องเรียนจากทั้งหมด 9 ห้องเรียน มา 2 ห้องเรียน

2. ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แล้วนำผลคะแนนมาเรียงลำดับจากคะแนนระดับสูงไปจนถึงคะแนนระดับต่ำ คัดนักเรียนที่มีผลคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับสูงห้องละ 30 คน

3. จับฉลากคัดเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบแผนการทดลองที่เรียกว่า Pre-test , Post-test control group design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 65-66) ดังตาราง 1

ตาราง 1 รูปแบบการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
กลุ่มทดลอง	T_1	X	T_2
กลุ่มควบคุม	T_1	$\sim X$	T_2

โดยกำหนด

T_1	หมายถึง	การเก็บข้อมูลก่อนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
T_2	หมายถึง	การเก็บข้อมูลหลังการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
X	หมายถึง	นำเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
$\sim X$	หมายถึง	ไม่ต้องเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

วิธีดำเนินการทดลอง

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ ขอความร่วมมือในการทำวิจัย ชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ทราบ และเลือกนักเรียนแกนนำจำนวน 10 คน โดยเลือกจากนักเรียนที่มีผลคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับต่ำสุด

2. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ผู้วิจัยให้การอบรมนักเรียนแกนนำ โดยใช้เวลา 1 วัน ด้วยเนื้อหาสาระ รายละเอียดปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 แผนการอบรมนักเรียนแกนนำเพื่อนช่วยเพื่อน

วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอน	ระยะเวลา
- เพื่อให้นักเรียนทราบถึงความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	- แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง "ความรู้เรื่องเพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ"	50 นาที
- เพื่อให้นักเรียนทราบและตระหนักถึงการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร	- แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง "อารมณ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น"	50 นาที
- เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และสามารถเตือนเพื่อนให้หลีกเลี่ยงจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	- แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง "อย่างนี้ต้องปฏิเสธ"	50 นาที
- เพื่อให้นักเรียนทราบถึงวิธีการและสื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	- แผนการจัดกิจกรรม เรื่อง "กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน"	50 นาที

4. ทำการทดสอบนักเรียนแกนนำด้านความรู้ เจตคติ ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการเตือน ผลการทดสอบ พบว่า นักเรียนแกนนำทั้ง 10 คน มีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ร้อยละ 85.5 ด้านเจตคติ 2.69 ด้านทักษะการปฏิเสธ ทักษะการเตือน 2.81 ซึ่งทั้ง 3 ด้านจัดอยู่ในระดับดี พร้อมทั้งจะปฏิบัติกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

5. ผู้วิจัยปรึกษาหารือกับนักเรียนแกนนำถึงวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งนักเรียนแกนนำเสนอว่าควรจัดการสอนสุขศึกษาให้กับเพื่อน โดยมีวิธีการที่คล้ายคลึงกับผู้วิจัยจัดให้กับนักเรียนแกนนำก่อนในการพบเพื่อนครั้งแรก แล้วจึงจัดกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนแกนนำ 1 คน ดูแลนักเรียนกลุ่มพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศจำนวน 3 คน หรืออัตรา 1 : 3

6. นักเรียนแกนนำจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดยใช้เวลา 4 สัปดาห์ ด้วยเนื้อหาสาระรายละเอียด ปรากฏตามตาราง 3

ตาราง 3 แผนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนแกนนำ

สัปดาห์	กิจกรรม
1	นักเรียนแกนนำสร้างความคุ้นเคยกับเพื่อน โดย - จัดทำกิจกรรมสอนสุขศึกษาเรื่องเพศศึกษา และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ - จัดนิทรรศการโดยใช้โปสเตอร์ประกอบการสอน - ทำการฝึกทักษะการปฏิเสธ บรรยากาศในการทำกิจกรรมเป็นไปด้วยความสนุกสนานและได้สาระมากมาย มีการเล่นเกมต่างๆ ทำให้นักเรียนมีความคุ้นเคยกันมากขึ้น เนื่องจากมุ่งเน้นให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม
2	จัดกลุ่มเพื่อนให้กับนักเรียนแกนนำในอัตรา 3 : 1 โดยให้นักเรียนได้จัดกลุ่มกันเองเพื่อให้คำแนะนำและตักเตือนเพื่อนในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยให้ความอิสระในเรื่องสถานที่ และเวลา สามารถพูดคุยกันทั้งในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน รวมทั้งใช้วิธีการคุยทางโทรศัพท์ด้วย ในระยะแรกกลุ่มเพื่อนยังไม่มีความสนใจในการที่มากคุยกับนักเรียนแกนนำ เนื่องจากยังไม่สนิทสนมกันมากพอที่จะคุยในเรื่องเพศ นักเรียนแกนนำจึงเป็นฝ่ายเข้าไปเริ่มคุยและซักถามปัญหา ก่อนในสัปดาห์นี้จึงเป็นระยะสร้างความคุ้นเคยกันระหว่างนักเรียนแกนนำกับกลุ่มเพื่อน และในวันศุกร์ผู้วิจัยเข้าไปพบนักเรียนแกนนำเพื่อกระตุ้นการทำกิจกรรมตลอดจนช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้แก่นักเรียนแกนนำ และให้คำแนะนำในการสร้างสัมพันธภาพให้มากขึ้นเพื่อจูงใจให้ยอมเปิดรับความช่วยเหลือ

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรม
3-4	กลุ่มเพื่อนเริ่มมีการเข้ามาพูดคุยกับนักเรียนแกนนำมากขึ้น โดยปกติแล้วกลุ่มเพื่อนบางคนจะปรึกษากับอาจารย์แนะแนวในเรื่องเพศ แต่เมื่อมีความสนิทสนมกับนักเรียนแกนนำมากขึ้น จึงหันมาปรึกษากับเพื่อนแทน โดยเรื่องที่ปรึกษาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสุขอนามัยทางเพศ ปัญหาเรื่องเพศตรงข้าม และวิธีการปฏิเสธเพื่อนโดยไม่เสียเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในวันศุกร์ผู้วิจัยเข้าไปพบนักเรียนแกนนำและให้คำแนะนำในเรื่องเทคนิคการพูดคุยและแนะนำเพื่อนในเรื่องการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

7. ในลำดับที่ 5 ของการทดลอง ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้เครื่องมือชุดเดิม

8. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้ทำการให้คะแนนแล้ว นำคะแนนที่ได้ไปทำการวิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว ประกอบด้วย

1.1 แผนการจัดกิจกรรมอบรมนักเรียนแกนนำเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งประกอบด้วย

1.1.1 คู่มือแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

1.1.2 วัสดุทัศนัย เรื่อง กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

1.1.3 แผนการสอนสุขศึกษา เรื่อง เพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น ซึ่งมีส่วนประกอบ คือ วัตถุประสงค์เฉพาะ เนื้อหา วิธีการสอน อุปกรณ์การสอน และการประเมินผล

1.1.4 โปสเตอร์ เรื่อง เพศศึกษา พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการสอน

1.1.5 ใบความรู้ ใบงาน ใบสถานการณ์เกี่ยวกับสาเหตุ ปัญหา การป้องกัน พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การฝึกทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือนเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้มี พฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์

1.2 แผนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนแกนนำ ซึ่งได้ใช้เวลาในการจัด กิจกรรม 4 สัปดาห์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สัปดาห์ที่ 1 นักเรียนแกนนำจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนโดย

1.2.1 การสอนลูกศึกษาให้แก่กลุ่มเพื่อน เรื่อง เพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทาง เพศ โดยนักเรียนแกนนำ

1.2.2 จัดนิทรรศการ เรื่อง เพศศึกษา พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยใช้โปสเตอร์เป็น สื่อประกอบการสอน

1.2.3 จัดทำกิจกรรมสถานการณ์จำลองโดยใช้ใบความรู้ ใบงาน ใบสถานการณ์ เกี่ยวกับสาเหตุ ปัญหา การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การฝึกทักษะการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวน ให้มีพฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์

สัปดาห์ที่ 2-4 จัดกลุ่มเพื่อนให้กับนักเรียนแกนนำในอัตรา 3 : 1 เพื่อให้คำแนะนำ และเตือนเพื่อนในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยผู้วิจัยจะมีการนัดประชุมทุกวันศุกร์ เพื่อกระตุ้น การทำกิจกรรม ตลอดจนช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆให้แก่นักเรียนแกนนำ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย เครื่องมือ 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบคุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถาม 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ที่พักอาศัยปัจจุบัน สถานภาพ สมรสของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู การคบเพื่อน บุคคลที่ปรึกษา เกี่ยวกับปัญหาเรื่องเพศ กิจกรรมการใช้เวลาว่าง แหล่งความรู้เรื่องเพศที่ได้รับ ประสบการณ์การ เข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่มีลักษณะให้ เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .64

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ที่มีลักษณะเป็นมาตรา

ส่วน ประมาณค่า 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .81

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือน ที่มีลักษณะให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .89

ชุดที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถาม 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ที่พักอาศัยปัจจุบัน สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู การคบเพื่อน บุคคลที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาเรื่องเพศ กิจกรรมการใช้เวลาว่าง แหล่งความรู้เรื่องเพศที่ได้รับ ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ปฏิบัติประจำ ปฏิบัติเป็นส่วนมาก ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัติเป็นส่วนน้อย ไม่เคยปฏิบัติ จำนวน 32 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .63

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ตลอดจนทั้งปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเพื่อนำมาประกอบในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมอบรมนักเรียนแกนนำ
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม การวัด และประเมินผลทางสุศึกษา
3. กำหนดขอบเขตและโครงสร้างของเนื้อหาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมอบรมนักเรียนแกนนำ
4. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับเรื่องที่ทำการศึกษาเพื่อนำมาเป็นทางเลือกและปรับปรุงใช้ตามความเหมาะสม ซึ่งได้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปจำนวน 10 ข้อ แบบสอบถามเจตคติต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศจำนวน 35 ข้อ แบบสอบถามทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือนจำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศจำนวน 40 ข้อ
5. เมื่อสร้างเครื่องมือเสร็จแล้วนำไปให้คณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโทตรวจสอบเพื่อพิจารณาและนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา

7. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาหาคุณภาพเครื่องมือ

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือมาปรับปรุงและนำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน

เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมาย

การวิเคราะห์ระดับคะแนนและการแปลผล ผู้วิจัยพิจารณาตามเกณฑ์การแบ่งระดับ ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามที่ใช้ในการทดสอบคุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ที่พักอาศัยปัจจุบัน สถานภาพสมรส ของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู การคบเพื่อน บุคคลที่ปรึกษา เกี่ยวกับปัญหาเรื่องเพศ กิจกรรมการใช้เวลาว่าง แหล่งความรู้เรื่องเพศที่ได้รับ ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list)

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ เป็นคำถามแบบ 4 ตัวเลือก ซึ่งในแต่ละข้อคำถามจะมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ถ้าตอบถูก ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบเกิน ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

คะแนนร้อยละ	80-100	หมายถึง	มีความรู้ระดับดี
คะแนนร้อยละ	50-79	หมายถึง	มีความรู้ระดับปานกลาง
คะแนนร้อยละ	0-49	หมายถึง	มีความรู้ระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เป็นคำถามแบบ 3 ตัวเลือก ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ การให้คะแนนขึ้นอยู่กับคำถาม ดังนี้

คำถามที่มีลักษณะทางบวก				คำถามที่มีลักษณะทางลบ		
เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน	ให้	1	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	2	คะแนน	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	1	คะแนน	ให้	3	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

2.34-3.00	หมายถึง	เจตคติดี
1.67-2.33	หมายถึง	เจตคติปานกลาง
1.00-1.66	หมายถึง	เจตคติไม่ดี

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือน เป็นคำถามแบบ 4 ตัวเลือก การให้คะแนนขึ้นอยู่กับคำตอบ ดังนี้

ไม่ปฏิเสธ / ไม่เตือน	ให้	0	คะแนน
ปฏิเสธ / เตือนอย่างเดียวไม่มีเหตุผล	ให้	1	คะแนน
ปฏิเสธ / เตือนพร้อมบอกเหตุผล	ให้	2	คะแนน
ปฏิเสธ / เตือนพร้อมบอกเหตุผลและมีทางเลือก	ให้	3	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

2.25-3.00	หมายถึง	มีทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือนดี
1.50-2.24	หมายถึง	มีทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือนค่อนข้างดี
0.75-1.49	หมายถึง	มีทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือนปานกลาง
0.00-0.74	หมายถึง	มีทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือนต่ำ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ที่พักอาศัยปัจจุบัน สถานภาพสมรส ของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู การคบเพื่อน บุคคลที่ปรึกษา เกี่ยวกับปัญหาเรื่องเพศ กิจกรรมการใช้เวลาว่าง แหล่งความรู้เรื่องเพศที่ได้รับ ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็นคำถามแบบ 5 ตัวเลือก ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การให้คะแนนขึ้นอยู่กับคำถาม ดังนี้

ข้อความที่เป็นเชิงบวก				ข้อความที่เป็นเชิงลบ		
ปฏิบัติประจำ	ให้	1	คะแนน	ให้	5	คะแนน
ปฏิบัติเป็นส่วนมาก	ให้	2	คะแนน	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	3	คะแนน	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติเป็นส่วนน้อย	ให้	4	คะแนน	ให้	2	คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้	5	คะแนน	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

3.68-5.00	หมายถึง	นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับมาก
2.34-3.67	หมายถึง	นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับปานกลาง
1.00-2.33	หมายถึง	นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับน้อย

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน แล้วนำมาคิดค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) โดยเลือกข้อคำถามที่มี IC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาเป็นแบบสอบถาม แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงให้สมบูรณ์
2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 แบบทดสอบความรู้ เรื่อง เพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

2.1.1 วิเคราะห์ความยากง่าย โดยการคัดเลือกข้อคำถามที่มีความยากง่ายระหว่าง .20 ถึง .80 (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 208)

2.1.2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบพอยต์ไบซีเรียลระหว่างคะแนนรายข้อ และคะแนนรวม คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (สุณี รักษาเกียรติศักดิ์. 2539 : 119) โดยค่าอำนาจจำแนกที่ได้อยู่ระหว่าง .30-.50

2.1.3 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของคูเดอร์ริชาร์ดสัน KR 20 (สุณี รักษาเกียรติศักดิ์. 2539 : 121) โดยค่าความเชื่อมั่นที่ได้เท่ากับ .64

2.2 แบบสอบถามเจตคติ ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการเตือน และการปฏิบัติพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

2.2.1 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกโดยหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ และคัดเลือกข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 314) โดย

2.2.1.1 ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเจตคติอยู่ระหว่าง .30-.40

2.2.1.2 ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือนอยู่ระหว่าง .32-.35

2.2.1.3 ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่
ระหว่าง .25-.50

2.2.2 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค
(พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 125-126) ได้ดังนี้

2.2.2.1 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเจตคติเท่ากับ .81

2.2.2.2 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือน
เท่ากับ .89

2.2.2.3 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ .63

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้บริหาร
โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุมัติทำการศึกษาวิจัย
2. ผู้วิจัยติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุมัติทำการศึกษาวิจัย และชี้แจงขั้นตอนของการทำวิจัย
3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โดยดำเนินการตาม
วิธีการดำเนินการทดลอง
4. นำข้อมูลมาจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมุติฐาน โดยยอมรับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผู้วิจัย
ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วม
กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลอง โดยใช้ค่าสถิติ t(Paired t-test) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 1
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่ม
ควบคุม โดยนำคะแนนก่อนการทดลองมาเป็นตัวแปรร่วม แล้วทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม
(ANCOVA : Analysis of covariance) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 2

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ทดสอบเครื่องมือ

1.1 หาค่าดัชนีความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยใช้สูตร

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 208)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบความรู้จากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 208)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากของคำถามแต่ละข้อ
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

1.3 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความรู้ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบพอยต์ไบซีเรียล จากสูตร (สุณี รักษาเกียรติศักดิ์. 2539 : 119)

$$r_{pbis} = \frac{Y_p - Y_q}{S_y \sqrt{pq}}$$

เมื่อ	r_{pbis}	แทน	ค่าอำนาจจำแนกประจำข้อ	ดัชนีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยต์ไบซีเรียล
	Y_o	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมกลุ่มที่ตอบข้อนั้นถูก	
	Y_n	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมกลุ่มที่ตอบข้อนั้นผิด	
	S_y	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมทั้งหมด	
	p	แทน	ค่าความยากของข้อสอบข้อนั้น	
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ตอบข้อนั้นผิด หรือ คือ $1-p$	

1.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้ โดยใช้สูตรของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (สุณี รักษาเกียรติศักดิ์. 2539 : 121)

$$r_{11} = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[\frac{S_i^2 - \sum pq}{S_i^2} \right]$$

เมื่อ	r_{11}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อสอบในแบบสอบถาม
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ตอบถูกกับคนทั้งหมด
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ตอบข้อนั้นผิด หรือ คือ $1-p$
	s_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

1.5 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเจตคติ ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการเตือน และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยวิธีการวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item to total correlation) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 314)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนรายข้อ (Item) ของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนรวม (total) ของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนนรายข้อ
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนนรวมทั้งฉบับ
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนนรวมรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ

1.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเจตคติ ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการเตือน และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 125-126)

$$\alpha = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อในแบบทดสอบ
	s_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ
	s^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean) จากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ค่าผลรวมของคะแนน
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 65)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของค่าแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ค่ายกกำลังสองของผลรวมทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติ ค่า t (Paired t -test) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 66) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \quad df = n-1$$

เมื่อ	D	แทน	ความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนและสอบหลัง
	n	แทน	จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยนำคะแนนก่อนการทดลองมาเป็นตัวแปรร่วมแล้วทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA : Analysis of covariance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
s	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาแจกแจงแบบที
ss	แทน	ผลรวมคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (mean of square)
df	แทน	ค่าความเป็นอิสระ (degree of freedom)
p	แทน	ค่าน่าจะเป็น (probability)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ เพศ อายุ ที่พักอาศัยปัจจุบัน สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู การคบเพื่อน บุคคลที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาเรื่องเพศ กิจกรรมการใช้เวลาว่าง แหล่งความรู้เรื่องเพศที่ได้รับ ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มตัวอย่างก่อนทดลองและหลังทดลอง ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t (Paired t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ เพศ อายุ ที่พักอาศัย ปัจจุบัน สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู การคบเพื่อน บุคคลที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาเรื่องเพศ กิจกรรมการใช้เวลาว่าง แหล่งความรู้เรื่องเพศที่ได้รับ ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน โดยแสดงเป็นจำนวนและค่าร้อยละ ดังปรากฏตามตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป		กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
		n	ร้อยละ	n	ร้อยละ
เพศ					
	ชาย	21	70.00	20	66.67
	หญิง	9	30.00	10	33.33
	รวม	30	100.00	30	100.00
อายุ					
	14	21	70.00	20	66.67
	15	9	30.00	10	33.33
	รวม	30	100.00	30	100.00
ปัจจุบันพักอาศัยอยู่กับ					
	บิดาและมารดา	23	76.67	25	83.33
	บิดา	-	-	1	3.33
	มารดา	6	20.00	2	6.67
	ญาติสนิท	1	3.33	2	6.67
	เพื่อนหรือคนรู้จัก	-	-	-	-
	รวม	30	100.00	30	100.00

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	n	ร้อยละ	n	ร้อยละ
สถานภาพสมรสของบิดามารดา				
อยู่ด้วยกัน	25	83.33	23	76.67
หย่าหรือแยกกันอยู่	3	10.00	4	13.33
บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	2	6.67	3	10.00
รวม	30	100.00	30	100.00
อาชีพของบิดา				
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	8	26.66	11	36.67
ค้าขาย	11	36.67	13	43.33
เกษตรกรรม	-	-	3	10.00
รับจ้าง	11	36.67	3	10.00
รวม	30	100.00	30	100.00
อาชีพของมารดา				
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	5	16.68	9	30.00
ค้าขาย	9	30.00	12	40.00
เกษตรกรรม	-	-	3	10.00
รับจ้าง	8	26.66	3	10.00
แม่บ้าน	8	26.66	3	10.00
รวม	30	100.00	30	100.00
ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา				
ใช้เหตุผลที่ดีต่อกัน	24	80.00	22	73.34
เข้มงวดกวดขันมาก	4	13.33	7	23.33
ปล่อยปละละเลย	2	6.67	1	3.33
รวม	30	100.00	30	100.00

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	n	ร้อยละ	n	ร้อยละ
การคบเพื่อนสนิท				
มี เป็นเพื่อนเพศเดียวกัน	12	40.00	15	50.00
มี เป็นเพื่อนต่างเพศ	-	-	-	-
มี เป็นเพื่อนทั้ง 2 เพศ	18	60.00	15	50.00
รวม	30	100.00	30	100.00
บุคคลที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาเรื่องเพศ				
บิดา	8	26.66	7	23.33
มารดา	11	36.67	11	36.67
พี่หรือน้อง	4	13.33	6	20.00
ญาติ	5	16.68	2	6.67
แฟน	1	3.33	3	10.00
อาจารย์แนะแนว	2	6.67	2	6.67
อาจารย์ที่ปรึกษา	3	10.00	4	13.33
อาจารย์พยาบาล	3	10.00	1	3.33
เพื่อน	11	36.67	9	30.00
ไม่ปรึกษาใคร	3	10.00	4	13.33
กิจกรรมการใช้เวลาว่าง				
อ่านหนังสือ	9	30.00	10	33.33
ดูทีวี วิดีโอ	17	56.67	18	60.00
เล่นกีฬา	15	50.00	10	33.33
ไปเที่ยวกับครอบครัว	10	33.33	6	20.00
ไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศหรือแฟน	7	23.33	5	16.67
ดูภาพยนตร์	11	36.67	14	46.67
ฟังเพลง เล่นดนตรี	25	83.33	14	46.67
เล่นคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต	20	66.67	20	66.67
ไปเที่ยวกับเพื่อนเพศเดียวกัน	12	40.00	9	30.00

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	n	ร้อยละ	n	ร้อยละ
แหล่งความรู้เรื่องเพศที่ได้รับ				
บิดาหรือมารดา	6	20.00	9	30.00
พี่หรือน้อง	3	10.00	10	33.33
ญาติ	1	3.33	1	3.33
ครู	12	40.00	8	26.66
เพื่อน	23	76.67	13	43.33
แฟน	2	6.67	6	20.00
หนังสือเรียน	6	20.00	9	30.00
นิตยสารหรือวารสาร	13	43.33	7	23.33
หนังสือการ์ตูน	6	20.00	9	30.00
ทีวี หรือ วีดิโอ	10	33.33	16	53.33
อินเทอร์เน็ต	18	60.00	18	60.00
ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน				
ไม่เคย	5	16.68	8	26.66
ชมรมดนตรี	8	26.66	3	10.00
ชมรมศิลปะ	5	16.68	4	13.33
ชมรมกีฬา	18	60.00	9	30.00
ชมรมห้องสมุด	1	3.33	4	13.33
ชมรมวิชาการ	2	6.67	4	13.33
ชมรมถ่ายภาพ	1	3.33	2	6.67
ชมรมนาฏศิลป์	1	3.33	1	3.33

จากตาราง 4 แสดงว่า ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างมีความคล้ายคลึงกัน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 14 และ 15 ปี พักอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน อาชีพของบิดาและมารดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ลักษณะการอบรม

เลี้ยงดูเป็นแบบให้เหตุผลที่ดีต่อกัน เรื่องคบเพื่อนทั้ง 2 กลุ่ม มีความใกล้เคียงกัน คือ มีทั้งเป็นเพื่อนเพศเดียวกันและมีเพื่อนทั้ง 2 เพศ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศส่วนใหญ่จะปรึกษากับมารดา รองลงมา คือ เพื่อน กิจกรรมการใช้เวลาว่างในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่จะฟังเพลง เล่นดนตรี รองลงมา คือ เล่นคอมพิวเตอร์ ส่วนกลุ่มควบคุมเล่นคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต รองลงมา คือ ดูโทรทัศน์ วิดีโอ แหล่งความรู้เรื่องเพศที่ได้รับในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่จากเพื่อน รองลงมาคือ นิตยสาร ส่วนกลุ่มควบคุมจาก โทรทัศน์ วิดีโอ รองลงมาคือ เพื่อน ประสบการณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ ชมรมกีฬา

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t (Paired t -test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) ดังปรากฏตามตาราง 5, 6 และ 7

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง และเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศก่อนทดลองและหลังทดลองของกลุ่มตัวอย่าง

	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	p
	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s		
กลุ่มทดลอง	4.081	.275	3.962	.292	7.181*	.000
กลุ่มควบคุม	3.602	.420	3.617	.426	1.713	.097
	$t - 5.218^*$		$t - 3.665^*$			
	$p .000$		$p .001$			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงว่า ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศก่อนการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง

	ก่อนทดลอง			
	$\bar{x}$	s		
กลุ่มทดลอง	4.081	.275	t -5.218*	p .000
กลุ่มควบคุม	3.602	.420		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนนักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการควบคุมตัวแปรโดยนำผลก่อนทดลองของกลุ่มตัวอย่างมาเป็นตัวแปรร่วม แล้วทำการวิเคราะห์ผลหลังการทดลองด้วยสถิติ ANCOVA ดังตาราง 7

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	p
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	Corrected Model	9.212	2	4.606	872.461	.000
	Pre-test	7.424	1	7.424	1406.102*	.000
	Group	.191	1	.191	36.120*	.000
	Error	.301	57	.005		
	Corrected Total	9.513	59			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่า ภายหลังจากควบคุมคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศก่อนการทดลองพบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศลดน้อยลง และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลอง ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลอง ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่ากลุ่มควบคุม

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยใช้แบบแผนการทดลองชนิด Pre-test , Post-test control group design

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นกลุ่ม (cluster) ด้วยการจับฉลากห้องเรียนมา 2 ห้อง แล้วเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยการให้ทำแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้ว จากนั้นนำผลคะแนนมาเรียงลำดับจากคะแนนระดับสูงไปจนถึงคะแนนระดับต่ำ และคัดเลือกนักเรียนที่มีผลคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับสูงห้องละ 30 คน กำหนดเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน โดยกลุ่มทดลองจะนำเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ต้องเข้าร่วมกิจกรรม โดยทั้ง 2 กลุ่มต้องตอบแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 2 ครั้ง คือ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลด้วยวิธีทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว ประกอบด้วย

1.1 แผนการจัดกิจกรรมอบรมนักเรียนแกนนำเพื่อนช่วยเพื่อน ใช้เวลา 1 วัน โดยจัดการสอนสุขศึกษา เรื่อง เพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และฝึกทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือนเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์

1.2 แผนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนแกนนำใช้เวลา 4 สัปดาห์ โดยสัปดาห์ที่ 1 นักเรียนแกนนำเริ่มให้ความรู้แก่เพื่อนโดยสอนสุขศึกษาพร้อมจัดนิทรรศการ ให้แก่กลุ่มเพื่อน

สัปดาห์ที่ 2-4 นักเรียนแกนนำจับกลุ่มกับเพื่อนในอัตรา 1 : 3 เพื่อให้คำแนะนำและเตือนเพื่อนในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งผู้วิจัยจะมีการนัดประชุมทุกวันศุกร์ เพื่อกระตุ้นการทำกิจกรรมตลอดจนช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้แก่นักเรียนแกนนำ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบคุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถาม 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่มีลักษณะให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .64 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .30-.50

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .81 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .30-.40

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือน ที่มีลักษณะให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .89 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .32-.35

ชุดที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถาม 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .63 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .25-.50

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งก่อนและหลังการทดลอง นำมาทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลอง โดยการทดสอบค่าสถิติ t (Paired t -test)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยนำคะแนนก่อนทดลองมาเป็นตัวแปรร่วม แล้วทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลอง ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลอง ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่ากลุ่มควบคุม

สรุปผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม และกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนนี้มีผลต่อการลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล

อภิปรายผล

จากการศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล พบว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในทางที่ดีขึ้นเป็นผลมาจากการที่นักเรียน แขนงนำได้รับการอบรมเรื่องเพศศึกษา พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ รวมทั้งได้มีการฝึกทักษะการปฏิเสธ ทักษะการเตือนจากการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การอภิปรายกลุ่ม สถานการณ์จำลอง และ กรณีศึกษาในระหว่างการอบรมจากผู้วิจัยเป็นไปตามการศึกษาของเบ็ดเวิร์ค (รุ่งกานต์ ศรีลัมพ์, 2530 : 28 ; อ้างอิงจาก Bedworth and others. 1978) ที่พบว่าการใช้เพื่อนสอนเพื่อนที่ประสบ ผลสำเร็จนั้นผู้ทำหน้าที่สอนจะต้องได้รับการฝึกอบรมมาก่อน

หลังจากการอบรมแล้วจึงให้นักเรียนแกนนำมาถ่ายทอดให้กลุ่มเพื่อนได้ทราบโดย ผ่านทางกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนซึ่งข้อได้เปรียบของการใช้วิธีเพื่อนสอนเพื่อน คือ สามารถเสริมสร้าง บรรยากาศของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้กันและกันได้เป็นอย่างดีในระหว่างนักเรียน ซึ่ง สอดคล้องกับคำกล่าวของอัลเลน (ชวนพิศ วงศ์ศษ. 2530 : 28 ; อ้างอิงจาก Allen. 1976) ว่าการ ปลอ่ยให้เด็กถ่ายทอดความรู้ให้กันก่อให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น เพราะการพูดคุยกับเพื่อนวัย เดียวกันช่วยในการสื่อความหมายได้ง่ายและรวดเร็ว และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของยัง (วิไล พิพัฒน์มงคลพร. 2535 : 31 ; อ้างอิงจาก Young. 1972) ที่เสนอไว้ว่า นักเรียนจะเรียนรู้อะไร ต่างๆ ได้จากกันและกันมาก การเรียนรู้จากกันและกันของนักเรียนจะทำให้เกิดความเข้าใจได้ดีกว่า การเรียนรู้จากครู เพราะภาษาที่นักเรียนใช้พูดจาสื่อสาร สื่อความเข้าใจได้ดีและเหมาะสมกว่าครู

นอกจากนี้ในกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนแกนนำยังมีการกำหนดกลุ่มเพื่อน ให้กับนักเรียนแกนนำในอัตรา 3 : 1 เพื่อคอยเตือนเพื่อนเป็นรายบุคคล ทำให้กลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศในทางที่ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสิทธิโชค วรานุสันติกุล. (ม.ป.ป. : 186) ว่า กลุ่มที่มีขนาด 3-5 คน จะเป็นขนาดที่ทำให้กลุ่มเกิดการคล้อยตามสูงที่สุด เกินกว่านี้แล้วการคล้อย ตามจะลดลง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นัดประชุมกับนักเรียนแกนนำทุกวันศุกร์เพื่อให้คำแนะนำ และช่วยแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนแกนนำ ตลอดจนเป็นการกระตุ้นการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้อง กับผลการวิจัยของอังคินันท์ นุบลาลูวรรณ (2536 : ก-ข) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโครงการเพื่อนช่วย

เพื่อนร่วมกับการให้แรงเสริมจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูง ในพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของพลทหารชายแดนอรัญประเทศ พบว่า มีประสิทธิผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าสอดคล้องผลการวิจัยของ ภัทรกร กาญจนโนภาส (2538 : ก-ข) ซึ่งได้ศึกษาประสิทธิผลของโครงการเพื่อนช่วยเพื่อนในพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดชัยภูมิ พบว่า สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ความคาดหวัง และการปฏิบัติตัวในการเลิกสูบบุหรี่ไปในทางที่ถูกต้องมากขึ้น

2. จากการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองซึ่งได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่ากลุ่มควบคุม สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในทางที่ดีขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพราะกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยได้วิเคราะห์อภิปรายผลผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้มาให้เข้ากับสถานการณ์ที่ต้องเผชิญได้ ซึ่งเป็นไปตามการศึกษาของปรีชา วิหคโตและคณะ (2534 : 229-231) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้ฝึกฝนอย่างเป็นกันเองในระหว่างกลุ่มเพื่อนที่ไว้วางใจได้จะช่วยลดความรู้สึกอับอาย ขัดเขิน และการไม่กล้าแสดงออกลงได้

การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสที่จะปรึกษากันในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสอดคล้องกับคำกล่าวของประสาธ อิศรปริดา (2523 : 96) ที่ว่า กลุ่มเพื่อนช่วยให้สมาชิกในกลุ่มสามารถระบายสิ่งกลัดกลุ้ม กังวลใจออกมา การพูดหรือระบายสิ่งที่กลัวยกมาช่วยให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและนำไปสู่การเรียนรู้ในระดับหนึ่งได้ ทำให้มีโอกาสพัฒนาทักษะทางสังคมและปรับตัวด้านสังคมให้ดีขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนจึงไม่เกิดการเรียนรู้และไม่เกิดการพัฒนาตนเองในการป้องกันตนเองในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของไพรวลัย ศรีเทพ (2541 : 158) ซึ่งได้ศึกษาประสิทธิผลของโครงการเพื่อนที่ปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโปรแกรมการกีฬาและสุขภาพ และโปรแกรมพาณิชยการ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 150 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 75

คน และกลุ่มควบคุม 75 คน ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด ด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ภายหลังจากทดลองในกลุ่มทดลองสูงกว่าควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา สูงสถิตานนท์ (2542 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม พบว่า ภายหลังจากทดลอง คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติในการป้องกันการสูบบุหรี่ของกลุ่มทดลองดีกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนทั้ง 3 ด้าน ของกลุ่มทดลองดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑารัตน์ สอทิพย์ (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม พบว่า หลังจากนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันการเสพยาเสพติดเพิ่มขึ้น และสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียน ควรใช้เทคนิคที่มีความน่าสนใจ สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้ เช่น เทคนิคเกม เทคนิคบทบาทสมมติ และควรมีผลสำรวจความคิดเห็นของวัยรุ่นปัจจุบันในประเด็นต่างๆ เช่น ผลสำรวจการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ผลสถิติโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลน่าเชื่อถือและได้รับความสนใจมากขึ้น
2. ครูประจำวิชาต่างๆ สามารถช่วยเสริมสร้างการป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศให้แก่นักเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่สอดแทรกการป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเข้าไปในเนื้อหาวิชาที่ทำการสอน หรืออาจจัดตั้งเป็นชมรมเพื่อนช่วยเพื่อนในเรื่องเพศ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียนแกนนำเพื่อนช่วยเพื่อน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิธีอื่นๆ ในการป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เช่น การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม การให้คำปรึกษารายบุคคล และการใช้แรงสนับสนุนอื่นร่วมด้วย เช่น

ผู้ปกครอง เพื่อศึกษาว่าวิธีดังกล่าวจะสามารถนำไปพัฒนาการป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้มากน้อยเพียงใด

2. จากการศึกษาพบว่า ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน มีผลต่อการลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลา 2-3 สัปดาห์ นักเรียนถึงจะมีความสนิทสนมและกล้าพูดคุย หรือปรึกษากับเพื่อนในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยติดตามผลการป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ได้รับกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนภายหลังสิ้นสุดการทดลอง 3 เดือน หรือ 6 เดือน เพื่อศึกษาดูพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนว่าจะมีความคงทนถาวรหรือไม่ หรือจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกภรณ์ แสงประทีป. (2542). การประเมินผลโครงการเพื่อนเตือนเพื่อนเพื่อป้องกันเอดส์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). คู่มือแนวทางการดำเนินงานโครงการเพื่อนเตือนเพื่อน. กรุงเทพฯ : เอ. ที.พรินต์ติ้ง จำกัด.
- กรองทิพย์ จันแยม. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคลกับการยอมรับค่านิยม การมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กองสุศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2541). แนวปฏิบัติเพื่อสนองนโยบายสาธารณสุขในการดำเนินงานสุศึกษาและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข. นนทบุรี : กระทรวงสาธารณสุข.
- กันยา สุวรรณแสง. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2544). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล เวอร์ชัน 7-10. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ซีเค แอนด์เอส โฟโต้สตูดิโอ.
- จรรยา ดวงแก้ว. (2539). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สุศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณและคณะ. (2540). รายงานการทบทวนองค์ความรู้เรื่องเด็กเยาวชนและครอบครัวในประเทศไทย และข้อเสนอเชิงนโยบาย และการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองสนับสนุนการวิจัย.
- จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์. (2543). เพศศึกษา. กรุงเทพฯ : บุรพาสาส์น(1991)จำกัด.
- จุฑามาศ นุชนารถ. (2531). การมีเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิดของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- จุฑารัตน์ สอทิพย์. (2547). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อป้องกันการเสพติดของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เฉลิมพล ต้นสกุล. (2537). ประสิทธิภาพของรูปแบบดำเนินงานสุขศึกษาโดยการฝึกอบรมกลุ่มเพื่อนในการสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานฟอกหนัง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ สส.ด. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ชวนพิศ วงศ์ศข. (2538). ผลการสอนเสริมโดยเพื่อนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงและปานกลางต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ณัฐฤดี สันทิพย์สมบุญ. (2541). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (คหกรรมศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิชา พรหมน้อย. (2544). ประสิทธิภาพโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอานาจเจริญ 2 จังหวัดอานาจเจริญ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐนันท์ วิชัยรัมย์. (2545). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (จิตวิทยาชุมชน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ดารุณี ภูษณสุวรรณศรี. (2540). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- เตียง อินทโคตร. (2542). ปัญหาการดำเนินงานโครงการเพื่อนเตือนเพื่อนเพื่อป้องกันการใช้สารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- นรลักษณ์ เอื้อกิจ. (2541). ประสิทธิภาพของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การพยาบาลสาธารณสุข). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา สูงสถิตานนท์. (2542). ประสิทธิภาพของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประพิมพ์พร อันพาพรหม. (2543). การศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาท อิศรปริดา. (2523). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- ประสิทธิ์ จิตธรรมมา. (2543). การประเมินผลของโครงการเพื่อนเตือนเพื่อนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา วิทโคตและคณะ. (2534). "สังคมโรงเรียนกับนักเรียนวัยรุ่น". เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่นหน่วยที่ 1-8 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปวีณา สายสูง. (2541). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ สธ.ม. (สุขศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ผลการวิจัยเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น. (2547, 20 สิงหาคม). ข่าวสด. หน้า 33.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ดันอ้อการพิมพ์.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญย์. (2538). *จิตวิทยาครอบครัว*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 6.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิชัย ไทยอุดม. (2540). *การประยุกต์แนวคิดทักษะชีวิตศึกษาในการสอนเพศศึกษาแก่นักเรียนชั้น*

มัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การพยาบาลสาธารณสุข).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ. (2536). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ของคนงานสตรีวัยรุ่น*

ในโรงงานอุตสาหกรรม เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด.

(ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ไพรวลัย ศรีเทพ. (2541). *ประสิทธิผลของโครงการเพื่อนที่ปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกัน*

ยาเสพติดของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ภัทรกร กาญจนภาส. (2538). *โครงการเพื่อนช่วยเพื่อนในพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียน*

วิทยาลัยเทคนิค จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ยุทธพงศ์ วชิรปัญญาวัฒน์. (2539). *ปัญหาการดำเนินงานโครงการเพื่อนเตือนเพื่อนของโรงเรียน*

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร

การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

รัตนา เจริญลาธิต. (2546). *ผลของการสอนเพศศึกษาโดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อความรู้*

และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม). วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

(สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ :

นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์

ราชภัฏเลยวิจัยพบแนวโน้มอันตราย / นักศึกษามีเพศสัมพันธ์อายุต่ำสุด 11 ขวบ. (2544, 29

กันยายน). *มติชนรายวัน*. หน้า 10.

รุ่งกานต์ ศรีลัมพ์. (2530). ประสิทธิผลการสอนสุขศึกษาเรื่องกามโรคแก่หญิงอาชีพพิเศษแบบเพื่อนสอนเพื่อนในสถานบริการอำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ระวีวรรณ คำสม. (2542). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

เลิศลักษณ์ บุญรอด. (2543). การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สุขศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

วนิดา พันธุ์สะอาด. (2543). วิทยุกับพฤติกรรมทางเพศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

วรรณวิมล สุรินทร์ศักดิ์. (2546). การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

(สังคมวิทยาการพัฒนา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

วัยรุ่นกับวันวาเลนไทน์. (2548, 14 กุมภาพันธ์). ข่าวสด. หน้า 2.

วิชาญ รุ่งอุทัย. (2533). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในเรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

วิฑูร โสธานนท์ และ สมพล พงษ์ไทย. (2529). Human Sexuality เอกสารประกอบการสอนวิชา สติศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพยาบาลรามารับดี มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิไล พิพัฒน์มงคล. (2535). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการสอนโดยกลุ่มเพื่อนกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย. (2546). คู่มือการจัดทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรีพัทธา จาริวงศ์. (2539). ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของเยาวชนที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (อนามัยครอบครัว).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ศศิภาณูจน์ เชียงทอง. (2543). ประสิทธิภาพโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อ
ป้องกันโรคของโรเจอร์ต่อพฤติกรรมการป้องกันการเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

ปริญญาานิพนธ์ คศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศักดิ์ไทย สุทธิจบวร. (2545). จิตวิทยาสังคม ทฤษฎี และปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
สมประสงค์ พระสุจันทร์ทิพย์. (2545, 23 กรกฎาคม). เช็กซ์- เหล้าขึ้นสมอง อาการป่วยสังคมไทย
วันนี้. ข่าวสด. หน้า 10.

_____. (2544, 22 กรกฎาคม). ตำรับรักเล่มล่า วัยรุ่น น้ำเมา ยาอี ฟรีเช็กซ์.
ไทยรัฐ. หน้า 15.

สร้อยวลัย สุขดา. (2543). การศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาใน
มหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สนภาพ พูลเกษร. (2544). การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (ม.ป.ป.). ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร.

สุชา จันทรโสม. (2539). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.

สุชาดา ตรีสิงหวงศ์. (2547). ประสิทธิภาพโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วย
เหตุผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัด
กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุชาติ โสมประยูร และ วรณิ โสมประยูร. (2541). เพศศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. (2532). การใช้เพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าใน
ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุณี รักษาเกียรติศักดิ์. (2539). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย เอส พี เอส เอส. กรุงเทพฯ :
สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุพัตรา สุภาพ. (2540). สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาภักดิ์ ผ่องน้อย. (2544). ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการแนะนำเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อนงค์ ชีระพันธุ์. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สังคมวิทยาการพัฒนา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- อรวรรณ มีชัย. (2542). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่ผ่านการอบรมโครงการเสริมสร้างเจตคติและทักษะชีวิตเพื่อป้องกันเอดส์ต่อการสร้างเครือข่าย"เพื่อนช่วยเพื่อน"ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศส.ม. (สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อรอนงค์ บุรีเลิศ. (2531). ประสิทธิภาพของการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญและเนตรนารีวิสามัญ แบบที่เน้นการเผยแพร่แบบเพื่อนสอนเพื่อนกับแบบที่เน้นการเผยแพร่แบบจัดนิทรรศการที่มีผลต่อการเผยแพร่ความรู้ เพื่อชีวิตครอบครัวศึกษาในสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อรอุษา จันทรวีรุจ. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อังคินันท์ บุบผาสวรรณ. (2536). ประสิทธิภาพของโครงการเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับการให้แรงเสริมจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูงในพฤติกรรมป้องกันการโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของพลทหารชายแดนอรัญประเทศ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อังสนา บุญธรรม. (2535). เปรียบเทียบปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการติดเชื้อเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตชนบทกับเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาการระบาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

เอนัฒนา รัตนจินจ. (2527). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง "สิ่งเสพติด"โดยการใช้เทคนิคการสอนแบบนักเรียนสอนกันเอง. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (ศึกษศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

อภาภรณ์ เตชรัตน์. (2546). พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (ศึกษศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อุทัย เพชรช่วย. (2528, มกราคม). "การให้นักเรียนสอนกันเอง," *มิตรครู* 21(2) : 31.

Bedworth, David A., & Albert, E. Bedworth. (1978). *Health Education : A Process for Human Effectiveness*. New York : Harper and row Pustlishers.

Cronbach, Lee Josheph. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper and row.

Diclemente, R.J. (1991, July). "Predictors of HIV-Preventive Sexual Behavior in high-risk Adolescent Population : The Influence of Perceived Peer Norms and Sexual Communication on Incarcerated Adolescents' Consistent use of condom," *Journal Adolesse – Health*. 12 (5) : 385-390.

Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw – Hill book Company.

Hurlock, B. Elizabeth. (1974). *Development Psychology*. New York : McGraw – Hill book Company.

Rickert, D.I., et al. (1991, January). "Effect of a peer Counseled AIDS Education Program on Knowledge, Attitudes, and Satiafaction of Adolescents," *Journal Adolesse – Health*. 12 (1) : 38-43.

Roger, E.M. (1972). *Diffusion of Innovation*. 3rd ed. New York : Free Press.

Sallis, F., et al. (1990, October). "Assening Skill for Refusing Cigarettes and Smokeless Tobacco," *Journal of Behavioral Medicine*. 13(5) : 489-503.

Shulkin, J.J., et al. (1991, September). "Effects of a Peer – led AIDS Intervention With University Student," *Journal Am – Coll – Health*. 40(2) : 385-390.

Stone, L.J. & Church, J. (1968). *Childhood and Adolescence*. New York : Radom House.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์จุฑามาศ เทพชัยศรี	ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤตกรณ์ ประทุมวงศ์	ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ทรงพล ต่อนี่	ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์สุวิมล จันทร์เปรมปรง	โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
5. อาจารย์นุฏล ศิริบรรณากุล	โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บันทึกวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่   ศร 0519.12/๗๔๕

วันที่   3/ ตุลาคม 2548

เรื่อง   ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน   คณะบดีคณะพลศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวเมตตา จอวรรณศิริ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสุศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์นภาพร มัชฌมางกูร และ อาจารย์บุปผา ปลื้มสำราญ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บันทึกวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤตกรณ์ ประทุมวงษ์ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ เทพชัยศรี และ อาจารย์ทรงพล ต่อนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แบบประเมินคุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ และ แผนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวเมตตา จอวรรณศิริ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเชชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/๕๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 ตุลาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม แบบประเมิน และแผนการจัดกิจกรรม

เนื่องด้วย นางสาวเมตตา จอจวรรณศิริ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสุศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์นภาพร มัชฌมากร และ อาจารย์บุญผา ปลื้มสำราญ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์บุญกุล ศิริบรรณากุล และ อาจารย์สุวิมล จันทร์เปรมปรุง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แบบประเมินคุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ และ แผนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวเมตตา จอจวรรณศิริ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจณูศิริ จีระเดชากุล)

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานกณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-222424 ต่อ 8061

ที่ ศธ 0519.12/7 (๒๖)

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ ตุลาคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ ศรีวิทยา พุทธมณฑล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวเมตตา จอวรรณศิริ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสุศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อน
ช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ ศรีวิทยา
พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์นายแพทย์ รัชมางกูร และ อาจารย์บุญปลา ปลื้มสำราญ
เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 60 คน ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวเมตตา จอวรรณศิริ
และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2222424 ต่อ 8061

ภาคผนวก ข

- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- คุณภาพเครื่องมือ

แบบประเมินคุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประเมินคุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ ที่จะทำกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยข้อมูลที่ได้จะนำไปเป็นประโยชน์ทางด้านการศึกษาและประกอบการวิจัยเรื่อง "ประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร"

ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะไม่นำข้อมูลไปใช้ทางที่ก่อผลเสียแก่ผู้ตอบ จึงขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวเมตตา จงวรรณศิริ

นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1	แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
ส่วนที่ 2	แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
ส่วนที่ 3	แบบสอบถามเจตคติต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
ส่วนที่ 4	แบบทดสอบทักษะการปฏิเสธ และทักษะการเตือนเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

แบบสอบถามเลขที่ .....

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความหรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ ☐ ชาย อายุ ..... ปี

☐ หญิง

2. ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่กับใคร

☐ บิดาและมารดา

☐ มารดา

☐ บิดา

☐ เพื่อนหรือคนรู้จัก

☐ ญาติพี่น้อง

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

3. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

☐ อยู่ด้วยกัน

☐ หย่า หรือแยกกันอยู่

☐ บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

4. อาชีพของบิดาและมารดาของนักเรียน

บิดา

มารดา

☐

☐ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

☐

☐ ค้าขาย

☐

☐ เกษตรกรรม

☐

☐ รับจ้าง

☐

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

5. นักเรียนคิดว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูนักเรียนลักษณะใด

☐ ใช้เหตุผลที่ดีต่อกัน

☐ เข้มงวดกวดขันมาก

☐ ปล่อยปละละเลย

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

6. นักเรียนมีเพื่อนสนิทหรือไม่ (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

☐ มี เป็นเพื่อนเพศเดียวกัน

☐ มี เป็นเพื่อนต่างเพศ

☐ มี เป็นเพื่อนทั้งสองเพศ

☐ ไม่มี

7. ถ้านักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ นักเรียนจะปรึกษาใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ บิดา

☐ มารดา

☐ พี่หรือน้อง

☐ ญาติ

☐ แฟน

☐ อาจารย์ที่ปรึกษา

☐ อาจารย์พยาบาล

☐ อาจารย์แนะแนว

☐ ไม่ปรึกษาใคร

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

8. หากมีเวลารว่างนักเรียนเลือกที่จะทำกิจกรรมใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ อ่านหนังสือ

☐ ดูภาพยนตร์

☐ ดูทีวี วิดีโอ

☐ ฟังเพลง เล่นดนตรี

☐ เล่นกีฬา

☐ เล่นคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต

☐ ไปเที่ยวกับครอบครัว

☐ ไปเที่ยวกับเพื่อนเพศเดียวกัน

☐ ไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศหรือแฟน

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

9. นักเรียนเคยได้รับความรู้เรื่องเพศจากแหล่งข้อมูลใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ บิดาหรือมารดา

☐ พี่หรือน้อง

☐ ญาติ

☐ ครู

☐ เพื่อน

☐ แฟน

☐ หนังสือเรียน

☐ นิตยสารหรือวารสาร

☐ หนังสือการ์ตูน

☐ ทีวีหรือวิดีโอ

☐ อินเทอร์เน็ต

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

10. นักเรียนเคยเข้าร่วมกิจกรรมชมรมใดบ้างในโรงเรียน

☐ ไม่เคย

☐ ชมรมวิชาการ

☐ ชมรมดนตรี

☐ ชมรมถ่ายภาพ

☐ ชมรมศิลปะ

☐ ชมรมนาฏศิลป์

☐ ชมรมกีฬา

☐ ชมรมห้องสมุด

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

ส่วนที่ 2   แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

คำชี้แจง   ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบตัวอักษร ก ข ค หรือ ง หน้าข้อความคิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. จุดประสงค์ของการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศคืออะไร

- ก. สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- ข. สามารถรักษานามัยตนเองได้ถูกต้อง
- ค. สามารถเข้าใจเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์
- ง. สามารถเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ และแก้ไขปัญหาทางเพศได้อย่างเหมาะสม

2. วุฒิภาวะทางเพศที่สมบูรณ์ของเพศชายคืออะไร

- ก. มีสิวขึ้น
- ข. มีเสียงแหบ
- ค. มีหนวดขึ้น
- ง. เริ่มมีการหลั่งอสุจิ (ฝันเปียก)

3. วุฒิภาวะทางเพศที่สมบูรณ์ของเพศหญิงคืออะไร

- ก. มีประจำเดือน
- ข. หน้าอกขยายขึ้น
- ค. มีอารมณ์แปรปรวน
- ง. มีสะโพก เอว ชัดเจนขึ้น

4. เมื่อวัยรุ่นมีความต้องการทางเพศเกิดขึ้น ควรปฏิบัติอย่างไร

- ก. อ่านหนังสือโป๊
- ข. ไปเที่ยวตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศ
- ค. ปรีกษาขอคำแนะนำจากเพื่อนสนิท
- ง. ออกกำลังกายด้วยการเล่นกีฬา หรือทำงานอดิเรก

5. วิธีป้องกันการเกิดปัญหาทางเพศในวัยรุ่นที่ดีที่สุดคือข้อใด

- ก. ไม่คบเพื่อนต่างเพศ
- ข. เรียนรู้วิธีคุมกำเนิดที่ถูกต้อง
- ค. อย่าชิงสุกก่อนห่าม รักนวลสงวนตัว
- ง. ทำตัวตามปกติ เมื่อเกิดปัญหาค่อยหาทางแก้ไข

6. เมื่อมีปัญหาเรื่องเพศควรปฏิบัติอย่างไร

- ก.ปรึกษาพ่อแม่ หรือครู
- ข.ปรึกษาเพื่อนที่มีปัญหาล้ายกัน
- ค. ไม่ปรึกษาใครเพราะเป็นเรื่องส่วนตัว
- ง. ศึกษาด้วยตนเองจากหนังสือและสื่อต่างๆ

7. การตั้งครรภ์ เกิดขึ้นจากข้อใด

- ก. มีเพศสัมพันธ์ครั้งเดียว
- ข. มีเพศสัมพันธ์หลายครั้ง
- ค. มีการกอดจูบกับเพศตรงข้ามหลายครั้ง
- ง. มีการผสมไข่ของเพศหญิงและอสุจิของเพศชาย

8. การยืนยันการตั้งครรภ์ได้แน่นอนที่สุด คือข้อใด

- ก. มีน้ำหนักเพิ่มขึ้น
- ข. ผลการตรวจปัสสาวะ
- ค. ประจำเดือนไม่มาตามปกติ
- ง. มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดศีรษะ

9. ความรู้สึกต้องการทางเพศ เป็นอย่างไร

- ก. เป็นสิ่งที่น่าอาย ไม่ควรให้ผู้อื่นรู้
- ข. เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในช่วงวัยรุ่น
- ค. เป็นธรรมชาติของบุคคลที่สามารถควบคุมได้
- ง. เป็นความรู้สึกซึ่งต้องตอบสนองความต้องการ

10. การศึกษาเพศตรงข้ามที่ดีที่สุดคือวิธีการใด
  - ก. การอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องเพศ
  - ข. การคบเพื่อนต่างเพศในโรงเรียนเดียวกัน
  - ค. การสอบถามพฤติกรรมเพศตรงข้ามจากเพื่อนเพศเดียวกัน
  - ง. การคบเพื่อนต่างเพศภายในกรอบธรรมเนียมวัฒนธรรมไทย

11. วัยรุ่นควรยึดถือปฏิบัติคำกล่าวใด
  - ก. อย่าชิงสุกก่อนห่าม
  - ข. ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์
  - ค. ความรักทำให้คนตาบอด
  - ง. ประสบการณ์คือกำไรชีวิต

12. บุคคลที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นในเรื่องเพศมากที่สุดคือผู้ใด
  - ก. ครู
  - ข. คู่รัก
  - ค. เพื่อน
  - ง. พ่อแม่

13. ข้อใดไม่ใช่ผลเสียของการดื่มสุราและการเสพสารเสพติด
  - ก. สร้างความสนิทสนมกันในหมู่เพื่อนฝูง
  - ข. กล้าแสดงความรู้ทางเพศ ไม่มีความละอาย
  - ค. ความรู้สึกกลัวลดลง ขาดความยับยั้งชั่งใจ ก้าวร้าว
  - ง. ความสามารถในการเรียนรู้ การรับรู้สิ่งต่างๆ ลดลง

14. สถานที่ใดที่เป็นสาเหตุให้วัยรุ่นเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้มากที่สุด
  - ก. บ้าน
  - ข. โรงเรียน
  - ค. สนามกีฬา
  - ง. สถานเริงรมย์

15. การเปิดรับข่าวสารในลักษณะใดที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้ง่าย
  - ก. การฟังข่าวจากวิทยุ
  - ข. การดูสารคดีจากโทรทัศน์
  - ค. การดูภาพยนตร์แนวสืบสวน
  - ง. การดูภาพเปลือยไปจากหนังสือ

16. ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นในลักษณะใดที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากที่สุด
  - ก. การนัดพบกับคูรักรตามลำพัง
  - ข. การนัดเกี่ยวกับคูรักรพร้อมกันหลายๆ คู่
  - ค. การเที่ยวกับเพื่อนทั้ง 2 เพศเป็นกลุ่มใหญ่
  - ง. การนัดเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศพร้อมครอบครัว

17. พฤติกรรมใดที่จัดอยู่ในพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น
  - ก. การทำกิจกรรมกีฬาในโรงเรียน
  - ข. การดูหนังสือเป็นกลุ่มในห้องสมุด
  - ค. การนัดเที่ยวตามลำพังในสถานบันเทิง
  - ง. การไปทัศนศึกษาโบราณสถานกับทางโรงเรียน

18. การแต่งกายแบบใดที่เหมาะสมกับวัยรุ่น
  - ก. แต่งตามแฟชั่น เช่น เสื้อเกาะอก เอวลอย
  - ข. แต่งตามกาลเทศะและสถานที่ที่เหมาะสม
  - ค. แต่งตามสมัยนิยม เช่น เสื้อรัดรูป กระโปรงสั้น
  - ง. แต่งกายล่อแหลม เช่น เสื้อสายเดี่ยว กางเกงรัดรูป

19. เมื่อนักเรียนพบว่าเพื่อนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สิ่งแรกที่นักเรียนควรทำคืออะไร
  - ก. เอาเป็นแบบอย่าง
  - ข. แจ้งให้ครูประจำชั้นทราบ
  - ค. ดักเตือนเพื่อนด้วยความหวังดี
  - ง. ติดตามผลของการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

20. สิ่ง чтоช่วยให้ปลอดภัยจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศคือข้อใด

ก. การมีจิตใจที่เข้มแข็ง

ข. การไม่สนใจเรื่องเพศ

ค. การเลือกคบแต่เพื่อนที่ดี

ง. การมีความรู้ด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและทักษะในการปฏิเสธที่ดี

ส่วนที่ 3   แบบสอบถามเจตคติต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

คำชี้แจง   ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ความหมายของตัวเลือก

เห็นด้วย   หมายถึง   ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ไม่แน่ใจ   หมายถึง   นักเรียนไม่สามารถบอกได้ว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนหรือไม่

ไม่เห็นด้วย   หมายถึง   ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
1. การมีเพื่อนต่างเพศจำนวนมากเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ			
2. การรักษาวลสงวนตัวเป็นเรื่องล้าสมัยสำหรับหนุ่มสาวในปัจจุบัน			
3. การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามก่อนแต่งงานถือว่าเป็นเรื่องเสียหาย			
4. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นพฤติกรรมของคนรุ่นใหม่ซึ่งยอมรับกันได้			
5. การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นพัฒนาการตามวัยของวัยรุ่น			
6. วัยรุ่นสมัยใหม่ต้องดื่มสุรา หรือของมีเมาเป็น			
7. การดื่มสุรา หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ไม่ทำให้มีความต้องการทางเพศ			
8. การดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ทำให้มีโอกาสเกิดเพศสัมพันธ์ขึ้นระหว่างนักเที่ยวกลางคืนด้วยกัน			
9. การใช้สารเสพติด เช่น ยาอี ยาเลิฟ ทำให้มีความต้องการทางเพศได้ และนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์			
10. การไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์เป็นการหาประสบการณ์ชีวิต			
11. โรงภาพยนตร์ ร้านอาหารที่มีวงดนตรีและนักร้องในเวลากลางคืน เป็นสถานที่เหมาะสมสำหรับการนัดพบเพื่อนต่างเพศ			
12. การเที่ยวสถานบันเทิงและสถานพักผ่อนหย่อนใจเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น			
13. การดูหนังสือ วีดีโอ หรือภาพยนตร์ที่มีภาพโป๊ เป็นการหาความรู้ทางเพศที่ถูกต้องเหมาะสม			

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
14. การเรียนรู้เรื่องเพศจากสื่อต่างๆ เช่น วิดีโอ อินเทอร์เน็ต นำไปสู่พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ได้ง่าย			
15. ถ้าเพื่อนต่างเพศที่รู้จักกันทางอินเทอร์เน็ตชวนไปเที่ยวตามลำพังสามารถไปได้ ถ้าเห็นสมควร			
16. ชายหญิงที่เป็นเพื่อนสนิทกันสามารถหยอกเย้าถูกเนื้อต้องตัวกันได้			
17. การกอดจูบเป็นการแสดงความรัก ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน			
18. การตะแคงสัมผัสระหว่างชายหญิงในเชิงขู่วางทำให้พัฒนาไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้ง่าย			
19. การนัดพบเพื่อนต่างเพศในสถานที่ลับตาคนเป็นเรื่องไม่เหมาะสม			
20. การไม่เคยมีนัดกับเพื่อนต่างเพศถือเป็นเรื่องล้าสมัยมาก			
21. การมีนัดกับเพื่อนต่างเพศที่สนิทสนมและไว้วางใจกันโดยการหามุมสงบคุยกันเป็นเรื่องที่ทำได้			
22. การอยู่กับเพศตรงข้ามตามลำพัง ทำให้เกิดอารมณ์ทางเพศได้ และนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์			
23. ชายหญิงที่แต่งตัวหล่อแหลมถือว่าเป็นเรื่องปกติ			
24. การแต่งตัวตามแฟชั่น เช่น เลื้อยสายเดี่ยว รัศรูป เหวลอย เป็นสิ่งที่วัยรุ่นกระทำได้ตามสมัยนิยม			
25. การแต่งกายที่หล่อแหลมก่อให้เกิดคดีล่วงละเมิดทางเพศได้ และเป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น			
26. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นการหลีกเลี่ยงความต้องการทางเพศที่เหมาะสม			
27. การเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้สามารถปรับตัวและควบคุมอารมณ์ทางเพศได้ดี			
28. เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศควรจะปรึกษากับเพื่อนที่มีประสบการณ์ทางเพศมาก่อน			
29. อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนหรือคู่รักเป็นปัจจัยที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นได้			
30. เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศควรปรึกษาพ่อ แม่ หรือครู			

ส่วนที่ 4 แบบทดสอบทักษะการปฏิเสธ และทักษะการเตือนเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบตัวอักษร ก ข ค หรือ ง หน้าข้อความที่เห็นว่า เป็นคำตอบที่ตรงกับความคิดที่จะปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักชวนนักเรียนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นักเรียนจะปฏิเสธหรือไม่ เพราะเหตุใด
  - ก. ไม่ปฏิเสธ เพราะ ไม่ต้องการเสียเพื่อน
  - ข. ปฏิเสธ เพราะ กลัวติด เป็นสิ่งสิ้นเปลือง
  - ค. ปฏิเสธ เพราะ เป็นสิ่งเลวติด ทำลายสุขภาพ
  - ง. ปฏิเสธ เพราะ เป็นสิ่งที่ทำให้เสียสุขภาพ อาจทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้จากการดื่มสุรา พร้อมทั้งชวนเพื่อนให้ทำกิจกรรมที่มีประโยชน์อย่างอื่นแทน เช่น เล่นกีฬา
2. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นักเรียนจะเตือนเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด
  - ก. ไม่เตือน เพราะ เป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ต้องการยุ่งด้วย
  - ข. เตือน เพราะ เป็นเพื่อนกัน
  - ค. เตือน เพราะ เป็นสิ่งที่ไม่ดีต่อสุขภาพ
  - ง. เตือน เพราะ ทำลายสุขภาพ และอาจเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศจากการดื่มสุรา พร้อมทั้งชวนให้ทำกิจกรรมอื่นที่มีประโยชน์กว่าแทน
3. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักชวนนักเรียนลองสารเสพติด เช่น ยาอี ยาบ้า เพื่อให้อ่านหนังสือได้นานขึ้น นักเรียนจะปฏิเสธหรือไม่ เพราะเหตุใด
  - ก. ไม่ปฏิเสธ เพราะ เพื่อนหวังดี
  - ข. ปฏิเสธ เพราะ กลัวครู่รู้และจับได้
  - ค. ปฏิเสธ เพราะ เป็นสิ่งไม่ดี ทำให้เสียสุขภาพ
  - ง. ปฏิเสธ เพราะ เป็นสารเสพติด ทำให้เสียสุขภาพ อาจทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พร้อมทั้งแนะนำให้เพื่อนที่เรียนเก่งช่วยกันทบทวนตำราแทน

4. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักใช้สารเสพติด เช่น ยาอี ยาบ้า ก่อนสอบเพื่อให้อ่านหนังสือได้นานขึ้น

นักเรียนจะเตือนเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ไม่เตือน เพราะ เป็นเรื่องส่วนตัว
- ข. เตือน เพราะ ไม่ต้องการให้เพื่อนทำคะแนนได้มากกว่า
- ค. เตือน เพราะ เป็นยาเสพติด ทำลายสุขภาพ
- ง. เตือน เพราะ ทำลายสุขภาพ และอาจเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศจากการใช้สารเสพติด พร้อมทั้งแนะนำให้ไปพบทนายเรียนเป็นกลุ่มกับอาจารย์ดีกว่า

5. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักชวนนักเรียนไปเที่ยวสถานเริงรมย์ตอนกลางคืน นักเรียนจะปฏิเสธหรือไม่

เพราะเหตุใด

- ก. ไม่ปฏิเสธ เพราะ อยากหาประสบการณ์
- ข. ปฏิเสธ เพราะ พ่อ แม่ไม่อนุญาต
- ค. ปฏิเสธ เพราะ ยังอยู่ในวัยเรียน จึงไม่เหมาะสมและเป็นผลเสียต่อสุขภาพ
- ง. ปฏิเสธ เพราะ เป็นที่มั่วสุมของไม่ดี อาจเกิดการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ตั้งใจ นอนพักให้เต็มที่ เตรียมตัวเรียนหนังสือพรุ่งนี้ดีกว่า

6. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักไปเที่ยวสถานเริงรมย์ตอนกลางคืน นักเรียนจะเตือนเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ไม่เตือน เพราะ เป็นเรื่องส่วนตัว
- ข. เตือน เพราะ เป็นการเสียเวลาพักผ่อน
- ค. เตือน เพราะ เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมสำหรับวัยเรียน ทำให้เสียสุขภาพ
- ง. เตือน เพราะ อาจมีโอกาสดูถูกหลอกให้เสพยาเสพติด และเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ พร้อมทั้งแนะนำให้ทำสิ่งอื่นที่มีประโยชน์กว่าแทน

7. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักชวนนักเรียนดูหนังสือโป๊ หรือเว็บโป๊ในอินเทอร์เน็ต นักเรียนจะปฏิเสธหรือไม่

เพราะเหตุใด

- ก. ไม่ปฏิเสธ เพราะ ต้องการเรียนรู้เรื่องเพศ
- ข. ปฏิเสธ เพราะ ไม่กล้าดู ไม่อยากดู
- ค. ปฏิเสธ เพราะ เป็นสิ่งไม่ดี ผิดกฎหมาย
- ง. ปฏิเสธ เพราะ เป็นสิ่งที่จะอาจทำให้เกิดอารมณ์ทางเพศได้ พร้อมทั้งแนะนำให้อ่านหนังสือเรียนดีกว่า

8. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักดูหนังสือไป หรือเว็บไปในอินเทอร์เน็ต นักเรียนจะเตือนเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ไม่เตือน เพราะ กลัวจะไม่ได้ดูด้วย
  - ข. เตือน เพราะ เป็นเพื่อนกัน
  - ค. เตือน เพราะ การดูหนังสือหรือเว็บดังกล่าว อาจทำให้เสียการเรียนได้
  - ง. เตือน เพราะ เป็นห่วง ถ้าดูแล้วอาจเกิดอารมณ์ทางเพศและทำให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ตั้งใจได้ พร้อมทั้งแนะนำให้ศึกษาตำราหรืออินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการเรียน
9. ถ้าเพื่อนต่างเพศหรือคู่รักแสดงความรักด้วยการจะกอดจูบนักเรียน นักเรียนจะปฏิเสธหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ไม่ปฏิเสธ เพราะ อยากหาประสบการณ์
  - ข. ปฏิเสธ เพราะ ไม่กล้าอาย
  - ค. ปฏิเสธ เพราะ เป็นการกระทำที่ไม่สมควรจะทำ
  - ง. ปฏิเสธ เพราะ เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ อาจพลาดไปจนถึงขั้นมีเพศสัมพันธ์ได้ พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลและแนะนำให้มาเป็นกำลังใจในการเรียนดีกว่า
10. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักแสดงความรักด้วยการกอดจูบ นักเรียนจะเตือนเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ไม่เตือน เพราะ เป็นเรื่องส่วนตัว เป็นธรรมชาติของมนุษย์
  - ข. เตือน เพราะ เป็นเรื่องน่าเกลียด
  - ค. เตือน เพราะ ยังอยู่ในวัยเรียน เป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำ
  - ง. เตือน เพราะ อาจเกิดปัญหาทางเพศได้ จากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พร้อมทั้งแนะนำให้ชวนกันเรียนหนังสือให้เก่งๆ ดีกว่า
11. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักต่างเพศชวนนักเรียนดูหนังสื่อด้วยกันตามลำพังในที่ลับตาคน นักเรียนจะปฏิเสธหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ไม่ปฏิเสธ เพราะ ต้องการเพื่อนช่วยดู ไม่เสียหายอะไร
  - ข. ปฏิเสธ เพราะ กลัวครูทราบ
  - ค. ปฏิเสธ เพราะ ไม่เหมาะสม ยังไม่ถึงวัยที่จะกระทำเช่นนั้น
  - ง. ปฏิเสธ เพราะ เสี่ยงต่อการเกิดเพศสัมพันธ์ที่ไม่ตั้งใจ พร้อมทั้งแนะนำให้ไปดูหนังสื่อกันเป็นกลุ่มในห้องสมุดแทน

12. ถ้านักเรียนทราบว่ามีเพื่อนที่รู้จักไปตีวหนังสือด้วยกันตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศในที่ลับตาคน นักเรียนจะเตือนเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ไม่เตือน เพราะ เป็นเรื่องส่วนตัว เก่งใจเพื่อน
  - ข. เตือน เพราะ ไม่เหมาะสม
  - ค. เตือน เพราะ จะทำให้เกิดความเสียหายทั้งสองฝ่าย
  - ง. เตือน เพราะ ยังอยู่ในวัยเรียน อาจเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ได้ พร้อมทั้งแนะนำให้กลับบ้านไปอ่านหนังสือดีกว่า
13. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักต่างเพศชวนนักเรียนไปเที่ยวค้างคืนต่างจังหวัดกันตามลำพัง นักเรียนจะปฏิเสธหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ไม่ปฏิเสธ เพราะ เป็นคนรู้จักกัน ไม่น่ามีปัญหา
  - ข. ปฏิเสธ เพราะ ถ้าคนอื่นเห็นจะเป็นที่อับอาย
  - ค. ปฏิเสธ เพราะ ไม่เหมาะสม อาจเกิดอันตรายได้
  - ง. ปฏิเสธ เพราะ เป็นสิ่งไม่ควรกระทำ พร้อมทั้งแนะนำให้ชวนเพื่อนๆ และผู้ปกครองไปด้วยกันในวันหยุด
14. ถ้านักเรียนทราบว่ามีเพื่อนนัดไปเที่ยวค้างคืนต่างจังหวัดกับเพื่อนต่างเพศตามลำพัง นักเรียนจะเตือนเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ไม่เตือน เพราะ ไม่น่าเสียหายอะไร เป็นเรื่องส่วนตัว
  - ข. เตือน เพราะ รักและเป็นห่วงเพื่อน
  - ค. เตือน เพราะ เป็นสิ่งไม่ดี อาจเกิดอันตรายและเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์
  - ง. เตือน เพราะ เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม อาจเกิดการมีเพศสัมพันธ์ได้ พร้อมทั้งเสนอให้ไปเที่ยวหลายๆ คนพร้อมครอบครัว
15. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักต่างเพศชวนนักเรียนไปบ้านหรือหอพักโดยอยู่กันตามลำพังเป็นเวลานานๆ นักเรียนจะปฏิเสธหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ไม่ปฏิเสธ เพราะ น่าไว้วางใจได้
  - ข. ปฏิเสธ เพราะ กลัวเพื่อนล้อ
  - ค. ปฏิเสธ เพราะ เป็นสิ่งไม่ควรกระทำ ไม่เหมาะสม

- ง. ปฏิเสธ เพราะ เป็นสิ่งที่น่าละอาย อาจเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พร้อมทั้งแนะนำให้ชวนกันไปหลายๆ คนดีกว่า
16. ถ้านักเรียนทราบว่าเพื่อนที่รู้จักจะไปบ้านหรือหอพักตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศ นักเรียนจะเตือนเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ไม่เตือน เพราะ ไม่อยากยุ่ง เป็นเรื่องส่วนตัว
- ข. เตือน เพราะ เป็นเรื่องไม่เหมาะสม
- ค. เตือน เพราะ คนอื่นจะมองว่าเป็นสิ่งไม่ดี ทำสิ่งที่น่าละอาย
- ง. เตือน เพราะ การอยู่กันตามลำพังอาจทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ พร้อมทั้งแนะนำให้ปฏิเสธด้วยคำพูดที่นุ่มนวล และไม่ทำให้เสียเพื่อน
17. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักชวนให้แต่งกายที่ล่อแหลม เช่น นุ่งเกาะอก เสื้อผ้ารัดรูป เพื่อต้องการแสดงความเด่นในตนเอง นักเรียนจะปฏิเสธหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ไม่ปฏิเสธ เพราะ ต้องการให้เพื่อนยอมรับเข้ากลุ่ม
- ข. ปฏิเสธ เพราะ ไม่กล้า กลัวเพื่อนล้อเลียน
- ค. ปฏิเสธ เพราะ เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม อาจเกิดอันตรายจากการแต่งกายดังกล่าวได้
- ง. ปฏิเสธ เพราะ อาจเกิดปัญหาจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ เช่น มีเพศสัมพันธ์ ถูกข่มขืน พร้อมทั้งแนะนำให้ทำกิจกรรมอื่นที่มีประโยชน์แทน เช่น เล่นกีฬา หรือเรียนหนังสือให้เก่ง
18. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักแต่งกายที่ล่อแหลม เช่น นุ่งกระโปรงสั้น กางเกงรัดรูป นักเรียนจะเตือนเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ไม่เตือน เพราะ เป็นเรื่องส่วนตัว
- ข. เตือน เพราะ ดูแล้วทุเรศ น่าเกลียด
- ค. เตือน เพราะ เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ ไม่เหมาะสมกับวัย
- ง. เตือน เพราะ อาจทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์จากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ พร้อมทั้งแนะนำให้แต่งตัวให้เหมาะสมกับวัยและสถานที่

19. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จัก(คู่รัก)ชักชวนหรือโน้มน้าวให้นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ นักเรียนจะปฏิเสธหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ไม่ปฏิเสธ เพราะ อยากมีประสบการณ์
- ข. ปฏิเสธ เพราะ ยังไม่ถึงวัยอันสมควร
- ค. ปฏิเสธ เพราะ เป็นสิ่งไม่เหมาะสมกับวัย อาจทำให้เกิดปัญหาตามมา
- ง. ปฏิเสธ เพราะ อาจเกิดปัญหาจากการมีเพศสัมพันธ์ เช่น ตั้งครรภ์นอกสมรส ติดโรค พร้อมทั้งแนะนำให้ทำกิจกรรมอื่นที่มีประโยชน์แทน เช่น เล่นกีฬา ออกกำลังกาย

20. ถ้านักเรียนทราบว่าเพื่อนถูกชักชวนหรือโน้มน้าวให้มีเพศสัมพันธ์ นักเรียนจะเตือนเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ไม่เตือน เพราะ เป็นเรื่องส่วนตัว
- ข. เตือน เพราะ เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมในวัยเรียน
- ค. เตือน เพราะ อาจเกิดปัญหาจากการมีเพศสัมพันธ์ เช่น ตั้งครรภ์ ติดโรค
- ง. เตือน เพราะ อาจเกิดการมีเพศสัมพันธ์ที่ตั้งใจ เสี่ยงการเรียน ติดโรค พร้อมทั้งแนะนำให้ชวนกันเรียน หรือเล่นกีฬาดีกว่า

แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยข้อมูลที่ได้จะนำไปเป็นประโยชน์ทางการศึกษาและประกอบการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร”

ผู้วิจัยรับรองว่าจะไม่นำข้อมูลไปใช้ทางที่ก่อผลเสียแก่ผู้ตอบ จึงขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวเมตตา จงวรรณศิริ

นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1   แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2   แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

แบบสอบถามเลขที่ .....

ส่วนที่ 1   แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง   กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความหรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ   ☐ ชาย   อายุ ..... ปี

☐ หญิง

2. ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่กับใคร

☐ บิดาและมารดา

☐ มารดา

☐ บิดา

☐ เพื่อนหรือคนรู้จัก

☐ ญาติพี่น้อง

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

3. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

☐ อยู่ด้วยกัน

☐ หย่า หรือแยกกันอยู่

☐ บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

4. อาชีพของบิดาและมารดาของนักเรียน

บิดา   มารดา

☐   ☐ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

☐   ☐ ค้าขาย

☐   ☐ เกษตรกรรม

☐   ☐ รับจ้าง

☐   ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

5. นักเรียนคิดว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูนักเรียนลักษณะใด

☐ ใช้เหตุผลที่ดีต่อกัน

☐ เข้มงวดกวดขันมาก

☐ ปล่อยปละละเลย

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

6. นักเรียนมีเพื่อนสนิทหรือไม่ (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

☐ มี เป็นเพื่อนเพศเดียวกัน

☐ มี เป็นเพื่อนต่างเพศ

☐ มี เป็นเพื่อนทั้งสองเพศ

☐ ไม่มี

7. ถ้านักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ นักเรียนจะปรึกษาใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ บิดา

☐ มารดา

☐ พี่หรือน้อง

☐ ญาติ

☐ แฟน

☐ อาจารย์ที่ปรึกษา

☐ อาจารย์พยาบาล

☐ อาจารย์แนะแนว

☐ ไม่ปรึกษาใคร

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

8. หากมีเวลว่างนักเรียนเลือกที่จะทำกิจกรรมใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ อ่านหนังสือ

☐ ดูภาพยนตร์

☐ ดูทีวี วีดิโอ

☐ ฟังเพลง เล่นดนตรี

☐ เล่นกีฬา

☐ เล่นคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต

☐ ไปเที่ยวกับครอบครัว

☐ ไปเที่ยวกับเพื่อนเพศเดียวกัน

☐ ไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศหรือแฟน

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

9. นักเรียนเคยได้รับความรู้เรื่องเพศจากแหล่งข้อมูลใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ บิดาหรือมารดา

☐ พี่หรือน้อง

☐ ญาติ

☐ ครู

☐ เพื่อน

☐ แฟน

☐ หนังสือเรียน

☐ นิตยสารหรือวารสาร

☐ หนังสือการ์ตูน

☐ ทีวีหรือวีดิโอ

☐ อินเทอร์เน็ต

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

10. นักเรียนเคยเข้าร่วมกิจกรรมชมรมใดบ้างในโรงเรียน

☐ ไม่เคย

☐ ชมรมวิชาการ

☐ ชมรมดนตรี

☐ ชมรมถ่ายภาพ

☐ ชมรมศิลปะ

☐ ชมรมนาฏศิลป์

☐ ชมรมกีฬา

☐ ชมรมห้องสมุด

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

ส่วนที่ 2   แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

คำชี้แจง   ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการปฏิบัติตนของนักเรียนมากที่สุด
ความหมายของตัวเลือก

ปฏิบัติประจำ	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติมากกว่าหรือเท่ากับ 7 ครั้ง / เดือน
ปฏิบัติเป็นส่วนมาก	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติเท่ากับ 5-6 ครั้ง / เดือน
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติเท่ากับ 3-4 ครั้ง / เดือน
ปฏิบัติเป็นส่วนน้อย	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติเท่ากับ 1-2 ครั้ง / เดือน
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติ

ข้อความ	ปฏิบัติ ประจำ	ปฏิบัติ เป็น ส่วนมาก	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ เป็น ส่วนน้อย	ไม่เคย ปฏิบัติ
1. ข้าพเจ้าดื่มสุราหรือเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์					
2. ข้าพเจ้าดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์เพื่อระบาย ความเครียดหรือเรื่องกังวลใจ					
3. เมื่อข้าพเจ้ามีความเครียดหรือมีเรื่องกังวลใจมักจะ ปรึกษากับพ่อแม่ หรือครู					
4. ข้าพเจ้าใช้สารเสพติดเพื่อให้เกิดความต้องการทาง เพศ					
5. ข้าพเจ้าดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์เพื่อให้เกิด ความต้องการทางเพศ					
6. เมื่อเกิดความต้องการทางเพศข้าพเจ้าจะใช้สารเสพติด					
7. เมื่อเกิดความต้องการทางเพศข้าพเจ้าจะดื่ม เครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์					
8. เมื่อเพื่อนชักชวนให้ลองดื่มเครื่องดื่มที่ผสม แอลกอฮอล์ข้าพเจ้าจะปฏิเสธด้วยวิธีการที่นุ่มนวล และไม่เสียเพื่อน					
9. หากมีการฉลองกันในกลุ่มเพื่อน ข้าพเจ้าจะดื่ม เครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์					

ข้อความ	ปฏิบัติ ประจำ	ปฏิบัติ เป็น ส่วนมาก	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ เป็น ส่วนน้อย	ไม่เคย ปฏิบัติ
10. หากมีการฉลองกันในกลุ่มเพื่อน ข้าพเจ้าจะใช้ สารเสพติด					
11. เมื่อเพื่อนหรือคู่รักชักชวนให้ลองใช้สารเสพติด ข้าพเจ้าจะปฏิเสธด้วยวิธีการที่ทำให้ไม่เสียเพื่อน					
12. ข้าพเจ้าไปเที่ยวสถานบันเทิง เช่น คอฟฟี่ช็อป คาราโอเกะ ผับ					
13. ข้าพเจ้าไปดูภาพยนตร์รอบค้ำหรือรอบดึกกับ เพื่อนต่างเพศ					
14. ข้าพเจ้าไปเที่ยวเตร่ที่ศูนย์การค้าในช่วงเวลากลางคืน กับเพื่อนต่างเพศ					
15. ข้าพเจ้าไปนั่งเล่นที่สวนสาธารณะในเวลากลางคืน กับเพื่อนต่างเพศ					
16. ข้าพเจ้าไปสถานบริการทางเพศ					
17. ข้าพเจ้าปฏิเสธเพื่อน เมื่อเพื่อนชวนไปสถานบันเทิง เช่น คอฟฟี่ช็อป บาร์ คาราโอเกะ ผับ					
18. ข้าพเจ้าดูภาพยนตร์ หรือวิดีโอที่แสดงภาพการร่วม เพศ หรือยั่วยุการมรณัม ประเภทอาร์ หรือเอ็กซ์					
19. ข้าพเจ้าดูหนังสือที่แสดงภาพการร่วมเพศ หรือ หนังสือโป๊					
20. ข้าพเจ้าเปิดอินเทอร์เน็ตในเว็บไซต์ที่มีเรื่องปลุกเร้า อารมณ์ทางเพศและภาพโป๊ต่างๆ					
21. ข้าพเจ้าปฏิเสธเพื่อน เมื่อเพื่อนชักชวนให้อ่านหนังสือ หรือดูวิดีโอ ภาพยนตร์ประเภทยั่วยุการมรณัม					
22. ข้าพเจ้ากอดจูบและเล้าโลมเพศตรงข้าม					
23. ข้าพเจ้าสัมผัสร่างกายเพื่อนต่างเพศเพื่อกระตุ้น อารมณ์ทางเพศ					

ข้อความ	ปฏิบัติ ประจำ	ปฏิบัติ เป็น ส่วนมาก	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ เป็น ส่วนน้อย	ไม่เคย ปฏิบัติ
24. ข้าพเจ้าจะหาทางหลีกเลี่ยงเมื่อเพื่อนต่างเพศหรือ คู่รักสัมผัสร่างกาย 25. เมื่อเกิดอารมณ์ทางเพศ ข้าพเจ้าจะหาทางออกโดย การทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา 26. เมื่อเพื่อนต่างเพศชวนไปตีวหนังสือตามลำพัง ข้าพเจ้าจะชวนเพื่อนๆ ไปอีกหลายๆ คน 27. เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ ข้าพเจ้าจะ ปรึกษาพ่อแม่ หรือครู 28. ข้าพเจ้าสวมเสื้อผ้าที่รัดกุม ไม่เปิดเผยเนื้อตัวมาก เกินไปขณะอยู่กับเพื่อนๆ และเพศตรงข้าม <u>ตั้งแต่ข้อ 29-30 ตอบเฉพาะนักเรียนหญิง</u> 29. ข้าพเจ้าสวมเสื้อสายเดี่ยว เสื้อเกาะอก ขณะอยู่กับ เพื่อนๆ และเพศตรงข้าม 30. ข้าพเจ้าสวมเสื้อผ้าบางๆ กางเกงรัดรูป กระโปรงเวย ต่ำ ขณะอยู่กับเพื่อนๆ และเพศตรงข้าม <u>ตั้งแต่ข้อ 31-32 ตอบเฉพาะนักเรียนชาย</u> 31. ข้าพเจ้าสวมเสื้อยืตรัดรูปเพื่อโชว์สรีระ ขณะอยู่กับ เพื่อนๆ และเพศตรงข้าม 32. ข้าพเจ้าแต่งกายโดยการปลดกระดุมเสื้อด้านหน้า เพื่อโชว์กล้ามเนื้อและดึงดูดความสนใจจากเพศตรง ข้าม					

ตาราง 7 ค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความรู้
เจตคติ ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการเตือน และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)			
	ความรู้	เจตคติ	ทักษะการปฏิเสธและ ทักษะการเตือน	พฤติกรรม เสี่ยงทางเพศ
	จำนวน 20 ข้อ	จำนวน 32 ข้อ	จำนวน 20 ข้อ	จำนวน 30 ข้อ
1	.32	.37	.32	.25
2	.30	.38	.35	.32
3	.37	.31	.33	.41
4	.40	.34	.32	.29
5	.50	.35	.34	.26
6	.37	.31	.34	.43
7	.35	.39	.35	.29
8	.42	.38	.32	.27
9	.36	.32	.32	.25
10	.38	.34	.33	.31
11	.35	.32	.33	.35
12	.30	.39	.34	.41
13	.42	.31	.35	.43
14	.46	.35	.33	.29
15	.37	.32	.35	.31
16	.33	.34	.35	.29
17	.35	.37	.33	.41
18	.41	.35	.34	.37
19	.48	.31	.33	.36
20	.39	.37	.32	.41
21		.39		.39
22		.31		.35

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)			
	ความรู้	เจตคติ	ทักษะการปฏิเสฐและ ทักษะการเตือน	พฤติกรรม เสี่ยงทางเพศ
	จำนวน 20 ข้อ	จำนวน 32 ข้อ	จำนวน 20 ข้อ	จำนวน 30 ข้อ
23		.39		.42
24		.35		.29
25		.32		.26
26		.39		.42
27		.31		.39
28		.35		.29
29		.34		.41
30		.35		.35
31		.40		
32		.40		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้	เท่ากับ .64
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติ	เท่ากับ .81
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทักษะการปฏิเสฐและการเตือน	เท่ากับ .89
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	เท่ากับ .63

ภาคผนวก ค

แผนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (อบรมนักเรียนแกนนำ)

กิจกรรมที่ 1 วัตถุประสงค์	“ความรู้เรื่องเพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ” เพื่อให้นักเรียน 1. สามารถบอกถึงความหมาย ความสำคัญ และจุดมุ่งหมายของการเรียนเพศศึกษา 2. สามารถบอกถึงการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศต่างๆ ของวัยรุ่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 3. สามารถบอกถึงความหมายของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
เวลา อุปกรณ์	50 นาที 1. แผ่นใส เรื่อง เพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 2. แผ่นใสประกอบคำบรรยายหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 3. ใบความรู้เกี่ยวกับ - ความหมายของเพศศึกษา - ความสำคัญของเพศศึกษา - จุดมุ่งหมายในการเรียนเพศศึกษา - ความหมายของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 4. โปสเตอร์ - การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น - โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
วิธีการ	1. <u>ขั้นนำ</u> แนะนำผู้วิจัยและวิทยากรร่วม ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรม 2. <u>ขั้นสอน</u> บรรยายประกอบแผ่นใส เรื่องความหมายของเพศศึกษา ความสำคัญของเพศศึกษา จุดมุ่งหมายของการเรียนเพศศึกษา และ ความหมายของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 3. <u>ขั้นสรุป</u> สรุปประเด็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
การประเมินผล	1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียน 2. จากการซักถามและการโต้ตอบของนักเรียน

แผนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

เรื่อง	ความรู้เรื่องเพศศึกษาและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
สถานที่	ห้องประชุม โรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
กลุ่มเป้าหมาย	นักเรียนแกนนำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จำนวน 10 คน
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์ทั่วไป	เพื่อให้ให้นักเรียน
	1. ทราบถึงความหมาย ความสำคัญ และจุดมุ่งหมายของการเรียนเพศศึกษา 2. ทราบถึงการเจริญเติบโตและการพัฒนาการทางเพศต่างๆ ของวัยรุ่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 3. ทราบถึงความหมายของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
2. บอกความสำคัญของการศึกษา	<u>ความสำคัญของการศึกษา</u> ทำให้เข้าใจถึงคุณค่าของชีวิตเพื่อสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างแรงบันดาลใจกับต้นทางเพศ การปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และสนองความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศ เป็นการป้องกันการศึกษาหาความรู้เรื่องเพศที่ไม่ถูกต้องจากแหล่งความรู้ที่ไม่เหมาะสม			
3. บอกจุดมุ่งหมายในการเรียนเพศศึกษา	<u>จุดมุ่งหมายในการเรียนเพศศึกษา</u> 1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ ประกอบด้วยการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศ การปรับตัวทางเพศ สุขอนามัยทางเพศ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เพื่อช่วยส่งเสริมให้มีความรู้และมีแนวความคิดที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ 2. เพื่อชี้แนวทางให้นักเรียนรู้จักเลือกศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ที่ถูกต้อง และสนใจให้มีเจตคติในการประพฤติตนในเรื่องเพศอย่างเหมาะสม	- ผู้วิจัยจัดนิทรรศการความรู้เกี่ยวกับการเจริญเติบโต พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	- โปสเตอร์แสดงความรู้เกี่ยวกับการเจริญเติบโต พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
3. เพื่อสร้างความหมายของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้	3. เพื่อสร้างเสริมทักษะที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ ได้แก่ การดูแลสุขอนามัยทางเพศ การปฏิบัติตนในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ทักษะที่จำเป็นในเรื่องเพศ เพื่อเป็นประโยชน์ในการดูแลตนเองในด้านสุขภาพทางเพศและการปรับตัวที่เหมาะสม <u>ความหมายของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ</u> พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การปฏิบัติที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่จะทำให้เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร โดยผู้วิจัยศึกษาในขอบข่ายของพฤติกรรม 6 ด้าน คือ 1. การใช้สารเคมีกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ หมายถึง การรับประทานยาที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ ได้แก่ ยาดี ยาเลิฟ รวมไปถึงการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสม ได้แก่ สุรา เบียร์ ไวน์ 2. การเที่ยวสถานบันเทิงหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ หมายถึง การไปในสถานที่ที่เปิดโอกาสให้แสดงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ คอฟฟี่ช็อป บาร์ ผับ ไนท์คลับ คาราโอเกะ โรงภาพยนตร์ สวนสาธารณะ สถานบริการทางเพศ	- ผู้วิจัยบรรยายประกอบแผ่นใส หัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	- แผ่นใสแสดงหัวข้อ ข่าวจากหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	3. การรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสาธารณะในลักษณะ กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ หมายถึง การอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การอ่านหนังสือที่มีรูปแบบสื่อ รูปโป๊ การดู วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต ที่แสดงถึงการกอดจูบ การร่วมเพศ 4. การแต่จะต้องสัมผัสเชิงผู้สาว หมายถึง การปฏิบัติ ต่อกันกับเพศตรงข้ามในเชิงผู้สาว ได้แก่ 4.1 การจับมือถือแขน หมายถึง การใช้วัยวะตั้งแต่ ต้นแขนไปถึงมือจับต้องแขน มือ หรือคล้องแขนตุ๊ก หรือ เพศตรงข้าม 4.2 การกอดจูบ หมายถึง การเล้าโลมฝ่ายตรงข้าม โดยใช้อวัยวะ ได้แก่ มือ แขน ปาก สัมผัสส่วนต่างๆ ของ ร่างกายอีกฝ่ายหนึ่ง 5. การอยู่กับเพศตรงข้ามตามลำพัง หมายถึง เพศ หญิงหรือเพศชาย อาจเป็นเพื่อนหรือคนรัก อยู่ในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง ได้แก่ ในห้อง บริเวณที่แสงสว่างน้อย บริเวณที่ไกลตาผู้คน ที่สาธารณะ โรงภาพยนตร์ ที่พัก สถานบันเทิง			

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	6. การแต่งกายที่หล่อแหลม หมายถึง การสวมเสื้อผ้าที่เผยให้เห็นส่วนต่างๆ ของร่างกายมากเกินไป ได้แก่ นักเรียนหญิงใส่เสื้อสายเดี่ยว เสื้อเกาะอก ใส่กระโปรงสั้น เอวลอย เสื้อผ้าบาง เสื้อรัดรูปจนเห็นสัดส่วน นักเรียนชายสวมกางเกงรัดรูป เสื้อเปิดอก			

กิจกรรมที่ 2
วัตถุประสงค์

“อารมณ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น”
เพื่อให้นักเรียน

1. สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้
2. สามารถควบคุมตนเองเมื่อต้องเผชิญกับอารมณ์และโอกาสที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์
3. สามารถบอกแนวทางปฏิบัติตนให้เหมาะสมเพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่จะนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
4. ตระหนักถึงผลกระทบของการไม่สามารถควบคุมอารมณ์ และการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

เวลา

50 นาที

อุปกรณ์

1. ใบความรู้ เรื่อง ปัญหาและสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น
2. ใบความรู้ เรื่อง วิธีการควบคุมอารมณ์ทางเพศของวัยรุ่นชายหญิง
3. ใบความรู้ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเองจากสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่คาดคิด
4. ใบความรู้ เรื่อง ปัญหาของการมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยเรียน
5. ใบกรณีศึกษา เรื่อง ไปดีหรือไม่ ยินยอมไม่ยินยอม รักเกินร้อย
6. ใบงานแต่ละสถานการณ์
7. ใบความรู้ เรื่อง สรุปข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือกในกรณีศึกษาต่างๆ

วิธีการ

1. ขั้นนำ นำเข้าสู่เนื้อหาโดยสอบถามถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในปัจจุบันที่พบเห็นจากสื่อต่างๆ และให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น
2. ขั้นสอน บรรยาย เรื่อง ปัญหาและสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ วิธีการควบคุมอารมณ์ทางเพศของวัยรุ่นชายหญิง แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเองจากสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่คาดคิด ปัญหาของการมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยเรียน แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษา ใบกรณีศึกษา เรื่อง พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น พร้อมแจกใบงาน ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายประเด็นจากใบงาน และส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงาน
3. ขั้นสรุป สรุปสถานการณ์ต่างๆ ที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สรุปข้อดีข้อเสียของการแก้ไขปัญหาแต่ละสถานการณ์

การประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
2. ประเมินผลการทำกิจกรรมจากใบงาน และการนำเสนอผลงาน

แผนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

เรื่อง	อารมณ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น
สถานที่	ห้องประชุม โรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
กลุ่มเป้าหมาย	นักเรียนแกนนำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จำนวน 10 คน
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์ทั่วไป	เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
นักเรียนสามารถ 1. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้	ปัญหาของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น กล่าวกันว่าหญิงที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศนั้น เริ่มจาก 3 ขั้นตอนตามลำดับ คือ 1. เริ่มด้วยมิตรภาพ 2. มีความรัก 3. มีความสัมพันธ์ทางเพศ กระบวนการนี้จะติดกับเพศชาย ที่อาจจะเริ่มด้วย 1 แล้วไป 3 หรือเริ่มจาก 3 เลย ซึ่งทำให้ขาดความรับผิดชอบเท่าที่ควรจะเป็นการมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรส ก่อนบรรลุความพร้อมทางเศรษฐกิจและสังคม จะมีผลต่อปัญหาทั้งปัญหาครอบครัวและสังคม ดังนี้ 1. ปัญหาครอบครัว	<u>ขั้นนำ</u> - นำเข้าสู่เนื้อหาโดยสอบถามถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในปัจจุบันที่พบเห็นจากสื่อต่างๆ และให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น <u>ขั้นสอน</u> - บรรยาย เรื่อง ปัญหาและสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	- ใบความรู้ เรื่อง พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น	การประเมินผล - สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและลูกนอกสมรสกับครอบครัวเดิม บิดามารดาจะยอมรับสภาพการมีลูกนอกสมรสของลูกสาวหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เดิมของบิดามารดากับลูกสาว ถ้าความสัมพันธ์ดีการเป็นมารดานอกสมรสก็ไม่ทำลายความสัมพันธ์ระหว่างมารดานอกสมรสกับครอบครัวเดิม การตั้งครรถ์นอกสมรสนั้นโดยทั่วไปแล้วฝ่ายชายมักจะไม่วางหน้าที่จะรับหน้าที่ของบิดาเด็ก ฝ่ายหญิงจะอยู่กับครอบครัวเดิมทำหน้าที่เลี้ยงลูก ซึ่งจะต้องมีบทบาทเป็นทั้งพ่อและแม่ของเด็ก มีหลายรายที่ยกเลิกให้กับการขายทำหน้าที่เป็นพ่อกับแม่แทน แต่ถ้าครอบครัวเดิมไม่ยอมรับก็อาจจะยกเด็กให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่น หรือถ้าครอบครัวไม่ยอมรับทั้งแม่และลูกหญิงนอกสมรสและลูกนอกสมรสอาจจะต้องไปเผชิญชีวิตกันตามลำพังหรือเด็กทารกนั้นอาจถูกทอดทิ้ง 1.2 ภาวะทางอารมณ์และจิตใจของมารดานอกสมรสเนื่องจากมีความรู้สึกว่าตนทำผิด เกิดความละอายต่อภาวะของการมีลูกนอกสมรส เกิดความคิดว่าไม่มีใครต้องการตนอีกต่อไป ถือเป็นภาระทางสังคมโดยทางอ้อม			

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	2. ปัญหาต่อสังคม การมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสจะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมต่อเนื่อง ดังต่อไปนี้ คือ - การมีภาวะเป็นมารดานอกสมรสและการมีลูกนอกสมรส - มีการทำแท้งที่ผิดกฎหมาย - การรับบุตรบุญธรรม - การให้บริการทางสังคมจากรัฐบาล - ปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม - เด็กทารกกถูกทอดทิ้ง สาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น พฤติกรรมเสี่ยงและสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นชาย - อยากรู้ อยากลอง - เพื่อนชวน - คิ่มีสุราหรือของมีเมา - เสพสารเสพติด - คำนิยมชั่ว - ต้องการพิสูจน์ความเป็นลูกผู้ชาย		- ใบความรู้ เรื่อง สาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น	

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
วัตถุประสงค์ตนเองเมื่อต้องเผชิญกับอารมณ์และโอกาสที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์	- การไปเที่ยวสถานเริงรมย์ - การดูสื่อวัยรุ่นอารมณ์ทางเพศ พฤติกรรมเสี่ยงและสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นหญิง - ขาดความรู้และทักษะในทักษะในการป้องกันตัว - มองโลกในแง่ดี - ไม่รู้เท่าทันเสน่ห์หลอกล่อของผู้ชาย - เดียนแบบวัฒนธรรมตะวันตกคิดว่าเป็นสิ่งทันสมัย - รักสนุก - ดื่มสุราและเสพของมึนเมา - ติดยาเสพติด - วัตถุนิยม ความอยากได้ทรัพย์สินสิ่งของ จนยอมรับเอาตัวเข้าแลก - ไม่สามารถประเมินสถานการณ์ได้ - คิดว่าเป็นบทสรุปของความรัก - ขาดความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัว <u>วิธีการควบคุมอารมณ์ทางเพศของวัยรุ่นชายหญิง</u> 1. สนใจและเอาใจใส่ต่อการศึกษาเล่าเรียนเพื่อความก้าวหน้าและนำความสำเร็จมาสู่ชีวิต	- บรรยาย เรื่อง วิธีการควบคุมอารมณ์ทางเพศ - ไปความรู้ เรื่อง วิธีการควบคุมอารมณ์ทางเพศ		

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	2. คำนึงถึงบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเอง 3. ผ่อนคลายความรู้สึกทางเพศด้วยการออกกำลังกายหรือทำกิจกรรมนันทนาการอื่นที่ชอบและถนัด 4. วางตัวให้เหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศ 5. ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับอารมณ์ทางเพศ ควรปรึกษาพ่อแม่ หรือแหล่งข้อมูลที่ต้องดีกว่าคุยกับเพื่อนด้วยตนเองที่มีความรู้ไม่แตกต่างกัน - ผู้ชายที่ดีหรือคุณภาพบุรุษย่อมไม่ล่วงเกินผู้หญิงซึ่งวางตัวเป็นสุภาพสตรีด้วยประการทั้งปวง - ผู้ชายส่วนมากชอบผู้หญิงที่ปล่อยตัวหรือใจง่าย ในขณะที่เดียวกันเขากลับรักผู้หญิงที่รู้จักไว้ ตัว หรือวางตัวได้เหมาะสมและปรารถนาที่จะแต่งงานด้วยอย่างจริงจัง			

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
3. บอกแนวทางปฏิบัติตนให้เหมาะสมเพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่จะนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	<u>แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเองจากสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่คาดคิด</u> 1. ไม่ควรให้ความใกล้ชิดสนิทสนมมากเกินไปกับคนที่เรารู้จักและคนใกล้ตัว เพราะความไม่คาดคิด นี้ถึง หรือขาดความระมัดระวังอาจทำให้ถูกชักจูง ถูกบังคับ หรือถูกหลอกให้มีเพศสัมพันธ์กับคนใกล้ชิดได้ เป็นการระบายความต้องการทางเพศของผู้ถูกจูง 2. ไม่ควรไปไหนตามลำพังสองต่อสองกับเพศตรงข้ามหรืออยู่ด้วยกันตามลำพังในที่ลับตาคน เช่น ห้องพักส่วนตัวของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง 3. ชายควรยับยั้งชั่งใจไม่ใช้ความใกล้ชิดครั้งแรกเพื่อนหญิง ถ้ามีสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม เช่น มีการดื่มสุรา การใช้ยาเสพติด ฉายาวีดิโอไป ควรแยกตัวกลับบ้าน และไม่ควรมีเครื่องมือแอลกอฮอล์เพราะอาจขาดสติ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ 4. หญิงควรระมัดระวังตัวในขณะที่อยู่กับเพื่อนต่างเพศ ควรมีการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าอาจมีเหตุการณ์ที่เกินเลยเกิดขึ้นในบรรยากาศบางอย่าง เช่น การไปงานเลี้ยง การไปค้างคืนตามลำพัง ซึ่งอาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์	- บรรยาย เรื่อง แนวทางปฏิบัติ เพื่อป้องกันตนเองจากสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่คาดคิด	- ใบความรู้ เรื่อง แนวทางปฏิบัติ เพื่อป้องกันตนเองจากสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่คาดคิด	การประเมินผล

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
4. ตระหนักถึงผลกระทบของการไม่สามารถควบคุมอารมณ์ และการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	ไม่คาดคิดได้ 5. ควรแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ไม่ควรแต่งกายในลักษณะยั่วยุเปิดเผยหรือดึงดูดใจทางเพศ <u>ปัญหาของการมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยเรียน</u> การมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยเรียนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและมีอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบัน สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ชายและหญิงมีโอกาสที่จะใกล้ชิดกันมากขึ้น ค่านิยมของสังคมไม่นิยมให้ชายหญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยเรียน ซึ่งผู้ชายถูกสังคมติเตียนน้อยกว่าผู้หญิงที่ถูกเรียกว่ามาตรฐาน 2 ชั้น พ่อแม่มีลูกอยู่ในวัยรุ่น โดยเฉพาะลูกสาวจะกลัวเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เพราะฝ่ายหญิงเป็นผู้เสียหายมากกว่าฝ่ายชาย การมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยเรียน จะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับ - ความรู้ความเข้าใจของบุคคลนั้นในเรื่องเพศ คือ ได้รับการอบรมสั่งสอนมาอย่างไรบ้าง เด็กผู้ชายได้รับการอบรมไม่ให้เอาเปรียบเพศหญิงหรือเห็นเพศหญิงเป็นเครื่องเล่นหรือไม่	- บรรยาย เรื่อง ปัญหาของการมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยเรียน	- ใบความรู้ เรื่อง ปัญหาของการมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยเรียน	

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	- มีความรับผิดชอบต่อเพศตรงข้ามอย่างไร - มีความพร้อม หมายถึง ความเป็นผู้ใหญ่ มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์พร้อมในด้านสังคม คือ ไม่อยู่ในวัยเรียน มีอาชีพ มีรายได้ พร้อมที่จะรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น - เด็กผู้หญิงได้รับการสั่งสอนอย่างไร ให้รู้จักป้องกันตัว ไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของเพศตรงข้ามที่ไม่ปรารถนาดี - การมีเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ทางเพศ โดยคิดว่าจะสามารถผูกมัดผู้ชายที่ตนชอบไว้ได้และจะนำไปสู่การแต่งงานจริงๆ ข้อนำคิดเรื่องการมีเพศสัมพันธ์สำหรับเพศชาย 1. ไม่ควรมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้หญิงที่ตนไม่รักใคร่ ห่วงใยอย่างแท้จริง โดยเห็นผู้หญิงเป็นเครื่องเล่นเท่านั้น 2. ไม่ควรมีความสัมพันธ์ทางเพศถ้ายังอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถรับผิดชอบต่อปัญหาที่จะเกิดตามมา เช่น การตั้งครรภ์ของฝ่ายหญิง			

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	3. ไม่ควรมีความสัมพันธ์ทางเพศเพียงเพื่อแสดงความสามารถทางเพศ หรือแสดงความเป็นผู้ชาย ยกเว้นกรณีเพศสัมพันธ์กับหญิงที่ขายบริการ 4. ไม่ควรมีความสัมพันธ์ทางเพศถ้าไม่รู้จักการคุมกำเนิดหรือไม่เห็นความสำคัญของการคุมกำเนิด ข้อนำคิดเรื่องการมีเพศสัมพันธ์สำหรับเพศหญิง 1. ไม่ควรมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยเรียน 2. ไม่ควรมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ชายที่ไม่รับผิดชอบหรือพิจารณาแล้วว่าเขาไม่สามารถจะรับผิดชอบต่อปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ เช่น จากลักษณะนิสัยหรือเขากำลังศึกษาเล่าเรียน หรือผู้ชายที่แต่งงานแล้ว 3. ไม่ควรมีความสัมพันธ์ทางเพศเพื่อจะผูกมัดเพื่อนชายหรือเพื่อต้องการแสดงให้เขาทราบว่ารักเขามาก หรือจากการที่เขาบอกรักเท่านั้น 4. ไม่ควรมีความสัมพันธ์ทางเพศกับใครเลย ควรจะรักษาความบริสุทธิ์ไว้ให้ชายที่เรารักและรักเราที่สุด			

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
		- แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน โดยแต่ละชายหญิง ให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบกรณีศึกษา เรื่อง พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น พร้อมแจกใบงาน - นักเรียนร่วมกันอภิปรายประเด็นจากใบงานภายในกลุ่ม - ส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน <u>ขั้นสรุป</u> - ผู้วิจัยสรุปสถานการณ์ต่างๆ ที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ - สรุปข้อดี ข้อเสียของการแก้ปัญหาแต่ละทางเลือก	- ใบกรณีศึกษาเรื่อง - ไปดีหรือไม่ - ยินยอมไม่ยินยอม - รักกันน้อย - ไปงานแต่ละสถานการณ์ - ใบความรู้สรุปข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือกในกรณีศึกษาต่างๆ	- จากการทำกิจกรรมจากใบงาน - จากการนำเสนอผลงาน

กรณีศึกษา

"ไปด้วยหรือไม่"

หากเพื่อนมาชวนนักเรียนไปสถานบันเทิงสำหรับวัยรุ่นซึ่งมาเปิดให้บริการและมีโฆษณาประชาสัมพันธ์จูงใจให้ไปใช้บริการในราคาพิเศษ

ใบงาน

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามประเด็นคำถามดังนี้

1. นักเรียนจะไปหรือไม่
2. เมื่อมีโอกาสจะไปเที่ยวหรือไม่ เพราะเหตุใด พร้อมบอกข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก

ไปความรู้
สรุปข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก
กรณีศึกษา เรื่อง "ไปด้วยหรือไม่"

ไป → มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ผู้ใหญ่ไว้ใจได้ (รู้ตัวเองดี)

ไม่ไป → ไม่มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์

ทางเลือกที่	ข้อดี	ข้อเสีย
1. ไม่ไป กลัวควบคุมตนเองไม่ได้ เสียการเรียน เสียเงิน เป็นสิ่งไม่ดี ไร้สาระ และผู้ปกครองจะเสียใจ	- มีเหตุผลสนับสนุนหลายอย่าง และประเมินใจตนเองด้วย - รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ	- เพื่อนอาจมองว่าเป็นคนขี้หรือเป็นคนมีปัญหา ทำให้อยู่ภายใต้แรงกดดัน
2. ไม่ไป อาจถูกมอมยาและถูกกระทำมีดีมีร้ายได้	- มีการคาดประเมินสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ มีการนึกถึงความปลอดภัย	- มองโลกด้านเดียว ขาดการมองด้านที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิต
3. ไป เพราะ อยากมีประสบการณ์แปลกๆ ใหม่ๆ อยากลอง เมื่อจะเจอคนถูกใจดี	- ดูเป็นคนมีความกล้า พร้อมทั้งจะเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ - เกิดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาและประเมินสถานการณ์ได้	- ดูเหมือนว่าจะไปหาแฟน / คู่รัก - หากไม่สามารถคาดเดาสถานการณ์เพื่อหาทางเลือกที่ปลอดภัยสำหรับตัวเองย่อมเกิดผลเสีย ภายหลังได้
4. ไป เพราะเป็นที่สังสรรค์กับเพื่อนได้ดี ผ่อนคลายความตึงเครียด กลัวเสียเหลี่ยม แต่ต้องพยายามควบคุมใจให้ได้อย่าหลงใหลจนเสียการเรียน	- แสดงว่าเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี และยังคงยึดการเรียนรู้เป็นเป้าหมายของชีวิต (เป็นที่ยึดเหนี่ยว) - ประสาน / เพิ่มพูนสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน - มีความคิดเชื่อมโยงเพื่อรักษาประโยชน์ของตัวเอง	- อาจจะหวั่นไหว สนุกสนานจนลืมตัว และอาจจะมีพฤติกรรมที่นำไปสู่การได้รับเชื้อเอดส์ได้ เช่น เสพยา ดื่มของมึนเมา
5. ไม่ไป กลัวครูจับได้ อาจถูกตำรวจจับ	- ไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ - ไม่ถูกทำโทษจากครูและตำรวจ	- สาเหตุที่ไม่ไปเกิดจากแรงควบคุมภายนอก จึงควรใช้เหตุผลที่เกิดจากลักษณะของตัวบุคคลเอง

ทางเลือกที่	ข้อดี	ข้อเสีย
6. ไม่ไป เป็นสิ่งไม่ดี ไร้สาระ	- รู้จักเลือก แยกแยะ รู้จักประเมินคุณค่าของเวลาที่เสียไปว่าคุ้มค่าหรือไม่ - เป็นเหตุผลที่มาจากความคิด ความรู้สึกของตัวเอง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจึงมีความคงทน / เปลี่ยนแปลงยาก	- เช่นเดียวกับข้อ 1, 2
7. ไป เฉพาะโอกาสสำคัญ	- ไปอย่างมีเงื่อนไข ใช้เป็นข้ออ้างในการต่อรองกับเพื่อนได้ - เป็นผู้มีวินัยในตัวเองดี รู้จักเลือกเวลาโอกาสที่เหมาะสม - รู้จักบทบาท ความรับผิดชอบของตัวเอง	- อาจทำให้มีการเลียงฉลอง ละทิ้งเครื่องดื่มมีนเมา จนอาจจะบังคับตัวเองไม่ได้ - เช่นเดียวกับข้อ 3, 4
8. ไป แต่ให้ผู้ปกครองพาไป	- เป็นเงื่อนไขที่ดี เพราะการมีผู้ใหญ่ไปด้วย จะได้ควบคุมและป้องกันอันตรายได้ - เช่นเดียวกับข้อ 2, 3	
9. ไม่ไป กลัวเสียสุขภาพ กลัวติดเชื้อ	- เช่นเดียวกับข้อ 2	- เช่นเดียวกับข้อ 2
10. ไป เพราะสะดวก ใกล้ และไม่เสียเวลา	- กล้าตัดสินใจ	- มองไม่เห็นถึงผลเสียของสถานเริงรมย์ว่าเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์
11. ไป เพราะอยากไปดูแฟชั่น แต่ต้องเปลี่ยนเสื้อก่อน	- แฟชั่นทำให้รู้สึกเป็นพวกเดียวกัน	- ชอบตามแฟชั่น - ยังไม่รู้จักตัวเอง
12. ไม่ไป ไม่มีเงิน	- หลีกเลี่ยงการเกิดพฤติกรรมที่นำไปสู่การได้รับเชื้อเอดส์ เช่น เสพยาเสพติด ดื่มของมีนเมา - เป็นการประเมินความพร้อมของตนเอง	- เช่นเดียวกับข้อ 5

กรณีศึกษา

"ยินยอม ไม่ยินยอม"

อ่ำและอ้อยเป็นคู่รักกันมานาน วันหนึ่งหลังจากที่ไปเที่ยวดูหนัง ฟังเพลง ดื่มสุรา อ่ำชวนอ้อยไปที่บ้านตนเอง แล้วพยายามอ้อนวอนขอให้อ้อยมีเพศสัมพันธ์ด้วย ด้วยความรักที่มีมานานและดูใจกันมานานจนคิดว่าจะตกลงปลงใจแต่งงานด้วยกัน อ้อยจึงยินยอมแต่ขอให้อ่ำใช้ถุงยางอนามัย อ่ำอ้างว่าใช้ถุงยางอนามัยไม่เป็นธรรมชาติจึงเตรียมยาเม็ดคุมกำเนิดชนิดกินทันทีหลังมีเพศสัมพันธ์เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์

ใบงาน

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามประเด็นคำถามต่อไปนี้

1. ถ้านักเรียนเป็นอ้อย นักเรียนจะไปหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. ถ้านักเรียนเป็นอ้อยจะยอมมีเพศสัมพันธ์หรือไม่ เพราะเหตุใด พร้อมบอกข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก
3. ถ้านักเรียนเป็นอ่ำจะใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่ เพราะอะไร
4. ก่อนอ่ำชวนอ้อยไปบ้านตนเอง นักเรียนคิดว่าอ่ำวางแผนไว้หรือไม่

ใบความรู้
สรุปข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก
กรณีศึกษา เรื่อง “ยินยอม ไม่ยินยอม”

ทางเลือกที่	ข้อดี	ข้อเสีย
1. ไม่ยอมเด็ดขาด และจะหาข้ออ้างปฏิเสธโดยบอกว่าแพ้ยา ติดไฟแดง ไม่สบาย กลัวยาคุมปลอมจะทำให้ท้องโดยไม่พร้อม	- เป็นการตัดบท เป็นการปฏิเสธที่มีเหตุผลรองรับและคาดการณ์ไปข้างหน้าและยืนยันเด็ดขาดพร้อมทั้งมีเหตุผลประกอบ	-
2. ไม่ยอม โดยใช้ข้ออ้าง : ยังไม่พร้อม ยังไม่ถึงเวลาเอาไวหลังแต่งงาน ยังเด็กอยู่	- มีการควบคุมตัวเอง รักษาร่างกายตัวเองจากการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มีการป้องกันที่เหมาะสม ย่อมเกิดผลเสียตามมา เช่น ตั้งครรภ์ (ยาคุมปลอม) ติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	-
3. เรารักกันมาก สนิทกันมาก แต่ยังไม่ทำใจไม่ได้ที่จะยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย ขอเลี้ยงเป็นใช้มือสำเร็จความใคร่ให้อำแทน	- เป็นการโอนอ่อนผ่อนปรน ทำให้สถานการณ์ตึงเครียดน้อยลง	- อาจจะมีโอกาสเลยเถิด หรือควบคุมอารมณ์ไม่ได้
4. ไม่ยอม เพราะกลัวฟันแล้วทิ้ง	- คาดการณ์ถึงผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้น	- ต้องเผชิญกับภาวะตึงเครียดในขณะนั้น - สร้างความกดดันให้อีกฝ่าย
5. เพราะความรัก ยอมได้	- แสดงความรักให้เห็นชัดเจนว่ายอมได้ทุกอย่าง	- เสียใจเกินไป และมั่นใจได้ อย่างไร่ว่ายาที่ใช้มันจะได้ผล 100% อาจจะเป็นยาปลอมก็ได้ แต่ถึงแม้ยาไม่ปลอมก็ไม่สามารถป้องกันเอดส์ได้ ถุงยางอนามัยเท่านั้นที่กันได้ทั้งเอดส์และท้อง และน่าคิดว่า ถ้าจะคิดว่าเราง่ายเกินไปหรือเปล่า เคยมีอะไรกับคนอื่นมาก่อนหรือยัง

ทางเลือกที่	ข้อดี	ข้อเสีย
6. ยอม เพราะอยากลอง	- เช่นเดียวกับข้อ 5 - ตอบสนองความต้องการของตนเอง	- เช่นเดียวกับข้อ 5

กรณีศึกษา

“รักเกินร้อย”

ก้อยเป็นนักเรียนมัธยมต้น ในโรงเรียนสหศึกษาแห่งหนึ่ง ก้อยรู้สึกชอบเอก นักกีฬาบาสเกตบอลของโรงเรียน จึงไปเชียร์เอกทุกนัด ก้อยรู้สึกว่ารักเอก และต้องการเป็นแฟนตัวจริงของเอก ก้อยจึงพยายามปรับปรุงตนเองให้ถูกรสนิยมของเอกโดยการแต่งตัวเปรี้ยวๆ ตามสมัยนิยม ทำตัวซ่าในหมู่เพื่อนๆ ทั้งในโรงเรียนเดียวกันและต่างโรงเรียน เพื่อดึงดูดความสนใจเอก วันหนึ่งเพื่อนๆ ต่างโรงเรียนชวนไปดูหนังหลังเลิกเรียน และก้อยทราบว่าเอกก็ชวนเพื่อนหญิงไปดูเช่นกัน ก้อยอยากมีโอกาสใกล้ชิดเอก และคิดว่าเป็นการกระตุ้นให้เอกเพิ่มความสนใจในตนเอง

ใบงาน

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามประเด็นคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าการแสดงออกของก้อยเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
2. ถ้าเป็นนักเรียนเป็นก้อย นักเรียนจะอย่างไร
3. ถ้าเป็นนักเรียนเป็นเอก นักเรียนคิดอย่างไรกับก้อย
4. ข้อดี ข้อเสียของการตัดสินใจไป

ใบความรู้
สรุปข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก
กรณีศึกษา เรื่อง "รักเกินร้อย"

ทางเลือกที่	ข้อดี	ข้อเสีย
1. ไป เพราะต้องการไปเห็นเอก และให้เอกเห็นตัวเองด้วย	- ได้เป็นกระจกส่องตัวเองและผู้ชาย - เป็นการตอบสนองอารมณ์และความต้องการของตัวเอง	- ให้ความสำคัญผู้ชายมากกว่าตัวเอง - ออกจากบ้านเวลาค่ำ ไม่ปลอดภัย - พ่อ แม่เป็นห่วง - อาจเกิดอันตรายแก่ตัวเองและทรัพย์สิน
2. ไป เพราะต้องการดูความสัมพันธ์ระหว่างเอกกับเพื่อนหญิงว่าลึกซึ้งแค่ไหน	- ได้มีโอกาสเก็บรวบรวมข้อมูล ประเมินเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันนำไปสู่สภาพที่แท้จริง	- เช่นเดียวกับข้อ 1
3. ไม่ไป ขอรอโอกาสข้างหน้าดีกว่า	- ปลอดภัย (ไม่ได้ออกนอกบ้านเวลาค่ำ) - พ่อ แม่ไม่ต้องเป็นห่วง - ไม่เสียสุขภาพเพราะกลับบ้านดึก	- ความต้องการไม่ได้รับการตอบสนอง - ยังคงอยู่กับจินตนาการ ความคิดที่ไม่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง
4. ไม่ไป เพราะคิดว่าไม่มีโอกาสใกล้ชิดเอก	- ตั้งสติ โดยไม่เลือนลอย - เช่นเดียวกับข้อ 3 - คิดรอบคอบและตัดสินใจเพื่อรักษาประโยชน์ของตัว	- ความต้องการไม่ได้รับการตอบสนอง - ยังคงอยู่กับจินตนาการ ความคิดที่ไม่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง
5. ไปและไปรวมกลุ่มเอกและเพื่อน	- เป็นโอกาสที่ได้เรียนรู้ความแตกต่างของคน มีประสบการณ์เข้าสู่สังคม	- เช่นเดียวกับข้อ 1 - ขาดโอกาสสร้างเสริมประสบการณ์ทางสังคม
6. ไป เพื่อบอกเอกและเพื่อนว่ารักชอบเขามากนานแล้ว	- สามารถถ่ายทอดความคิด / ความรู้สึกของตนเพื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้ได้	- เช่นเดียวกับข้อ 1 - ภาพลักษณ์ของตัวเองไม่ดี

ทางเลือกที่	ข้อดี	ข้อเสีย
7. ไป เพื่อดูว่าตัวเองยังมี ความหวังหรือไม่	- หาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- เช่นเดียวกับข้อ 1

กิจกรรมที่ 3

วัตถุประสงค์

“อย่างนี้ต้องปฏิเสธ”

เพื่อให้นักเรียน

1. สามารถสื่อสารถ่ายทอดความคิดของตนให้ผู้อื่นทราบได้อย่างเหมาะสม
2. สามารถใช้เหตุผลโน้มน้าวใจผู้อื่นให้คล้อยตามได้
3. สามารถสื่อสารเพื่อปฏิเสธโดยรักษาน้ำใจของผู้อื่นและประโยชน์ของตนเอง
4. สามารถปฏิบัติตามหลักการและขั้นตอนการปฏิเสธได้อย่างถูกต้อง

เวลา

50 นาที

อุปกรณ์

1. ใบความรู้ เรื่อง หลักการปฏิเสธและการหาทางออก

การปฏิเสธอย่างประนีประนอม

การเจรจาเพื่อปฏิเสธเมื่อถูกรุกเร้าหรือสร้างแรงกดดัน

วิธีการทำให้เพื่อนไว้วางใจ

กติกาในการเตือนเพื่อน

2. ใบกรณีศึกษา เรื่อง จิกจิกนกไม่น่ารักเลย

ไม่เมาไม่รักกันจริง

แพ่ชั้นสายเดี่ยว

3. ใบงานแต่ละสถานการณ์

4. ใบความรู้ เรื่อง สรุปข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือกในกรณีศึกษาต่างๆ

วิธีการ

1. ขั้นนำ นำเข้าสู่เนื้อหาในหัวข้อ “อิทธิพลของเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อน” ในเรื่อง พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
2. ขั้นสอน บรรยาย เรื่อง การปฏิเสธและการหาทางออก การเจรจา เพื่อปฏิเสธเมื่อถูกรุกเร้าหรือสร้างแรงกดดัน การปฏิเสธอย่างประนีประนอม วิธีการทำให้เพื่อนไว้วางใจ กติกาในการเตือนเพื่อน แบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาในกรณีศึกษา เรื่อง สถานการณ์ต่างๆ ที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ ตัวแทนแสดงบทบาทสมมติ และฝึกทักษะการปฏิเสธ ทักษะการเตือน
3. ขั้นสรุป สรุปข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก และวิธีการแก้ปัญหา

การประเมินผล

1. จากการแสดงความสนใจในการทำกิจกรรม
2. จากการฝึกปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
3. การนำเสนอผลงาน

แผนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

เรื่อง	อย่างนี้ต้องปฏิเสธ
สถานที่	ห้องประชุม โรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
กลุ่มเป้าหมาย	นักเรียนแกนนำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จำนวน 10 คน
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์ทั่วไป	นักเรียนสามารถใช้ทักษะในการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความคิดเห็นและปฏิเสธได้อย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
นักเรียนสามารถ 1. สื่อสารถ่ายทอดความคิดของตนให้ผู้อื่นทราบได้อย่างเหมาะสม 2. ใช้เหตุผลโน้มน้าวใจผู้อื่นให้คล้อยตามได้ 3. สื่อสารเพื่อปฏิบัติโดยรักษาน้ำใจของผู้อื่นและประโยชน์ของตนเอง 4. ปฏิบัติตามหลักการและขั้นตอนการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	<u>หลักการปฏิเสธรและหาทางออก</u> การปฏิเสธเป็นส่วนบุคคลที่ทุกคนควรเคารพและยอมรับ การปฏิเสธที่ให้ได้ผลมักเป็นการปฏิเสธในสถานการณ์ที่ถูกชวนไปทำในสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์หรือเกิดผลกระทบในแง่ลบตามมา การปฏิเสธที่ดีจะต้องปฏิเสธอย่างจริงจังทั้งทางคำพูดและน้ำเสียง เพื่อแสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะปฏิเสธ <u>ขั้นตอนการปฏิเสธ มี 3 ขั้นตอน คือ</u> 1. ใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล เพราะการใช้เหตุผลอย่างเดียวมักถูกโต้แย้งด้วยเหตุผลอื่น การอ้างความรู้สึกจะทำให้โต้แย้งได้ยากขึ้น 2. การขอปฏิเสธ เป็นการบอกปฏิเสธให้ชัดเจนเป็นคำพูด	<u>ขั้นนำ</u> นำเข้าสู่เนื้อหาในหัวข้อ อิทธิพลของเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ <u>ขั้นสอน</u> - บรรยายเรื่อง หลักการปฏิเสธและการหาทางออก	- ใบความรู้ เรื่อง หลักการปฏิเสธและการหาทางออก	- การแสดง ความสนใจใน การทำกิจกรรม

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	3. การขอความเห็นชอบ เพื่อรักษาน้ำใจของผู้ชวน และควรกล่าวขอบคุณเมื่อผู้ชวณยอมรับ <u>การหาทางออกเมื่อถูกเข้าขั้ว หรือสับสนมาก</u> บางครั้งผู้ชวนพูดเข้าขั้วเพื่อชวนให้สำเร็จ ผู้ถูกชวนไม่ควรหวั่นไหวไปกับคำพูด เพราะจะทำให้ขาดสมาธิในการหาทางออก ควรยืนยันการปฏิเสธด้วยท่าทางมั่นคง และหาทางออกโดยเลือกวิธีต่อไปนี้ 1. ปฏิเสธซ้ำ โดยไม่ต้องให้ข้ออ้าง พร้อมทั้งบอกลาแล้วเดินจากไปทันที 2. การต่อรอง โดยการชวนไปทำกิจกรรมอื่นที่ดีกว่าทดแทน 3. การผัดผ่อน โดยการขอยืดระยะเวลาออกไปเพื่อให้ผู้ชวนเปลี่ยนความตั้งใจ <u>การปฏิเสธอย่างประนีประนอม</u> การเจรจาเพื่อปฏิเสธอย่างประนีประนอมเป็นการเจรจาเพื่อรักษาดูดีของเรา โดยที่เราไม่ยอมกระทำการตามคำชักชวนของบุคคลรอบข้างเรา ซึ่งบุคคลเหล่านี้ไม่ได้สร้างแรงกดดัน	- บรรยาย เรื่อง การปฏิเสธอย่างประนีประนอม - ใ้ใบความรู้ เรื่อง การปฏิเสธอย่างประนีประนอม		

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	แก่เรา หรือประสงค์ร้ายต่อเรา การปฏิบัติอย่าง ประนีประนอมจะเป็นการรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน ซึ่งควรฝึกฝนเป็นประจำ ในระยะแรกของการฝึกอาจจะต้อง ทำได้ไม่สิ้นนัก แต่ถ้าฝึกต่อไปและพยายามนำวิธีการไปใช้ก็ จะทำให้สามารถปฏิบัติได้อย่างประนีประนอมได้อย่างมี ประสิทธิภาพและเป็นธรรมชาติ การเจรจาเพื่อปฏิบัติอย่าง ประนีประนอมมีขั้นตอนการเจรจา 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 อธิบายความรู้สึกรู้สึกของเราต่อเหตุการณ์หรือ อธิบายปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเรา ขั้นตอนที่ 2 เสนอแนวทางที่เราอยากจะทำให้ ขั้นตอนที่ 3 สอบถามความรู้สึกกับคู่เจรจากับข้อเสนอของเรา ขั้นตอนที่ 4 กล่าวสรุปเมื่อคู่เจรจาเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะ ของเรา การเจรจาเพื่อปฏิบัติเมื่อคู่เจรจากับข้อเสนอแนะ การเจรจาเพื่อปฏิบัติอย่างประนีประนอมบางครั้งอาจใช้ ไม่ได้ผลโดยเฉพาะกับบุคคลที่จะพยายามรู้เราเพื่อให้เรา จะต้องปฏิบัติตามการชักชวนให้กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เราไม่	- บรรยาย เรื่อง การเจรจาเพื่อ ปฏิบัติเมื่อคู่เจรจากับข้อเสนอแนะ กัดดัน - ให้ความรู้ เรื่อง การเจรจาเพื่อ ปฏิบัติเมื่อคู่เจรจากับ ข้อเสนอแนะ		

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	อยากกระทำ ดังนั้นการเรียนรู้ถึงวิธีการตอบสนองต่อการถูกเร้าของบุคคลจึงเป็นสิ่งสำคัญ ประเด็นสำคัญที่บุคคลเหล่านี้ใช้ก็คือ การพยายามพูดนอกเรื่องและทำให้เราสับสนในที่สุดต้องทำตามเขา ซึ่งอาจจะเกิดผลอย่างร้ายแรงกับเราได้ การทำความเข้าใจกับการเจรจา มี 6 แบบ ได้แก่ 1. การดูถูก 2. การโต้แย้ง 3. การข่มขู่ 4. การพยายามมองไม่เห็นปัญหา 5. การอ้าง 6. การพยายามออกนอกเรื่อง เมื่อเราพบการเจรจากับบุคคลที่รักเราเช่นนี้ ควรจะพูดอย่างไรกับเขา ในทุกกรณีที่เราเจอจากพยายามทำให้เราสับสน เราควรพยายามเจรจาให้เข้าสู่ประเด็น และพยายามอย่าให้คู่เจรจากับพูดนอกเรื่อง และถ้าการเจรจายังไม่มีท่าทีจะสำเร็จ เนื่องจากคู่เจรจากำลังพยายามจะชักชวนให้เรากระทำตามเขาให้ได้ นั่นคือเขาได้พยายาม			

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	รูก้าวและสร้างแรงกดดันอย่างมาก ดังนั้นเราสามารถเลือกปฏิบัติได้ 3 ประการ ตามความเหมาะสม ได้แก่ - การปฏิเสธอย่างจริงจัง - การผัดผ่อน เป็นความพยายามที่จะไม่ปฏิบัติหรือกระทำตามโดยยืดยาวออกไป - การต่อรอง เป็นความพยายามที่จะให้ออกาสตัดสินใจเพื่อกระทำในสิ่งที่ดีกว่า <u>วิธีการทำให้เพื่อนไว้วางใจ</u> 1. เวลาเพื่อนเล่าอะไรให้ฟังต้องตั้งใจฟัง สีน้า ท่าทาง คำพูด แสดงความเต็มใจที่จะรับฟัง 2. รักษาความลับและผลประโยชน์ให้เพื่อน 3. กระตือรือร้นเมื่อเพื่อนร้องขอความช่วยเหลือ <u>กติกาในการเตือนเพื่อน</u> 1. เตือนแบบให้ข้อคิด ไม่ตำหนิหรือสั่งสอน 2. ไม่เตือนซ้ำซาก 3. ควรเตือนเป็นการส่วนตัว 4. ให้เพื่อนเป็นผู้ตัดสินใจเองว่า จะทำตามคำแนะนำหรือไม่หรือไม่	- บรรยาย เรื่อง วิธีการที่ทำให้เพื่อนไว้วางใจ และกติกาในการเตือนเพื่อน	- ไปความรู้ เรื่อง วิธีการทำให้เพื่อนไว้วางใจ และกติกาในการเตือนเพื่อน	- สังเกตจาก ความสนใจของนักเรียน

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
		- แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน โดยแต่ละชายหญิง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษา เรื่อง สถานการณ์ต่างๆ ที่นำไปสู่ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ - ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติในแต่ละกรณีศึกษา และฝึกทักษะการปฏิเสธและทักษะการเตือนตัวสรุป - ผู้วิจัย / นักเรียนสรุป ข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก และวิธีการแก้ปัญหา	- ใบกรณีศึกษา เรื่อง - จุกจิกไม่น่ารักเลย - ไม่เมามาไม่รักกันจริง - แฟนสายเดี่ยว - ไปงานแต่ละสถานการณ์ - ใบความรู้ สรุป ข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก และวิธีการแก้ปัญหา	- สังเกตจากการฝึกปฏิบัติ - กิจกรรมกลุ่ม

ใบกรณีศึกษา
 "จุกจิกนัก ไม่น่ารักเลย"

ไจ้กับแจงเป็นเพื่อนร่วมชั้นสนิทสนมกันมาก ไจ้มีใจชอบแจงโดยที่แจงไม่รู้ตัว ไจ้ชวนแจงไปดูหนังสือที่ห้องสมุด แจงคิดว่าห้องสมุดเป็นสถานที่สาธารณะคงไม่น่าเกลียดที่จะไปดูหนังสือด้วยกัน ไจ้พยายามเลือกที่นั่งในจุดที่ลับตาคน และถือโอกาสตะแคงมือต้องตัวแจง

ใบงาน

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ตามประเด็นคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าไจ้เป็นคนอย่างไร
2. ถ้านักเรียนเป็นแจง เมื่อถูกชวนไปห้องสมุดนักเรียนจะทำอย่างไร
3. ช่วยกันประเมิน ข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก
4. ถ้านักเรียนเป็นแจงเมื่อถูกชวนลาม นักเรียนจะทำอย่างไร
5. ถ้านักเรียนเป็นแจง จะพูดปฏิเสธและเตือนไจ้ได้อย่างไร

ใบความรู้
สรุปข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก
กรณีศึกษาเรื่อง "จ๊กจ๊กนักร้อง ไม่น่ารักเลย"

ทางเลือกที่	ข้อดี	ข้อเสีย
1. พุดเตือนใจว่าไม่ควรทำ อย่างนี้เพราะไม่เหมาะสมและไม่ชอบ	- เป็นการเตือนสติเพื่อน - รู้จักตัวเองและได้บอกความรู้สึกที่แท้จริง - ฝ่ายชายควรให้เกียรติหญิงที่ตนรัก - มีความกล้าแสดงออกโดยคำพูดเพื่อปกป้องตนเอง	- อาจทำให้เข้าใจว่าแฉงพุดไปอย่างนั้นเอง เพราะเขิน ดูเหมือนไม่จริงจัง
2. ขอดำไปคั่นหนังสือ และปลีกตัวไปเลย	- เป็นการปลีกตัวออกจากสถานการณ์นั้น - ไม่ต้องเผชิญหน้า สามารถหลบเลี่ยงจากสถานการณ์ที่อาจเป็นอันตรายได้ทัน	- เพื่อนเข้าใจผิด เสียมารยาท
3. ย้ายที่นั่งไปยังที่เปิดเผยมากขึ้น	- ปรับสถานการณ์โดยเปลี่ยนสภาพแวดล้อม - สามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้กระทำตามเพื่อรักษา / ปกป้องตัวเองจากอันตราย / สถานการณ์ที่ไม่พอใจได้ - ยังคงรักษาสัมพันธภาพได้	- ไม่แน่ใจว่าจะยุติพฤติกรรมลงวนลามได้
4. เขียนโน้ตแสดงความไม่พอใจเพื่อนหลีกเลี่ยงการโต้ตอบและลุกหนีไปเลย	- ไม่ต้องเผชิญหน้า และได้แสดงออกอย่างชัดเจนว่าไม่พอใจ - เช่นเดียวกับข้อ 2	-
5. แสดงอาการไม่พอใจและลุกหนีไปเลย	- ฝ่ายชายจะรู้ว่าควรให้เกียรติหญิงที่ตนรัก ไม่ฉวยโอกาส - เช่นเดียวกับข้อ 2	-

ทางเลือกที่	ข้อดี	ข้อเสีย
6. ส่งเสียงโวยวายให้ผู้อื่นได้ยินด้วย	- จะได้เป็นที่สังเกต และจะได้หยุดกิจกรรมลวนลามนั้น - มีความกล้าแสดงออกเพื่อปกป้องตน - หยุดพฤติกรรมลวนลาม / พฤติกรรมที่ไม่น่าพึงพอใจได้ทันที	- อาจจะทำให้อายและอับอาย - อาจจะทำให้หาทางกลั่นแกล้งอีก - ส่งเสียงดังรบกวนคนอื่น - สูญเสียสัมพันธภาพ
7. ให้ใจไปค้นหนังสือเล่มใหม่ให้แล้วหนีไปเลย	- เช่นเดียวกับข้อ 3	- ฝ่ายชายไม่รู้ว่าสิ่งที่ตนทำนั้นผิด

ใบกรณีศึกษา
“ไม่เมาไม่รักกันจริง”

ปกติดื่มไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ชอบเล่นกีฬา วันหนึ่งดันไปร่วมงานวันเกิดเพื่อนสนิทที่ผับ เจ้าของงานและเพื่อนๆ ค่ะยันคะยอให้ดื่มเหล้า โดยอ้างว่า ถ้าไม่ดื่มไม่รักกันจริง และไม่เป็นพวกเดียวกัน หลังจากนั้นก็พากันมาดูวิดีโอที่บ้านต่อ

ใบงาน

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ตามประเด็นคำถามต่อไปนี้

1. ช่วยกันประเมิน ข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก
2. ถ้านักเรียนเป็นต้น นักเรียนจะอย่างไร เพราะเหตุใด
3. ถ้านักเรียนไม่ดื่มเหล้า จะพูดปฏิเสธและเตือนเพื่อนอย่างไรโดยไม่ให้เพื่อนเสียหน้าใจ

ใบความรู้
สรุปข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก
กรณีศึกษาเรื่อง "ไม่เมาไม่รักกันจริง"

ทางเลือกที่	ข้อดี	ข้อเสีย
1. ขอให้เพื่อนดื่มแทน อ้างว่าสุขภาพไม่ดี	- รักษาสุขภาพตัวเองดี - ไม่โดนพ่อ แม่ดู - ไม่มีเรื่องทะเลาะกับพ่อ แม่ (เนื่องจากการดื่มเหล้า) - มีความคิดแปลกใหม่ - มีความเข้าใจความต้องการและความรู้สึกของตนเอง	- เพื่อนสุขภาพไม่ดีแทน - สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนอาจมีปัญหา เช่น โกหก
2. ไม่ดื่ม อ้างว่าต้องเดินทางจะไม่ปลอดภัย	- กลับบ้านอย่างปลอดภัย - ไม่ปวดศีรษะตอนเช้า - ตัดสินใจเด็ดขาดดี / รู้จักตัวเองดี - เบี่ยงเบนประเด็นความสนใจเพื่อลดอิทธิพลกลุ่ม	-
3. ไม่ดื่ม ขอมลัดเป็นครั้งหน้า / ทำอย่างอื่นแทน	- รักษาหัวใจเพื่อน - เบี่ยงเบนประเด็นความสนใจเพื่อลดอิทธิพลกลุ่ม - รู้จักตัวเองดี	-
4. กลัวเพื่อนไม่รัก จะยอมดื่มเหล้า 1 แก้ว	- มีความมั่นใจในตนเองและควบคุมตัวเองได้ - รักษาสัมพันธภาพระหว่างตนเองกับกลุ่มได้ดี	- ถ้ามีแก้วที่ 1 ก็อาจมีแก้วที่ 2, 3, ... ตามมา - อาจเกิดอุบัติเหตุระหว่างกลับบ้าน ทำให้เสียการเรียน เสียค่ารักษาตัว - เหม็นกลิ่นเหล้า - เสียบุคลิกภาพ (เดินโซเซ ทำอะไร โดยไม่รู้ตัว ไม่มีสติ) - พุดจาไม่รู้เรื่องอาจเกิดเรื่องทะเลาะวิวาท

ทางเลือกที่	ข้อดี	ข้อเสีย
5. ปฏิเสธเด็ดขาด โดยอ้างพ่อแม่ ผู้ปกครอง	- มีความนับถือตนเอง สามารถควบคุมตัวเองได้ - ลดอิทธิพลกลุ่ม	- เพื่อนล้อเลียน - เช่นเดียวกับข้อ 1

ใบกรณีศึกษา
"แฟชันสายเดี่ยว"

ขณะนี้วัยรุ่นทั้งชายและหญิง นิยมการแต่งกายตามแฟชัน เช่น กระโปรงสั้น เสื้อรัดรูป สายเดี่ยว

ใบงาน

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ตามประเด็นคำถามต่อไปนี้

1. ช่วยกันสรุป ข้อดี ข้อเสีย และผลกระทบต่อเนื่องของการแต่งตัวตามแฟชัน
2. สรุปความคิดเห็นของนักเรียนชายและหญิง ต่อการแต่งตัวตามแฟชัน
3. นักเรียนจะแต่งตัวตามแฟชันหรือไม่ และจะมีวิธีเตือนเพื่อนอย่างไร

ใบความรู้
สรุปข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก
กรณีศึกษาเรื่อง “แฟชันสายเดี่ยว”

ทางเลือกที่	ข้อดี	ข้อเสีย
1. แต่ง แต่ต้องให้เหมาะสมกับกาลเทศะในบางโอกาส	- รู้จักเลือกให้เหมาะสมกับโอกาส - เป็นผู้แสดงออก / กระทำได้เหมาะสมกับโอกาส - เป็นการตอบสนองความต้องการตามวัย	- กาลเทศะ ความเข้าใจของวัยรุ่น อาจไม่ตรงกับความต้องการของผู้อื่น
2. ไม่แต่ง เพราะเป็นการยั่วล้อแหลม คล้ายกับหญิงขายบริการทางเพศ ล่อตาล่อใจ ทำให้เกิดคดีข่มขืนได้	- คำนึงถึงความปลอดภัยให้กับตัวเอง - รู้จักใช้วิจารณญาณ - มีความคิดเชื่อมโยงเป็นเหตุ เป็นผล	- เพื่อนๆ อาจล้อว่าไม่ทันสมัย
3. ไม่แต่ง หากคิดว่าไม่เหมาะสม ไม่จำเป็นต้องตามแฟชันถ้าใส่แล้วไม่มั่นใจ / ไม่สบายใจ	- คำนึงความเหมาะสมและสบายใจของตนเอง - มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความภาคภูมิใจตัวเอง	- เพื่อนๆ อาจล้อว่าไม่ทันสมัย
4. แต่ง เพื่อให้เข้ากลุ่มเพื่อนได้ เพราะใครๆก็ใสกันทั้งนั้น	- คำนึงถึงการเข้ากลุ่มเพื่อน ความเป็นพวกเดียวกัน ไม่แปลกแยก - สามารถเข้ากับเพื่อนในกลุ่มได้ เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเพื่อน - ตอบสนองความต้องการ การยอมรับจากผู้อื่น ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐาน	- ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง - พวกมากลากไป - ยังหาเอกลักษณ์ให้กับตัวเองไม่ได้
5. แต่ง เพราะคิดว่าสวยและทันสมัย เป็นการแสดงถึงความมั่นใจในตัวเอง	- ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ คือ ความต้องการการยอมรับจากผู้อื่น - มีความเชื่อมั่นในตัวเอง - เป็นคนกล้าแสดงออก	- ให้ความสำคัญกับความมั่นใจในลักษณะเปิดเผยเนื้อตัว - ความกล้าแสดงออก ความมั่นใจในตัวเองหากไม่อยู่บนพื้นฐานของการมีวิจารณญาณจะเป็นอันตรายต่อตัวเอง

ทางเลือกที่	ข้อดี	ข้อเสีย
6. ไม่แต่ง เพราะคิดว่า ผู้ปกครองไม่อนุญาต	- เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ - เด็กอยู่ในกฎระเบียบที่ดี - มีเหตุผลชั้นพื้นฐานที่สามารถหยุดยั้งพฤติกรรมได้ดีในช่วงสั้นๆ	- ยังมองเห็นความคิดเห็นตัวเองเป็นใหญ่ - ไม่มีความรู้สึกมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบสังคม เมื่อเกิดปัญหาในสังคม - การไม่แสดงพฤติกรรม มีพื้นฐานจากอิทธิพลภายนอก ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดภายใต้อิทธิพลดังกล่าวจะไม่คงทนและแปรเปลี่ยนไปตามอิทธิพลภายนอกเช่นกัน
7. แต่ง เพราะคิดว่าหุ่นดีและเป็นสิทธิส่วนตัว	- มีความภาคภูมิใจในตัวเอง เข้าใจความต้องการและสิทธิของตนเอง - กล้าแสดงออก - มีความเชื่อมั่นในภาพลักษณ์ของตัวเอง	- เช่นเดียวกับข้อ 5
8. ไม่แต่ง เพราะยังหาเงินเองไม่ได้	- มีเหตุผลชั้นพื้นฐานที่สามารถหยุดยั้งพฤติกรรมได้ดีในช่วงสั้นๆ - นึกถึงค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้น	- การไม่แสดงพฤติกรรม มีพื้นฐานจากอิทธิพลภายนอก ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดภายใต้อิทธิพลดังกล่าวจะไม่คงทนและแปรเปลี่ยนไปตามอิทธิพลภายนอกเช่นกัน
9. แต่ง เพราะจะดึงดูดใจเพื่อนต่างเพศ หรือเมื่อไปกับแฟน	-	- ให้ความสำคัญกับแฟนมากกว่าความเป็นตัวเอง

กิจกรรมที่ 4	"กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน"
วัตถุประสงค์	เพื่อให้ นักเรียน 1. สามารถบอกถึงความหมายของการทำกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 2. สามารถบอกถึงคุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ 3. สามารถบอกถึงเทคนิค และขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 4. สามารถดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนได้
เวลา	50 นาที
อุปกรณ์	1. เอกสาร เรื่อง เพื่อนช่วยเพื่อน 2. ใบความรู้ เรื่อง กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน คุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ เทคนิคในการทำกิจกรรม ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
วิธีการ	1. <u>ขั้นนำ</u> นำเข้าสู่เนื้อหาโดยสอบถามถึงวิธีการต่างๆ ในการช่วยเหลือเพื่อน เมื่อเพื่อนมีปัญหา 2. <u>ขั้นสอน</u> บรรยายประกอบแผ่นใส เรื่อง ความหมายของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน คุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ เทคนิคในการทำกิจกรรม และ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 3. <u>ขั้นสรุป</u> สรุปประเด็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
การประเมินผล	1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียน 2. จากการซักถามและการโต้ตอบของนักเรียน

แผนการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

เรื่อง	กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
สถานที่	ห้องประชุม โรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
กลุ่มเป้าหมาย	นักเรียนแกนนำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จำนวน 10 คน
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์ทั่วไป	เพื่อให้ให้นักเรียน
	1. ทราบความหมายของการทำกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 2. ทราบคุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ 3. ทราบเทคนิค และขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 4. สามารถดำเนินการกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
นักเรียนสามารถ 1. บอกความหมายของการทำกิจกรรมที่เพื่อนช่วยเพื่อน 2. บอกคุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ	ความหมายของกิจกรรมที่เพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง กิจกรรมที่ประกอบด้วยกิจกรรมอบรมนักเรียนแกนนำ และกิจกรรมที่เพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นแกนนำและผ่านการอบรม เรื่อง พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยทำกิจกรรมช่วยเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกับตน หรือใกล้เคียงกันให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ คุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ คุณสมบัติของนักเรียนแกนนำที่เพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งจะเป็นผู้นำในการฝึกกิจกรรมกลุ่ม ควรมีคุณสมบัติดังนี้ 1. รู้จักตนเอง หมายถึง รู้ถึงจุดเด่น จุดด้อย ความตั้งใจ แรงจูงใจ และความต้องการของตนเอง มีความตั้งใจและเป้าหมายของตนเองตลอดทั้งเห็นถึงคุณค่าของการรู้จักตนเอง	<u>ขั้นนำ</u> - นำเข้าสู่เนื้อหาโดยสอบถามถึงวิธีการต่างๆ ในการช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนมีปัญหา <u>ขั้นสอน</u> - บรรยายความหมายของกิจกรรมที่เพื่อนช่วยเพื่อน - ชักถามกลุ่มนักเรียนแกนนำเกี่ยวกับลักษณะของผู้ที่สนใจ - สรุปคุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ	- ใบความรู้ เรื่อง ความหมายของกิจกรรมที่เพื่อนช่วยเพื่อน - ใบความรู้ เรื่อง คุณสมบัติของนักเรียนแกนนำ	- สังเกตจาก ความสนใจของนักเรียน

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	2. มีใจกว้างและมีการยืดหยุ่น สามารถที่จะรับแนวคิดหรือทัศนะต่างๆ ของผู้อื่นโดยไม่เอากฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของตนไปตัดสินความคิดนั้นๆ ซึ่งนำไปสู่การเปิดเผยตนเองของสมาชิกเพิ่มมากขึ้น 3. มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติต่อชีวิตและโลกในแง่ดีมองเห็นคุณค่าในตัวเองและตนเอง ช่วยให้เกิดการพัฒนาในสัมพันธภาพของการบริการ 4. มีท่าทีที่มีความอบอุ่นและมีความใส่ใจ หมายถึงท่าทีที่แสดงถึงความเข้าใจยอมรับสมาชิก ท่าทีดังกล่าวอาจแสดงออกได้หลายทาง อาจจะโดยสีหน้า ท่าทาง หรือคำพูด 5. มีจิตใจมั่นคงและกลมกลืน รู้สึกมั่นคงพอใจในการที่จะดำเนินชีวิตของตนได้อย่างเหมาะสม และสามารถที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างเป็นสุข 6. มีความอดทน โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่กลุ่มอยู่ในความเจ็บปวด			

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
3. บอกถึงเทคนิคในการทำกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	7. มีความเที่ยงตรง รับรู้ปัญหาของคนอื่น เสมือนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับตนเอง แต่ในขณะที่เดียวกันต้องไม่สูญเสียความเป็นตัวของตัวเองและสามารถประเมินเหตุการณ์นั้นๆ ได้อย่างมีเหตุผลปราศจากอคติใดๆ เทคนิคในการทำกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน มีดังนี้ 1. เกมส เป็นเทคนิคอีกเทคนิคหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในกิจกรรมกลุ่มได้ดี โดยผู้ในกลุ่มสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้สมาชิกกลุ่มเล่นด้วยตนเองและภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างตามที่กำหนดไว้ ซึ่งสมาชิกจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมา การแพ้ชนะวิธีการนี้จะช่วยให้สมาชิกได้วิเคราะห์ความรูสึกนึกคิดและพฤติกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนั้นยังช่วยให้สมาชิกเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ด้วย 2. บทบาทสมมติ เป็นเทคนิคอีกเทคนิคหนึ่งที่ได้รับคำแนะนำมาใช้ในการกิจกรรมกลุ่ม วิธีการนี้ยังมีความจำเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกมส์ แต่มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติที่ผู้เล่นได้เข้ามาแล้วให้กำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์สมมติขึ้นมาแล้วให้สมาชิกเข้าสวมบทบาทนั้น และแสดงออกตามธรรมชาติ	- บรรยายเทคนิคในการทำกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	- ใบความรู้ เรื่อง เทคนิคในการทำกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	โดยอาศัยบุคลิกลักษณะประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้สมาชิกได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้งและยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศของกิจกรรมให้น่าสนใจและน่าติดตามอีกด้วย 3. กรณีตัวอย่าง เป็นเทคนิคอีกเทคนิคหนึ่ง ซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงนำมาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้สมาชิกได้ศึกษาวิเคราะห์ และอภิปรายกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้ช่วยให้สมาชิกได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ได้รับมาอย่างถี่ถ้วนและการอภิปรายจะช่วยให้สมาชิกได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน 4. สถานการณ์จำลอง คือการจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้เกิดเคียงกับความเป็นจริง แล้วให้สมาชิกลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้นและมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้สมาชิกได้มีโอกาสทดลองพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงสมาชิกอาจจะไม่กล้าแสดงออกเพราะอาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับเกินไป			

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
4. บอกถึงขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	<u>ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน</u> 1. ขั้นการมีส่วนร่วม วิทยากรจะเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม และเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม หรือค้นคว้าแสวงหาสิ่งที่ต้องการรู้ด้วยตนเอง ผลจากการเรียนรู้จะเกิดกับผู้เรียนโดยตรง ผู้ที่มีส่วนร่วมมากก็ได้รับผลการเรียนรู้มากขึ้นด้วย ในการทำกิจกรรมจะเป็นการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ดังนี้ 1.1 ทางด้านร่างกาย คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ หรือกระทำการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งต้องอาศัยการแสดงออกทางกาย วาจา ในการสื่อความหมายกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน 1.2 ทางด้านจิตใจ คือ การที่นักเรียนเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัตินั้นอย่างแท้จริง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นนี้จะนำไปสู่การรับรู้แนวคิดและการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาเป็นอย่างดี 1.3 ทางด้านปัญญา หรือสมอง คือ การเรียนรู้ที่เกิดจากการเห็นจริง มีการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และสร้างแนวคิดจากสิ่งที่ได้รับรู้ นั่น จะทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแนวคิด	- บรรยายขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	- ใบความรู้ เรื่อง ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
	และเหตุผลในการพิจารณาไตร่ตรองในการทำงาน การตัดสินใจ การวิเคราะห์ และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง 2. ขั้นวิเคราะห์ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตนได้ลงมือกระทำกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียน ผลการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองดีขึ้น 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิดที่ตนค้นพบ แนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำหลักการนั้นไปประยุกต์ใช้ในอนาคต หรือประยุกต์ใช้ให้เข้ากับตนเองได้ การประยุกต์นั้นจะทำได้ 2 ลักษณะ คือ 3.1 การประยุกต์เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ 3.2 การประยุกต์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ 4. ขั้นประเมินผล โดยให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และของของกลุ่ม จากการอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ และติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม			

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	อุปกรณ์	การประเมินผล
		ขั้นสรุป - ผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญ และ เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม	อุปกรณ์ เรื่อง - เอกสาร เรื่อง เพื่อนช่วยเพื่อน	

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวเมตตา จงวรรณศิริ
วัน เดือน ปีเกิด	6 เมษายน 2512
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	283 เพชรเกษม 79 หนองค้างพลู หนองแขม กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พยาบาลวิชาชีพ 7 วช. ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลกลาง สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2530	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศึกษานารี
พ.ศ. 2534	พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
พ.ศ. 2549	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ